

Název: Jestřábe, vypravuj - 2. díl

Autor: Jaroslav Foglar

Nakladatelství: Šebek a Pospíšil, 1990

Stav: z internetu

Tato kniha pochází z Knihovny digitálních dokumentů.

Slouží pouze pro potřeby těžce zrakově postižených.

Doplňující informace naleznete v příloženém souboru.

\* \* \*

Vteřiny hrůzy

V dílně jsme tehdy byli dva učni. Ten druhý byl o rok starší. Rudla se jmenoval. Nebyli jsme dobří kamarádi. Snad je tomu tak v každé dílně, že nejmladší učeň má různé úkoly, ze kterých už ti starší vyrostli a ty povinnosti. navíc připadají tomu nejmladšímu vždycky ponižující.

Nebylo to nic těžkého, tyhle benjamínkovské práce, ale mně se zdály v té době velice nespravedlivé, nestravitelné. V Rud-lových očích a hlase jsem viděl a slyšel výsměch, v každém jeho slůvku bylo píchnutí. Naše učení pokračovalo ve vzájemném hašteření a všelijakých schválnostech, až přišla ta hrozná událost. Mistr dostal zakázku: spravit plechy na půdě a na střeše jednoho velkého čtyřpatrového činžáku. Vzal nás oba s sebou. Spíše jsme překáželi než pomohli, mistr však chtěl, abychom poznali práci. V polední přestávce šel s dělníkem na oběd a my jsme zůstali na půdě u materiálu. Bylo jaro, venku hrálo slunce, ale tady na půdě bylo chladno a nedobrá vzduch.

"Já jdu na střešu!" sykl na mne Rudla. "Já tady nebudu." Začal stoupat po žebříku k vikýři... už je hlavou a rameny venku a je ozářen zlatým jarním sluncem. A to já mám zůstat tady v tom prachu a tmě na půdě sám? I kdepak! Škrábal jsem se po žebříku nahoru za Rudlou. Nejdřív jsem chtěl zůstat jen na žebříku a vykukovat vikýřem do světa. Ale na střeše byly všelijaké lávky se zábradlím pro komíníky a na jedné z nich seděl Rudla.

Vylezl jsem opatrně na lávku, která byla hned u vikýře a rozhlížel jsem se po střeše.

Nesedl jsem si jako Rudla, ale procházel jsem se po těch lávkách a opájel se strachem, který ve mně vyvolávala ta úžasná výška.

A pak to přišlo. Mezi oběma lávkami byla asi metrová mezera. Mohl jsem ji přeskročit. Něco mi však napovídalo: "Přeskoč! Přeskoč!!"

Stál jsem tak chvíli. Rozum a strach ve mně zápasili s tím šíleným úmyslem skočit. Bujná chlapecká krev zvítězila - a já skočil! Do smrti na ten skok nezapomenu! Do smrti ne!!

Skočil jsem, ale špatně. V rozrušení jsem si skok dobře nevyměřil - chňapl jsem do prázdna vedle zábradlí, kterého jsem se měl přichytit - a už jsem se smýkal po šikmé střeše dolů.

Uder pádu z lávky na střešu jsem necítil, ale zato mi celým tělem projelo bodnutí děsivé hrůzy.

Propast dvorků pod střešou čtyřpatrového domu se na mne rozšklebila. Snažil jsem se nějak zachytit, ale nebylo to možné. Marne jsem tlačil své dlaně na tašky, ubíhající pode mnou někam nahoru.

Pak jsem narazil špičkami bot na okapovou rouru. Trochu jsem se zastavil, ale setrvačnost těla vyrazila špičky nohou z roury a já se šinul nezadržitelně dál do propasti.

Můj děs se změnil v zoufalé odhodlání. Zlomil jsem se v pase, břichem přejel okapovou rouru a v posledním okamžiku jsem se jejího okraje křečovitě zachytil oběma rukama. Pak jsem celým tělem visel ze střešy dolů, moje nohy zoufale mávaly v prázdnu, tělo se kymácelo nad dvorem.

Začal jsem znovu křičet. Myslel jsem, že volám o pomoc, ale Rudla mi později řekl, že to byly jen bezeslovné výkřiky děsu.

Moje sfly ochabovaly. Zdálo se mně, že mi prasknou ruce.

Rudla zmizel ve vikýři a za chvíli se opět objevil se silným lanem. Jeden konec držel v ruce a druhý spouštěl po střeše ke mně. Lano bylo dlouhé a padalo vedle mne ze střešy dolů...

"Tondo! Toničku!!" úpěnlivě křičel. "Chyť se! Chyť se přece! ! Omotej si ruku lanem - já tě vytáhnú!!"

Lehko se mu to řeklo, ale mně těžko provedlo. Musel jsem se jednou rukou pustit, abych se mohl zachytit lana a omotat si je kolem zápěstí.

Konečně jsem uchopil lano i druhou rukou. A Rudla, zlatý Rudla nahoře tahal a tahal, až mu svaly praskaly...

Když už jsem byl skoro u lávky, roztřepal jsem se jako stížený zimnicí. Také se mi udělalo špatně od žaludku. Rudla mne posadil na lávku, doslova mne k ní lanem

přišněroval. Za chvíli jsem se vzpamatoval a bez nehody jsem se dostal na půdu. Jak jsem se tam najednou cítil dobře! Jak se mně tam, panečku, najednou líbilo! Jak to bylo bezpečné a krásné mít pod nohama něco pevného!

Že jsme se s Rudlou stali po té hrůze nejvěrnějšími kamarády, to jistě nemusím dodávat. Už nikdy jsem v ničem neodporoval. On zase na mne nedal dopustit a pomáhal mi, kde mohl. No, a když já byl v posledním roce učení a přicházeli noví učňové, nedal jsem jim nikdy znát, že jsem něco víc než oni, naopak, ulehčoval jsem jim jejich začátky, jak jen to šlo.

Překážka na trati

Jistě jste už všichni slyšeli, jak někdo při vyprávění něčeho hrozného nebo strašidelného řekl tato podivná slova: "Krev mně ztuhla v žilách!" Nikdy jsem si nedovedl představit, jaký je to asi pocit tohle "ztuhnutí krve", třebaže jsem věděl, že krev i při tom největším leknutí je pořád stejná a že to je jen pocit leknutí a vyjádří se tak zdřevěnění těla. Až jednou jsem sám několik takových vteřin "iuhnutí krve" na sobě zažil. Poslouchejte, co se stalo:

Za Ledčí nad Sázavou k Vilémovicím běží dráha v záhybu trati na vysoké zdi. Na jedné straně dráhy se zvedá do výše příkrá strán porostlá lesem, na druhé straně pak spadá trať kolmou stěnou, značně vysokou, přímo do řeky.

Na druhé straně řeky, proti záhybu trati je krásná louka, kde jsme trávil šťastné prázdniny. Několikrát denně projížděl naproti po trati malý vláček. Někdy byl tažen maličkou lokomotivou předpotopního tvaru, které jsme říkali "Černá káča", jindy jel vláček motorový, zvaný "Kombuška".

Kterého si parného dne káceli na vysoké příkré stráni nad tratí stromy. Z našeho tábora jsme kácení v husté stráni vlastně ani neviděli, ale řezání pil, dosekávání sekýrami, praskot stromů a temné pády bylo slyšet po celé zátočině. Pak den pohasl, dřevorubci odešli domů a do kraje nadešel večerní klid, mír a ticho. Po řece pluly zase "večerní pěny", protější vysoké stráně se ozlatily červánky, z luk zavoněly Otavy. A zase ticho. Jen z trati chvílkami sem tam dolehlo kovové cvmknutí, zazvonění. To sluncem rozpálené koleje vychládaly ve večerním stínu.

Bylo už docela tma, když se to stalo! Najednou do úplného ticha zazněl z protější stráně praskot. Nejdříve jen takový nenápadný, ale brzy zmohutněl a byl zakončen táhlým pádem. Ano - nebylo pochyby - nějaký naříznutý strom vlastní tíží dolomil svůj řez a nyní se zřítíl z příkré stráně dolů k trati!

Ještě chvíli harášila hlína a drobné kaménky za řítícím se stromem a pak vše utichlo. A zatím co tam někde v příkopě vedle trati nebo, na úzké rovince mezi strání s kolejemi dohasínal stromu život, povídali jsme si, jak je to možné, že strom sám o sobě mohl spadnout. Někdo říkal, že to je zlé znamení, jiný mínil, že na stráni jsou zloději, kteří chtěli strom odnést a že se jim to nepovedlo. Nálada byla už taková, že jsme se všichni mimoděk shrnuli do hloučku, nikdo by nezůstal na tmavé loučce ani o krok pozadu za živý svět. /Byl by to pěkný bobřík odvahy jít teď od nás sám do lesa!/ Pak za ohybem řeky smutně zapískal motorový vláček.

A najednou mne napadlo něco hrozného, až se mně srdce rozbušilo. Proboha - což jestli podsekнутý strom spadl ze stráně až na koleje? Nebylo by to docela nic divného při té příkroosti stráně, která se zdviha lahned od trati! Opravdu je to skoro určité, že je strom na kolejích! Že mne to dříve nenapadlo! A je tma.

A vláček tam jede po úzké, vysoké zdi a dole - hluboko dole je cestička a hned pod ní dlouhý zákrut reky s ohromnými ostrými balvany! Určitě se vlak zřítíl ze zdi do reky, jestliže je strom na kolejích.

Co ale teď? Rychle nějaký nápad! - Rychle! Rychle! V záhybu se už objevila zář - a teď už se ukázaly dvě oči, dvě svítily motorového vlaku. Reflektory září, to je pravda! Celá strán i skály jsou jimi osvětleny, ale na kolejích vidět není! "Baterku, rychle baterku!" křičím zoufale. "Třeba ten strom spadl na koleje - víte -!" všichni pochopili, co myslím. Několik baterek zasvítilo vedle mne. Pepík Hůrku byl ještě v plavkách z podvečerního koupání. "Pepíku," křičím dále, "rychle plav přes řeku! Se světlem! Vyběhni na trať a mávej světlem, aby zastavil!"

Pepík vyrazil jako šíp. Ani v nejparnější dnu nevlezl do vody tak rychle a bez osmělování, jako teď. Několik obětavců běželo a plavalo v trenýrkách s ním. Snad ještě včas doplavou, vyhrabou se na konci vysoké zdi po stoupající travnaté stráni na trať a vlak zastaví!

Ale vlak už je tady! Máváme zbývajícimi svítilnami na našem břehu. Opisujeme jimi velké kruhy. Plavci se svítilnami se teprve vynořují z vody na druhé straně a opatrně mezi ostrými balvany ve vodě se snaží vystoupit na břeh pod železniční zdi. Je konec! Nemohou se dostat včas na trať, aby světlem dali signál k zastavení vlaku!

## Jestřábe, vypravuj 02 díl

Točíme svými svítilnami šílenou rychlostí. Cožpak ani nás řidič nevidí? Vlak vjíždí do zatačky nezměněnou rychlostí. Voláme, křičíme: "Zastavte - zastavte!!!" - dole pod zdí se rozsvítilo světýlko. To Pepík Hůrku s hochy je už na břehu. Ale vlak už má skoro nad hlavou! Je úplný konec, vše je ztraceno! Vidím jen dvě ohnivé oči vjíždět na vysokou zeď. Teď - teď už někde musí----- A v tom do našich horečně napjatých myslí doléhá strašlivá rána, třeskot skla, praskot dříví - - kmen tedy skutečně padl na trať a vlak teď na něj najel! Zkomírám hrůzou. Nastává oněch několik vteřin, kdy mě "tuhne krev v žilách". Jak dlouho může letět převržený vlak z vysoké zdi na skaliska do řeky? Snad čtyři-pět vteřin ...

Nedýchám, nemohu dýchat. Nemohu se také ani pohnout.

Stále čekám, kdy se ozve rána druhá, hroznější než ta první, rozbití toho spadlého vlaku na skaliskách hluboko pod tratí.

Ale místo toho slyším skřípot brzd, pak rozčilené volání, několik světýlek je na trati. Napětí povoluje, začínám zase dýchat. Předek motorového vozu rozrazil kmen na několik kusů, rozbila se světla, okna a přední část vozu, ale vlak nespadol ani nevykolejil.

"Vždyť jsme vám dávali znamení světlem!" křičím skoro vztekale na řidiče přes řeku. "Neviděli jste?"

"Viděli! Ale copak můžeme dát na každé světlo? To bychom museli zastavovat na každém kroku!" odpovídá řidič.

Nepřeli jsme se tedy. Vlakový personál odstranil zbytky kmenu a vláček se zvolna rozjel k Ledči. A my jsme se v tichu zastavovali a zotavovali z těch několika minut napětí a vzájemně jsme se snažili vylíčit, jak bylo každému z nás, když jsme po té ráně na trati čekali ve tmě na pád vlaku do řeky. My všichni účastníci té příhody víme, co to znamená, když někdo řekne "krev mě ztuhla v žilách."

Mezi nebem a zemí

Olaf Raban seděl na kraji dřevěné plošiny a díval se do zalesněných dálek před sebe. Hluboko pod ním se kývaly a šuměly špičky jehličnatých velikánů, které přikrývaly skály propasti a rozervaná údolí s vodopády a tichými tůněmi. A jen betonové pilíře, z nichž mnohé ještě v dřevěném bednění, vy-

10

11

hlédají z hloubek a jejich mokrá pach se mísí do vůně dřeva a pryskyřice.

Stavba lanové dráhy. Nejdelší lanová dráha světa! V jejích vozičkách se bude dopravovat železná ruda z Kristinebergu až do Bolidenu. Přes hory a propasti, přes peřeje a vrcholky stromů, 96 km vzdušnou čarou s lany na 515 pilířích, s desítkami stanicemi.

V Olafově jemné tváři plá výraz hrlosti a pýchy nad tím dílem. Vždyť jeho otec je zde jedním z hlavních inženýrů a mnohý pláří této stavby vyšel z jeho hlavy a dovedných rukou.

Je večer. Dělníci již odešli a Olaf je zde sám na dřevěné plošině rozestavěné čtvrté stanice. A až se ještě více setmí, sestoupí po žebřících dolů a půjde za otcem - inženýrem do stavební kolonie, asi 2 km vzdálené. Teď zde však ještě chvíli chce sedět a dívat se do červánků.

Kdesi dole ve spleti trámů se nyní ozvaly lehké kroky a plošina se jimi neznatelně zachvívala. Olaf se znepokojeně ohlédl za sebe. Kdosi jde sem k němu nahoru! Kdo je to? Teď tu přece už nikdo nemá být.

Ve dveřích provizorní budky na plošině se nyní objevil Arvi Strommsón. Olafovu tvář přelétl mrak nevole. Obrátil se zase zpět k výhledu na lesy. Arvi je synem starého Strommsóna, dříve dělníka, nyní nočního hlídače na tomto úseku stavby. Olaf měl s Arvim už několik hádek a několikrát se také důkladně setkaly jejich pěsti. Nebyli spolu nikdy přátelé.

"Je večer a nikdo už nesmí být na stavbě! Co tu ueláš?" řekl ledově Arvi.

"A co zde děláš ty?" odsekl Olaf, aniž se otočil.

"Jsem ve službě! Hlídám s otcem - víš o tom dobře!"

Teď se teprve Olaf otočil, vstal a pokročil k Arvimu. Jeho tvář plála ještě větší hrlostí, když pravil: "A já jsem synem hlavního inženýra!"

"Ani kdyby byl tvůj otec ředitelem stavby, nesmíš tu být po skončení práce. Znáš přece předpisy! Rozkazuji ti, jdi hned dolů do kolonie."

12

Olaf zrudl zlobou. "Nebýt mého otce a ostatních inženýrů, museli byste vy dělníci vozit rudu až do smrti po kopcích a roklích stovky kilometrů, dřít se jako otroci."

"A nebýt dělníků," pravil klidně Arvi, "stavěli byste si vy inženýři lanovku tisíc let a ještě by nebyla hotová. A teď se syp odrůd honem, honem, než udělám

## Jestřábe, vypravuj 02 díl

udání! Slyšel jsi můj rozkaz? Jsem ve službě!"

V Olafovi všechno vře. Celá jeho bytost prahne po pomstě za pokoření. Dříve, než si to uvědomil, vylétla jeho pravička a zasáhla prudce Arviho bradu.

Arvi, nepřipravený na tento záludný výpad, se zapotácel několik kroků k dřevěné budce. Ale co to dělá Olaf? Nasazuje hák pro dopravu nákladů na lano, prudce se odráží od plošiny a sjíždí ve volném závěsu kamsi do hlubiny k pilíři číslo 209. Doprava osob je tímto způsobem zakázána. Háky zde slouží jen k přepravě staviva z mezistanice na nejbližší pilíře. Také žádný rozumný člověk by se této krkolomné a šíleně nebezpečné jízdy neodvážil. Olaf se drží háku jen holýma rukama a sjíždí nad závratnou prohlubní asi 200 metrů vzduchem k pilíři. Ví o zákazu i nebezpečí tohoto kousku, ale musí ukázat Arvimu, že se nebojí ani jeho, ani nebezpečí této vzdušné cesty. Těch dvacet nebo třicet vteřin jízdy přece vydrží držet na háku, klouzajícím dolů po laně.

Olaf ale neví, že nepříslané dole na malé plošince pilíře, kde se má hák samočinně i se svým nákladem zvolna zabrzdit.

"Olafe! Olafe Rabane! Nedojedeš k pilíři!" slyší za sebou v hukotu proudu vzduchu úzkostlivý hlas Arviho. "Na laně je uprostřed protilano, zarazíš se tam! Olafe - slyšíš?"

Už je však pozdě. Bylo pozdě už vteřinu po tom, jak se Olaf odrazil od plošiny. Žádná slova ho už nemohla vtáhnout zpět na pevnou půdu plošiny.

Silný náraz prudce sjíždějícího háku do překážky na laně rozkmital divoce Olafovo tělo, visící jen za ruce na spodním konci háku v polovině dráhy. Ruce se pevněji sevřely a zapras-

kalo v nich. Strašlivá bolest a únava v ramenech, loktech a dlaních se zmocnila Olafa a leknutí ochromilo jeho duši.

A dole v hloubce šumí klidně špičky stromů, naklánějí se ve večerním větříku sem tam a kdesi hučí voda.

Co teď? Proboha, co teď? Nemůžu ani zpět nahoru na stanici, ani dolů k pilíři. Olafovi vypovídá mozek službu.

"Arvi Strommsóne, pomoc!" vzlykne ve smrtelné hrůze. Cítí, že vydrží snad jen už několik vteřin v tom pekelném závěsu. Ruce ochabují, jako by byly rvány v ramenech z těla, dlaně se křečovitě svírají a srdce buší jako zvon.

A syn hlídače s dosud pálicí bolestí ve tváři, ve víru několika drahocenných vteřin, překotně uvažuje. Než by se dostal na pilíř a stáhl protilano, bránící Olafovu sjezdu, uplynula by nejméně čtvrt hodina. Tak dlouho se Olaf nevydrží držet na háku. Kvapně vybírá mezi složenými háky hák, určený pro těžké náklady a upravený pro brzděnou jízdu. Připevňuje se k němu kovovým opaskem a přivazuje ještě ohromný balík silného provazového lana. Snad se to podaří!

"Olafe, jedu!" volá, "Drž se ještě chvíli!"

"Neudržím se už!"

"Musíš!" Arviho hlas překonává hrůzu a zní velitelsky.

Dojíždí, zvolna k umdlévajícímu Olafovi a napřahuje k němu obě ruce, aby ho nárazem nesrazil.

Nastává několik vteřin zoufalé práce nad úděsnou hloubkou. Olafovy ruce ochably a pustily se háku. Ale v zápětí mu ještě pud sebezáchovy káže, aby se křečovitě chytil Arviho. Drží se ho, ale také Arvi pracuje celým tělem. Sevřel ho do svých nohou jako do kleští, levou rukou ho drží za límec kabátu a pravou rozbaluje kotouč provazového lana. To svým volným koncem letí dolů.

"A teď se chyť!" křičí Arvi na Olafa. Ten se opatrně jednou a potom i druhou rukou pouští Arviho obleku a chápe se zavěšeného lana. A zvolna se spouští k zemi. Arvi se odepíná z opasku a následuje ho.

14

15

Lano nedosahuje až na zem. Končí několik metrů nad špičkami nejvyšších stromů.

"Musíme skočit do větví!" radí Arvi a Olaf tam už padá, neboť se neudržel na rozkymáceném konci lana. Zapadají stále do hustějších a silnějších větví, které mírní jejich pád. Jehličí odírá jejich tváře, větve je zraňují, ale pád je zastaven.

Z poloviny stromů již hoši slézají zvolna na zem.

"Jsi správný chlapík! Děkuji ti!" Mluví pak dole na pevné zemi Olaf k Arvimu a tiskne mu vděčně ruku.

Arvi mlčí, jen se na Olafa usměje.

Nad špičkami stromů pluje dravý pták. A ledy šumí a voda kdesi zpívá přes peřeje.

Venda z města

Nikdy se snad Venda Cimlerů netěšil na prázdniny tak, jako letos! Pojede k tetičce do Trnkova. Má tam slíbeno kolo, které bude moci prohánět od rána do večera, koupání užije také dost, prý i ložku, možná, bude mít na celé prázdniny

vypůjčenou. To bude něco!

Posledních několik dnů před odjezdem vyplnil Venda horečnými přípravami. Sháněl nějaké knížky ke čtení, které si chtěl vzít s sebou pro případ deštivého počasí. Nakoupil si několik udiček a splávků, kdyby snad bylo možno v Trnkově chytat ryby. Také filmy do aparátu sháněl.

A pak se Venda ocitl v Trnkově. První dny bylo podmračené, dosti deštivé počasí, a tak Venda dělal jen výzkumné výpravy na všechny strany. Seznámil se také s několika hochy ze sousedství a navázal s nimi pevné přátelství. Zavedli ho pod stráž, kde byla báječná ozvěna, ukázali mu místo, kde se vloni zřítilo z náspu auto, lovili s ním v malém potoku mloky a nezapomněli na nic, co by vendu mohlo zajímat!

A když konečně začalo pálit sluníčko, šli se koupat do řeky.

16

"Umíš plavat?" ptal se Vendy Ota Bezděků, kamarád ze sousedství. Venda neuměl! Ale styděl se to hochům přiznat. Přece on, chlapec z města, nesmí být chlapcům z Trnkova pro smích!

"Aby ne!" řekl sebevědomě a už shazoval košili.

Někteří kamarádi už byli ve vodě. Zatím jen na kraji. Voda jim šla zatím jen po kotníky. Po několika krocích stoupla až ke kolenům.

Venda to mírné klesání dna pozoroval s uspokojením. Měl nejdříve strach, že voda bude hluboká hned u kraje. To by do ní nemohl a hoši by hned poznali, že plavat nedovede. Ale voda je zde na kraji mělká! Půjde v ní až po prsa a tam pak bude poskakovat po jedné noze na dně a rukama bude dělat tempa. Nikdo nepozná, že plavání jen předstírá! A kdyby kluci chtěli, aby s nimi plaval přes řeku, vymluví se, že to má doma zakázané.

Hoši teď na sebe stříkají a tak se vzájemně "osmělují". Stříkání studené vody na suché tělo není příjemný pocit. Ale když hoši stříkli i na vendu, který opatrně kráčel do vody, opanoval se a dělal, jako kdyby mu stříkání ani trochu nevadilo.

"Venda je - pane - otužilý!" řekl s obdivem Ota Bezděků. Vendovi ten obdiv dodal. Vřítíl se do vody dravě a rychle, jen aby ukázal, že není ani trochu choulostivý. Udělal v ní dřep, že mu jen hlava koukala a zase se narovnal. Cákal radostně kolem sebe. Byl "osmělený", jak se říká v mluvě těch, kteří se koupají. "Pojďme si hrát na babu!" navrhl pak Ota Bezděk. Jeden z hochů se dotkl vendova ramene a vykřikl:

"Ano, a Venda ji má! Babičko - babičkooooo.."

Hoši se ve smích rozprchli ve vodě. Někdo plaval od vendy naznak, jiný hrabal "čubičku", Ota Bezděků "ouško", ale plavali všichni! To Venda poznal. A zlobil se sám na sebe, že on jediný je zde sám neplavec, belhající se jednou nohou po dnu řeky. A nikoho nemůže dohonit! Ve vodě se člověk tak těžko po nohou pohybuje! Ota Bezděků plave vždy skoro až k němu, a když si už Venda myslí, že na něho dosáhne, rozmáchne se Ota a jako rybička se od něho vzdaluje. A tolik se přitom směje!

17

Venda už pomalu dostává zlost. A na Otů nejvíc! Teďho ještě dokonce někdo zezadu postříkal mocným proudem vody, která mu stekla až do očí. Má slepené řasy, oči ho tlačí, pálí a on nic nevidí. A kdo mu to teď tak protivně zahoukl do uší?

Venda už zuří! Dělal si z něho blázny! Proč sem dnes s kluky jenom chodil!

Otevírá oči, vidí vše ještě rozmazané, má v nich vodu. Ale Otů Bezděka poznává.

"Musím mu dát babu! Musím mu ji dát, ať už mám pokoj.." Vrhá se za Otů. Byl jen asi dva kroky od něho. Voda mu sahala až po ramena. Nadskočil trochu, aby se k němu dříve dostal.

No - pozor, pozor - co se to děje?

Venda najednou necítí pod nohama dno. Jak to mohl tak podivně nadskočit? Mává zoufale rukama.

Hoši se vesele smějí. Venda je vidí očima, rozšířenýma hrůzou. Proboha - topí se, topí se!

18

Ruce mlátí divoce ve vodě. Voda je dole v nohách tak úžasně studená, ledová.

A teď - hrůza - Venda cítí, že se propadá ještě hlouběji. Nemůže dýchat, ústa i nos má už pod vodou. Co to je? Vendovy oči jsou těsně u hladiny vody. Nikdy neviděl povrch vody tak zblízka jako teď. Zoufalství ho obestírá, dusí se, dusí!!

Hrůza bije do jeho duše. Teď se potopil docela. V uších mu hučí - před očima má žlutozelené světlo. Nezavřel oči ani pod vodou. Srdce mu tluče. Zalyká se. Hukot je tak úžasný. V uších i očích mu tlačí voda. A Venda se nemůže dostat ani o kousíček ke břehu, ke své záchraně!

Teď se ve smrtelném zápasu vynořila jeho hlava zase vteřinku nad vodou - ale

Venda to už teď ani nevnímá.

Hoši zatím přestali hrát. S Vendou není něco v pořádku. Všichni to vidí!

"Venda se topí! Venda se topí!" rozkřičely se jejich hlasy. Někteří hoši bezhlavě prchají od Vendy ke břehu, jiní - zkamenělí hrůzou - přihlížejí vendovu smrtelnému zápasu. Nemohou se ani pohnout. Jen Ota Bezděků neztratil duchapřítomnost. Plave k místu, kde se před vteřinkou Venda zase potopil. Voda se tam vaří zelenými bublinami. Teď se vynořuje kousek ruky.

Ota je zde několika mocnými tempy. - Chce podebrat Vendu jednou rukou pod bradou a druhou chce plavat ke břehu.

Ale Vendovy zoufalé ruce pod vodou nahmataly svého zachránce, objaly jeho kolena a nepouštějí, tisknou a tisknou jako ocelová obruč....

Ota sebou škubá, ale bezvýsledně. - Venda jako závaží ho táhne pod vodu. Mamě dělá Ota zuřivá tempa, rychleji a rychleji. Teď už se napil ošklivé říční vody. Těžce dýchá. Potápí se a snaží se pod vodou osvobodit se od Vendova železného sevření. Vendovy ruce se drží jeho kolen jako chapadla.

Ota se už také dusí. Srdce mu buší jako zvon. Smrt jde zdánlivě tak pomalu v těch posledních vteřinách.

Pak sevření povoluje. Venda ztrácí vědomí - či snad už je mrtvý? Pouští se Oty a propadá se kamsi ještě do větší hlubiny.

19

Ota vylézá na povrch. Vzpamatoval se trochu při nadýchání se vzduchu.

První jeho myšlenka byla: "Ke břehu - ke břehu!!"

Ale co Venda? Přece ho tam nenechá! Nadýchl se znovu a potápí se. Naráží na nehybné Vendovo tělo. Rve se s ním, strká a zase tahaje po kamenitém dnu.

Nadzvedává - a když mu hlava začíná třestit a plíce praskat napětím, vynořuje se hlava z vody.

Je na mělčině. Čísi dospělé ruce ve smáčených rukávech se chápou jeho i vendova těla. Ota slyší kolem sebe spousty hlasů, ale nerozeznává nic a nevidí nic - v hlavě mu hučí - tak mocně a divně - kolena se mu podlamují a začínají se třást.

A pak už neví nic, docela nic, na nic se nepamatuje....

Probral se k vědomí až ve stínu křoví. Skláněl se nad ním doktor Kovář a Ota slyší jako z dálky jeho hlas:

"Si chlapík, Oto, si chlapík, zachránil si lidský život!"

Také Vendu už přivádějí umělým dýcháním k vědomí.

A za několik dnů, když vendův děs před vodou pomalu mizel, dal se Venda zapsat do plaveckého kursu.

Už nikdy se nechtěl v životě topit ani přivádět jiné do nebezpečí utonutí.

Nyam, nejlepší ze všech

Někdo přiložil na oheň. Ten se opět rozhořel. Jeho záře zaplašila stíny, osvětlila kmeny stromů a tváře lovců v ní byly ostré a jasné.

"Zítرا ráno tedy vyrazíte", pravil běloch s úsměvem k domorodým lovcům, u kterých byl hostem. "A ty, Paleo, dáš vyhnat stáda nahoru do hor. Nebojíš se o ně? Kdo je hlídá?"

Stařec Paleo se zasmál podivným neveselým smíchem, jakým se neumí smát žádný bflý člověk. "Mám u nich přece pět hochů. A dobrých!" řekl s pýchou. "Viděl jsi Nyama, pane?"

20

"Nevěřím příliš hochům," usmívá se běloch trochu opovržlivě. "Hoši jsou děti.

Jak jim můžeš svěřit taková stáda? Utečou, až první divoké zvíře zasvítí ze tmy svýma očima! A co bojovníci Skalního kmene, kteří vás pronásledují na každém kroku? Nemohou se zatoulat až tam a hochy pobít? A nesvornosti chlapců se také nebojíš? Jsou snad poslušni tvých slov zde, v tvé přítomnosti. Ale co tam nahoře v kopcích a lesích? Bez tebe se za nejbližším pahorkem pohádají a každý potáhne s kouskem stáda jinam."

"Soudíš jistě podle bílých hochů, pane?" zarachotilo z mocných prsou jiného lovce. "Ale naši hoši jsou jiní. A pak, vždyť je s nimi Nyam!"

Toto jméno pronesl lovec takovým hlasem, jakým vyslovujeme slovo, jež má udivit, ohromit.

"Nyam," opakoval bflý muž mimoděk. Jméno slyšel poprvé a nic mu neříkalo. Je to asi nejstarší chlapec - vid\*?"

Paleo zavrtěl hlavou. "Všech pět hochů spatřilo stejný počet jar a zim. Mýlíš se. Nyam přišel na svět ve stejném létu a ve stejném úplňku jako ostatní. A přece je jejich hlavou."

Teprve teď bflý muž poněkud zbystril pozornost. "Přestože je stejně starý jako ostatní, oni jej poslechnou?" ptal se pochybovačným hlasem.

"Ano," kývl hlavou Paleo.

"Je tedy asi nejsilnější ze všech?"

"Ne. Je stejně silný a stejně obratný jako druzí, odporoval Paleo a jeho oči se

## Jestřábe, vypravuj 02 díl

usmívaly a hleděly do ohně tak upřeně, jako kdyby v něm viděly nějaký příběh. Potom poposedl ještě blíže k plamenům, rukama odhodil do červeného kruhu několik žhnoucích oharků – a bflý muž začal poslouchat příběh o Nya-movi. pd svého zrození žil Nyam se svými čtyřmi druhy zde, v údolí sladkých jader. Vyrůstali vedle sebe jako synové z jedné chýše, ačkoliv každý z nich patřil do jiné. Předháněli se v činech, v nichž mohli dokázat svou dovednost a sflu. Byli odvážní, vytrvalí a znali mnohé z tajů lovu. ve vodě pluli jako

21

dravé ryby, v korunách stromů se pohybovali bezpečně a obratně. Byli pružní a ohební, jejich bronzová těla byla jako houžve a přece krásná. Starý Paleo je učil mnohým věcem, které má znát nastávající bojovník kmene. Hoši Palea obdivovali a slůvka jeho pochvaly je rozradostňovala na celé dny. Ó – dobrý Paleo. Jak si dovedl získat srdce chlapců! A potřeboval to. Doba jeho vlastní sfly už dávno minula a začínal být slabý i pro ošetřování stád, což bylo jeho úkolem, když už nemohl být lovcem. Po každém skončení dlouhodobé pastvy vracíval se se stády z hor vždy víc a víc unaven. Už brzy bude za sebe potřebovat náhradu. A právě tu nalezne v pěti chlapcích – z údolí sladkých jader. Jsou ještě příliš mladí, než aby mohli být lovci, ale dost silní a schopní, aby mohli vést a pást stáda kmene. Jen jedna věc soužila jeho hlavu – komu z nich má předat vedení nad ostatními, když si byli ve všem rovni.

22

Paleo to věděl, a právě proto se jeho dobré, spravedlivé srdce rmoutilo nad tíhou rozhodnutí. Žádnému z chlapců nechtěl ublížit.

Kteréhosi večera na jedné z posledních dlouhých pastev se pak stala podivná příhoda.

Tma se snesla nad chýší z travin a křovin, ve které Paleo s hochy v noci přebýval. Chlapci už sehnali stáda dohromady, zapálili ohně, aby dravá zvěř byla udržována v patřičné vzdálenosti, a teď čekali na návrat Palea, který byl již od soumraku pryč.

Konečně se ozvaly před chýší jeho kroky. Cvičený sluch hochů rozeznal, že jsou jiné než jindy. Opatrné, ztichlé. Paleo nese jistě něco podivného nebo se mu něco stalo.

Clona z travin se rozhrnula a Paleo vkročil dovnitř. Ve tváři měl zvláštní výraz nepokoje. Jeho hlas zněl nezvykle a vzrušeně.

"Jsou tady!" byla jeho první slova septem pronesená. "Všude tady kolem!" jeho ruka přitom opsala kruh. "Bojovníci Skalního kmene! Ze všech stran se k nám blíží, je jich více než kusů v našem prostředním stádu. Není uniknutí! Jsme ztraceni!"

Po jeho slovech nastalo ztrnulé ticho. Někteří hoši se začali chvět.

"Probijeme se!" vykřikl pak jeden z nich.

"Není to možné. Je konec," odpověděl chabě Paleo.

"Zemřeme tedy statečně," pravil jiný chlapec, ale v jeho hlase bylo znát, že ještě není bojovníkem a že se mu nechce umírat.

Pak někteří chlapci začali tiše a naříkavě volat duchy na pomoc. Ale Paleo byl starý a zkušený, a proto se brzy vzpamatoval.

"Můžeme se snad přece jen ještě zachránit," zašeptal.

"Kdyby došla k nám dolů včas zpráva, mohli by naši lovci přispěchat a osvobodit nás. Ale já nemohu jít. Jsem příliš starý a moje nohy jsou pomalé."

"Není to nebezpečné?" zeptal se jeden z hochů. Ještě nikdy nestál nikdo z nich tváří v tvář smrti.

23

"Je," řekl krátce Paleo. "Ten, kdo půjde, asi se nevrátí a ani nedorazí. Ale kdyby přece jen k našim lidem dorazil, pak by zachránil sebe i nás."

"Ne – ne!" otrásl se jeden z hochů. "Já nepůjdu. Snad nám duchové sami nějak pomohou."

Chlapec vedle něho se chvěl strachy a naříkal. Potom vstal hoch Nyam a řekl: "Já půjdu, Paleo. Snad doběhnu dobře a včas. Snad ještě uvidím údolí sladkých jader i tebe, Paleo, a vás všechny v něm." Jeho velké černé oči zářily do tmy odvahou. Nebál se už smrti. Překonal také strach před tmou a dravou zvěří.

Paleo na něj vděčně pohlédl a ostatní hoši přestali naříkat a s tichým jásotem Nyama obskakovali. "Nyam! Dobrý a statečný Nyam!" volali. "Již nikdy nebude muset sbírat sladká jádra. Budeme navždy pracovat za něj!"

Pak Paleo utišil jejich slova a Nyam se začal zvolna plížit z chýše. venku bylo

výhružné ticho. I vítr v korunách stromů se utišil.

A v tom tichu bylo cítit děs a nebezpečí. V té třešně číhají a plíží se bojovníci Skalního kmene, krutí a zlí nepřátelé.

Krok zákrokem, od balvanu k balvanu, od křoviska k druhému pohybuje se Nyam neslyšně a opatrně.

Ale proč Paleo najednou z chýše za ním tak volá a neprozřetelně křičí? Vždyť jej nepřátelé uslyší! Co se stalo?

"Nyame, nejlepší synu z údolí sladkých jader," volá Paleo radostně. "Vrať se! Pojď mezi nás!"

Hoši na Palea nechápavě hledí a Nyam ulekaně spěchá zpět do chýše, než někdo ze Skalního kmene, upozorněn voláním, vyšle ze tmy svůj otrávený šíp.

Ale Paleo nedbá tohoto nebezpečí a všichni hoši, i Nyam, vědí za chvíli proč.

"Není zde ani jeden bojovník Skalního kmene!" volá Paleo. "Zkoušel jsem vás jenom. Chtěl jsem vědět, kdo z vás je nejlepší, nejstatečnější a nejschopnější vést ostatní. Zkouška se podařila. Jsi to ty, můj Nyame! Ty ses nabídl k cestě smrti, když ostatní

24

se chvěli bázní. Tobě odevzdám už v příštím období pastev naše stáda a tvé bratry, abys je vedl!"

"Nyam! náš dobrý, statečný Nyam!" volali ostatní chlapci radostně. Uznali plně Paleovu volbu.

A tak se stal Nyam jejich hlavou, a proto se také Paleo neobával svěřit mu stáda kmene.

V nebezpečí života

Nadešel skoro jarní den, poslední z pololetních prázdnin. Po vysokém nebi letěla roztrhaná oblaka a slunce každou chvíli zazářilo na zbytky sněhu. Byla mimořádně mírná zima, sníh nepadal již někdy od poloviny ledna. Chlapci se svým vedoucím vládou kráčeli po lesních cestách, zledovatělých střídavou oblevou i zase nočním mrazíkem, místy přecházeli velké sněhové plochy lučin - a zase vcházeli do tichých slunných údolí, k jihu obrácených, kde po sněhu nebylo ani památky.

Tak došli až k ohromnému rybníku, pokrytému ještě ledem. Jen v úzkém průplavu vysekaném po celé jeho šířce se čerila voda. Pravděpodobně jej vysekali chlapci z některé blízké vsi, snad aby si zkrátili cestu do sousední vesnice, ležící za rybníkem. Neboť na konci průplavu, u břehu, kde se oddíl zastavil, aby se asi na hodinku utábořil k odpočinku a k nějaké menší hře, byl vor s bidlem. S tímto plavidlem se bylo možno dostat na druhou stranu rybníka, aniž by se musela obcházet celá polovina jeho ohromného obvodu.

Vláda vyňal z torny svůj blok, nějaké obálky, barevné papíry a obrátil se k čekajícím chlapcům: "Zůstaňte všichni chvíli zde, připravím nějaký závod tady v těch skalkách a lesíku za námi!" Významně se na chlapce usmál a vykročil k lesíku, kde jim brzo zmizel z očí.

Oddíl se rozpadl na malé skupinky. Rísa, vedoucí Žluté družiny, začal trénovat s družinou semafor a morseovku. Asi

25

tušil, že signalizace by mohlo být při závodě potřeba. Chlapci z Modré si začali pinkat s míčem - a Zelená družina se vydala k průplavu zkoušet vor.

Karel a Otík byli obuti do gumových holínek - a tak byli pány situace. Skočili na vor a zkoušeli jeho nosnost. Byla značná - ale vor je vor - a tak byli pořád po kotníky ve vodě a někdy výše, když z bezpečného středu voru někdo z nich pokročil k okraji. Karel, podnikavý divoch, zápolil s dlouhým těžkým bidlem jak uměl. Občas pořádně pocákal Otíka a ten bázně vykřikl. Vždyť voda byla opravdu jako led.

Ééj uchněéééé, ééj uchněéééé!" zpíval rozjařeně Karel při každém odpichu, zatímco Otík se chechtal a volal na vzdalující se břeh: "... a námořníci se vesměs zabývali lovem velryb a jiných mořských živočichů!" Když oba plavci dopluli na voru asi doprostřed průplavu, který se tam právě rozšiřoval v malé vysekané jezírko, podařilo se Otíkovi přimět Karla, aby mu bidlo na odpichování také na chvíli půjčil. Byl to nešťastný nápad. Ale kdo kdy může vždy vědět, co se stane v nejbližších chvílích?

Na slabšího Otíka bylo bidlo velmi těžké. Voda mu ztékala z mokrého bidla na rukáv a studila, ale chlapec nechtěl zůstat v ničem pozadu za Karlem. Statečně se rozehnal, zaječ bidlem těsně u voru - a dřevo se vzpříčilo pod vor. Otík je chvíli stačil udržet prohnuté do oblouku jako luk. Ale pak se mu vyrazilo velikou silou z ruky - a v několika vteřinách bylo daleko od voru.

"Jsme trosečníci! Pomoc!" křičel vesele Karel - a s ním se smáli i hoši na vzdáleném břehu, kteří již delší chvíli plavbu Karla a Otíka pozorovali.

Ale ať dělali oba plavci co chtěli, nemohli se s vorem k bidlu ani okraji ledu nijak dostat.



"Tak veslujte trochu rukama!" radil jim poněkud znepokojeně ze břehu Ríša. Zkusili to, ale pokus ani nedokončili, protože jakmile se někdo z nich přiblížil jen na několik vteřin k okraji voru, začal se na této zatěžkané straně ihned zvolna potápět do ledové vody.

Nešťastná plavba trvala již delší dobu a trosečníci na voru vystřídalí svou rozjařenou náladu za lehce poplašenou, když se objevil u lesa Vláša. Skončil právě přípravu hry a chtěl pískat nástup, aby ji vysvětlil. Jeho tvář se zachmuřila, neboť jediným pohledem zjistil velké nebezpečí, které chlapci zatím pořád ještě nechtěli vidět.

"Krucipísek!" zahromoval, rozběhl se k průplavu a zdaleka už volal: "Jak jste se tam dostali, vy šmochové? Hrom do toho! Jen jsem chvíli.....a už tohle!"

Zastavil se konečně na břehu a chvíli horečně uvažoval. Pak vzkřikl přes vodu:

"Otíku, stoupni si až těsně na druhý okraj voru

a Karel ať vesluje směrem k bidlu!" Byla to ta jediná rada, kterou jim zatím mohl dát, ale vor byl velmi vratký a nadále se potápěl. Jeho plošina vystupovala z vody a byla klidná jen tehdy, když oba chlapci byli na jejím středu.

26

27

"Vládo! vládo!" křičel Toník, který táhl od lesíka tenký osekáný kmen poraženého stromku. "Tady je druhé bidlo! Třeba by s ním šlo něco dělat!"

"Hodíme bidlo co nejdál do vody a budeme za ním házet kameny, aby plulo k voru!" radil Standa.

"To se nepodaří! Kdepak!" mluvil rozechvěle Vláša. "Ale napadlo mě něco jiného! Dejte sem to bidlo, rychle!"

Vzal bidlo Toníkovi L ruky a vydal se po břehu až na čtvrtinu obvodu rybníka, kde pak vystoupil na led. Bidlo nesl opatrně před sebou, jako provazochodec, aby jej zadrželo na ledu, kdyby se snad probořil. Nohy dával daleko a široko od sebe, aby váhu svého těla rozložil co nejvíce - a tak kráčel kolmo na průplav k voru. Čím více se vzdaloval od břehu a blížil se k voru v jezírku průplavu, tím šel opatrněji a pomaleji. Co se potom dále seběhlo, bylo dílem několika okamžiků.

Vláša se zastavil v místech, kde si byl jist, že odtud už těžké bidlo k hochům na vor dohodí. Zvedl je oběma rukama nad hlavu, vzepřel se k obtížnému hodu a hodil.

Ale to už neviděl, jak daleko bidlo letělo a zda se k hochům na vor dostalo, či ne! Jak se totiž vzepřel k hodu a bidlo hodil, v témže zlomku vteřiny se pod ním probořil s děsivým praskotem led - a Vláša spadl do prohlubně pod ním, do zelené ledové vody. Zahučela mu v uších, zaplavila nos a ústa a nenadálé leknutí i ledovost vody mu takřka zastavilo jeho srdce.

Tolikrát už dříve četl, že prý člověk v posledních chvílích života před smrtí v bezprostředním nebezpečí si v duchu vybavuje v závratné rychlosti všechny význačné zážitky svého života, na všechny své milé doma i přátele že prý si vzpomíná a loučí se s nimi. U Vlášy se ale toto románové líčení posledních chvil života člověka před zánikem nesplnilo! Věděl jen jasně, že je s ním konec, uvědomoval si to i v tom šíleném děsu zcela zřetelně. Zapadl pod led a nemohl objevit otvor, kterým se dolů, do té zelené tmy, propadl!

A myslí mu horečně kmitalo: "To je skutečnost! Je to skutečnost! Za chvíli budu mrtev, to není žádný dobrodružný příběh, čtený v bezpečí a pohodlí doma z nějaké knížky!"

Už se dusil, měl dojem, že se mu rozskočí hlava. Spadl do vodní hlubiny bez přípravy, nenadechnutý, s malou zásobou vzduchu a vyčerpával se křečovitými pohyby, tak jak mu je velel dělat pud sebezáchovy.

Ačkoliv jej voda těžce tlačila do očí, měl je dokořán otevřeny. Ale neviděl nic, než zelenavé přitmy a do temene hlavy jej tlačil nemilosrdný tvrdý strop - led. Jen po levé straně se zdálo být trochu světleji. Tam musí být spása, záchrana! V nepopsatelné hrůze vztahoval v ten směr obě ruce. Ponořil se bez své vůle do větší hloubky, a když jeho tělo vystouplo potom výše, hlava už nenarazila na led - zaplavilo jej oslnivé sluneční světlo, vyhlédl otvorem z ledu!

Se zoufalou urputností se zachytil ostrých ledových hran. Jako ve snu zahlédl několik chlapců, kteří pobíhali po břehu na okraji ledu a cosi zděšeně vykřikovali. Jejich slova však nevnímal.

Chtěl se vysunout lokty na led. Jeho okraj se pod tlakem loktů ihned ulomil a Vláša zase trochu propadl do hlubiny, ale byl odhodlán bojovat o svůj život ze všech sil. Jak dvě mlátičky pracovaly jeho lokty na stále se lámajícím ledu, a tak postupoval ke břehu, decimetr za decimetrem, nechávaje za sebou vylámanou cestičku z ledu.

Duchapřítomný Vilda z Modré družiny rozdělal zatím s kýmsi na břehu veliký oheň

a ostatní chlapci se rozběhli pro dřevo nebo pro vládu sháněli v tornách suché části obleku.

Otík a Karel zkroušeně píchali na voru ke břehu bidlem, které stálo málem vládu život!

"Bidlo tedy doletělo!" pomyslel si Vláda.

Nad krajem znovu vysvitlo předjarní slunce a celý svět se zdál být ještě krásnějším než předtím.

28

29

Štědrý večer Freda Hawkeye

Železniční vagón se kývá a drnčí a Fred Hawkey, patnáctiletý skaut 17.

malcesterského oddílu, sedí v jeho koutu u okna, pohlíží bez zájmu do míjející krajiny a v jeho očích se zračí všechno možné, jen ne dobrá nálada.

Je Štědrý den, za chvíli vlastně už bude večer, vždyť venku už se stmívá a večerní mlha usedá do kraje. Co se na tento den Fred natěšil! Co všelijakých příprav vykonal. A teď má tu dokonale pokaženou náladu!

Začalo to vlastně už včera večer, když maminka dostala jeden ze svých záchvatů, po kterých musí dva tři dny potom vždycky ležet. Jaký to bude Štědrý večer, když je někdo doma - a k tomu ještě maminka - nemocen? Dnes ráno jel Fred jako obvykle ze své osady do města Malcesteru, třebaže už není škola. Chtěl zde koupit velikou pannu pro svou malou sestru Minni a pak odpoledne se ještě zúčastnit před návratem domů oddílové vánoční slavnosti.

Vyhlednutá panna byla však už prodaná a Fred musel koupit jinou, značně menší - a tvrdohlavá Minnie bude doma večer brečet, že takovo'ihle pannu nechtěla.

Určitě to tak dopadne, Fred ji moc dobře zná! A na oddílové slavnosti byl pohřben poslední záchvěv Fredovy dobré nálady, když ten protiva divoch pihovaný Jackie vletěl do bedny s dárky a přerazil tam dřevěnou sošku skauta, kterou Fred tajně skoro čtvrt roku pro oddíl vyřezával. A pak se chlapci z oddílu rozešli každý domů a jen Fred - protože je přespolní - musí se ještě potloukat skoro dvacet kilometrů vlakem, než přijede do své osady.

Vlak duní soutěskami, namáhavě supí do stoupajících částí trati a zase rachotí přes rokli a polozamrzlé bystřiny. Fredův zájem byl konečně probuzen pohybujícími se světélky tam na druhé straně řeky, podél které vlak'nyní projíždí.

Stmívá se více a více a mlha houstne. Kdo si to tam dole hraje s těmi světly? Velké kruhy opisuje a zase mávání - skoro to vypadá jako nějaká znamení. A světél je několik.

Vlak teď zase stoupá, jízda se zvolňuje. Mrzutý průvodčí nahlédl do oddělení a přibouchl opět dvířka, když viděl, že žádný cestující nepřibyl.

Fred se vrací očima zase k světýlkům na druhé straně řeky. Pořád tam ještě do šera víří jejich rej. Fred teď rozeznává i několik postav, které se světly pobíhají. Co to má znamenat? Hrají si to nějakí chlapci z roztroušených samot, či jsou to opravdu nějaká znamení?

Vlak za chvíli vyjede na vrchol stoupání a pak se zase rozletí šílenou rychlostí po spádu, dole jen trochu přibrzdí, protože přes most se nesmí jet více než třicítkou, a přeletí po pětiobloukovém mostě Pstruzí říčku, která právě pod mostem tvoří malé vodopádky. Také zde byl kdysi Fredův oddíl, tábořili tu asi dva dny a Datlovi tady tenkrát uplaval klobouk a pstruhů tam nachytali celé hory.

30

31

Co by se tak stalo, kdyby voda most strhla a strojuvůdce to v mlze neviděl? Fred na tu divnou myšlenku přišel při tom ustavičném dívání na ta vířivá světla tam naproti v hloubce na druhé straně říčky. Ale skutečně - něco to znamená a teď světélka pohasínají a zůstává jen jediné a to bliká, zhasíná a opět se rozsvěcuje - ano, Morseova abeceda, tři krátké záblesky - to je "S" - azase tři dlouhé - "O" a opět "S", vždyť je to signál "S-O-S"! Někdo tam vysílá "S-O-S", znamení o pomoc v nejvyšší nouzi. Stalo se skutečně něco? Nebo jen nějaký hlupák si tropí trestuhodný žert bezdůvodným použitím tohoto nedotknutelného a zákonem chráněného signálu? Co kdyby tak ten most - Fredova fantazie horečně pracuje. Co má dělat? Vyskočit z vlaku a rozdrtit se o skaliska u trati, zaplést se do drátů, či být smeten pod kola, nebo má zavřít oči a nevšímat si světél a věřit, že tam to svícení naproti je prací nějakého dareby?

Vlak je na vrcholu stoupání a teď začíná zvolna stupňovat svou rychlost. Mrzutý průvodčí je zahrabaný kdesi ve své budce na konci vlaku a kouří.

Svítilna naproti v hloubce je neúomá. A druhá světla se k ní teď přidávají, ve velkých kruzích se točí a točí...

Fred vybíhá ze svého prázdného oddělení ven do sousedního.

"Tam ta světla - vidíte je?" volá na několik mužů, kteří zde sedí. Dva hrají karty, všichni kouří a jeden z nich spí.

"Jaká světla?" povídá bez zájmu muž, sedící u okna.

"Tam dole za řekou dávají znamení - někdo tam signalizuje S-O-S - něco se stalo, možná že něco na trati..." chrlí ze sebe o překot Fred.

"Ale tak to nech svítit!" míní jeden muž, "co je na druhé straně, to nás přece nemůže zajímat!" Muži pokračují ve hře a nevšímají si dále Freda.

Alespoň kdyby tu byl průvodčí. Jako kdyby se země po něm slehla. Svítí tam naproti ještě ta světla? Ano - a jak. A vlak už jede rychlostí přímo pekelnou, snad za dvě minuty, snad dříve dorazí k mostu... a Fred tuší, ba skoro určitě to ví, že s mostem není něco v pořádku a že ta znamení naproti na to upozorňují. Fredovy oči jsou jako magnetickou silou přitahovány k záchranné brzdě v uličce vagónu. Co se může stát, když zatáhne? Vlak zastaví a bude nejvýše nepříjemnost! A když nezatáhne a ten most bude...?

Fred ani nevěděl jak a prudce se zavěsil za rukověť brzdy. Snad celá desetiletí jí nebylo použito, snad třeba vůbec ani za celou dobu, co vagón byl vyroben. Až teď! Olověná plomba padla Fredovi na špičku boty.

Vlak sebou prudce trhl, jako by na něco narazil, tak prudké bylo zabrzdění. kola skřípou, rychlost se mírní až k úplnému zastavení. Kdesi vpředu se ozývají hvěvivé hlasy a Fredovi je horko z toho, co teď přijde.

Průvodčí vypadá přímo hrozně, když se sem řítí. Fred mizí před ním uličkou a vystupuje z vagónu. Už je plno lidí venku, většinou muži. Všichni spěchají k lokomotivě.

Fred vidí, že vlak zastavil asi 100 metrů před vjezdem na most. A na kolejích - co to tam leží na kolejích v záři reflektorů lokomotivy?

"To je dobrý vagón klád!" slyší tam něčí hlas. "Ze straně se to, potvora, sesypalo a rovnou na trať! To vzpěry asi sněhem povolily!"

Fred jde ještě blíže a vidí na kolejích hromady klád, všelijak přes sebe přeházených.

"Najdete toho, kdo zatáhl brzdu", volá výpravčí vlaku. "Ten nás zachránil všechny, jak jsme tady!"

A za zády Freda se ozývá hlas: "Toho nemusíte dlouho hledat! Ten chlapec tady, to je on!" Fred poznává jednoho z hráčů karet, které marně na znamení upozorňoval.

Muži Freda obstupují, někdo mu tiskne ruku a jiný mu buší do ramenou. - A do toho se ozývá hvízd skautské píšťaly z druhé strany říčky. Nějaké volání jde odtamtud, ale pro hukot vody není rozumět, a tak jen píšťala pracuje a říká morseovými

značkami:

"Zde 4. oddíl Bromer. Viděli jsme klády. Jsme šťastni, že jste spatřili signál."

32

33

Fred odpověděl za celý vlak, hlásil se, ovšem, jako skaut 17. oddílu Malcester. A pak se všichni dali do práce a za hodinu vlak pokračoval v cestě.

A doma našel Fred maminku veselou, a dokonce na nohou - a Minnie byla dokonce velmi spokojena s tou pannou, a tak to byl Fredův nejkrásnější a nejšťastnější štědrý den, i když tak špatně začínal.

Jízda o život

Venku se stmívá do jasné mrazivé noci. Ve srubu vzplála lampa a ozářila jeho vnitřek. Na širokém lůžku se pohnul raněný muž a znovu tiše zasténal. Žena k němu starostlivě přistoupila, tak jako již tolikrát za dnešní den, od té chvíle, kdy tento člověk se k nim dovlekl z lesů polomrtvým vysílením i ztrátou krve.

"Maminko, já pojedu!" ozval se teď od dveří jasný chlapecký hlas. "Připravil jsem již saně." Žena se obrátila ke dveřím. "Bojím se, Fedko, tolik se bojím.

Vlci už od soumraku štěkají a dnes v noci jich celé houfy větrily kolem stavení. A ke starému Višovi je tak daleko!" Chlapec se bezstarosně zasmál. "Neboj se, maminko, pojedu! Nic se nestane! Musím jet! Visa jediný může pomoci! Mám pušku a smolnice. A kuň je odpočatý. Poletíme jako vítr! Uvidíš!"

Sténání z lůžka se znovu ozvalo. Bylo teď však delší a bolestnější. Ještě včera byl tento muž silným, statným partyzánem. Ještě včera bojoval proti Gennánům, tak hluboko vniknutým do ruské země. Pak přišla v noci ta divoká střelba v lesích u Grimbavy. Byl zasažen. Dvojnásobný průstřel ruky a ještě rameno zraněné při pádu. Za svítání se probral z mrákot a došel na pokraj lesa. A zde ho našel Fedka a dopravil do srubu. Starají se o něj s matkou jako o svého otce, který kdoví kde sám nyní možná leží a cizí pomoci potřebuje. Každý muž tady z lesů je se

zbraní v ruce na cestě proti pronikajícím Germánům. Ale žena a nezkušený chlapec nemohou příliš pomoci zraněnému. Snad je nutná nějaká operace. Nebo střely vyjmout z ran. Jen starý visa, bylinkář a ranhojič, to dokáže.

Fedka vyběhl ze srubu, aby neslyšel matčiny výstrahy. Objevila se však stejně za chvíli ve dveřích, ale to již Fedka upevňoval postraňky - a v několika vteřinách nato se rozjel zběsilou rychlostí po umrzlých sněhových pláních. Ledový vzduch jen fičel Fedkovi kolem skrání. Důkladný kožich však chránil tělo před mrazem. Nebe bylo již poseto hvězdami a sníh v jejich záři se třpytil jako krystalky cukru. A zpod kopyt veselého koníka vyletovala třpytivá oblaka. Chýše se světlem v oknech se brzo ztratila Fedkovi z dohledu. Lesy po levé straně se zase přiblížily. Fedka mazlivě rozmlouvá s koníkem. Červenou melasu mu slibuje a vyhřebelcování po návratu. Jen leť, hnědouši, leť a na nohy pozor dej! A koník vesele odfrkuje, ušima stríhá a hlavu k Fedkovi někdy otáčí. Ano, ano, docela dobře Fedkovi rozumí. Ví, že Fedkova slova patří jemu. Od lesů se ozval štěkot. Vlk. Skomírá v táhlém zavytí a zase se roz-štěkává. Jeho ozvěna se vrací z druhé strany. Či je to hlas druhého? Fedka se ohlédl do saní na pušku. Je tam! Dobrá a osvědčená. Dodává Fedkovi klidu. Kuň postavil uši a již nepoložil. Fedka na něho zase mluví. Klidně a pomalu, aby jej uchlácholil. Ale i sám sebe uklidňuje posloucháním vlastního hlasu. Od lesů kolmo k saním běží stín. Ne - to není stín. To je vlk. A za ním ještě jeden. Jsou dva. Oči jim žhnou a oba jsou vyzábli až na kost. Poskakují v uctivé vzdálenosti od saní, ale nedají se odehnat ani praskáním biče. Fedka ještě nechce strílet. Není radno upozorňovat na sebe výstřelem. V lesích mohou být Germáni.

Cesta vede teď úvozem do zarostlého dolíku. Fedka by jej mohl snad objet, ale nepozná kde končí náhomí plošina a nechce se zřítit i s koněm dolů a být zavalen spoustami sněhu. Úvoz je úzký a vlci musí běžet nahoře podél saní. Fedka má strach, aby z výšky neskočili do saní a na koně. Chápe se zase biče a šlehá

34

35

jím nad hlavou. Vlci štěkají zuřivěji, tuší možnost kořisti, a přece se bojí zaútočit. Teď úvoz končí v dolíku - ale, proboha, co tam? Z křoví z druhé strany vyráží a tančí k saním několikačlenný houf jiných vlků. Koník se lekl tak silně, že uskočil několik kroků doleva. Saně se prudce nahnuly a Fedka se v poslední vteřině zachytil za jejich předek, aby nevypadl. Ale kuň zase již zabral a vytrhl saně z propadliny, do které zapadly při jeho odskočení z cesty. Bič a jeho praskání už nestačí. Puška přece jen bude musit promluvit. Fedka jej odkládá a po paměti sahá dozadu po pušce. Ruka však sáhla do prázdná mezi pokrývky na sedadlo. Fedka se obrací skoro zděšeně, ale ani jeho oči pušku neobjevují. Zoufale prohrabuje pokrývky. Puška nikde, A Fedka už s ustrnutím chápe. Ano, to byl ten podivný zvuk tam vzadu v dolíku, když saně vjely do jámy! Puška tam vypadla. Vždyť sám Fedka měl co dělat, aby se v saních udržel. Byl to zázrak, že se saně nepřevrhly. Zpět pro ni však není možno. Vlci se jako dlouhá řada vlečka táhnou za saněmi. A jsou stále odvážnější. Někteří už dobíhají saně a letí podle nich. Fedka vidí jasně jejich vyceněné tesáky a jazyky mezi nimi. Fedka má ještě smolnice. Pod sedadlem jsou složeny. Proč tam raději neuložil pušku! Vytahuje z kožichu zapalovač a shýbá se pod přednici saní, aby mohl jednu z pochodní zapálit. Dlouho se to nedaří. Proud vzduchu, vzniklý šílenou jízdou, zhasíná zapalovač. Vlci nevidí schoulenou postavu Fedkovu a předbíhají již i saně a tančí kolem koně. Ten poplašeně odfrkuje a vzpíná se. Konečně pochodeň zapálena. Fedka ještě několik vteřin čeká, aby se rozhořela. Její plamen spálil něco v srsti z jeho kožichu. Vysoko nad hlavou ve velkých kruzích mává teď Fedka hořící pochodní. Oharky a jiskry od ní odlétají v celých závojích. Vlci se trochu polekali a stáhli se zase za saně. Koník se uklidnil, když je neviděl. Jejich vytí jej už tolik neděsilo. Jak ještě dlouho může ta jízda trvat. Snad půlhodinu? Snad celou! Fedka si vzpomíná na matku a na její výstrahy. A zase mu hlavou zní sténání raněného muže. Je to přece jejich člověk! Musí se mu pomoci. Vlci už si zvykli na oheň. Zase už běží podél saní. Fedka zapálil novou smolnici

od

36

té staré a nedopalek první pochodně vhodil doprostřed vlčího zástupu za saně. Vzdálili se několik metrů a Fedka viděl, jak na jednom zvířeti, které nemohlo včas uskočit vzplála srst. Fedka teď mává smolnicí již níže k zemi. Vlci se už nebáli ohně, který létal vysoko nad nimi ve vzduchu. A teď jedna ze šelem se pokouší vyskočit z boku do saní. Fedka vidí její rozevřený čumák na postranici saní. Uhodil tam smolnicí. Proud jisker vyletěl a kus pochodně se urazil a spadl do sněhu. Fedka nezasáhl. Odvaha vlků tím jen roste. Už i na druhé straně saní se pokouší jedno zvíře jskočit dovnitř. Teď Fedka mířil lépe a zasáhl je do

čenichu. Šelma s pronikavým zavýtím odskočila do sněhu - stočila se do klubka, ale tu se již celá smečka vrhá na svého zraněného druha a trhá jej ještě za žíva. Fedka se bojí už shýbnout a zapalovat novou pochodeň v závětrří pod přednicí saní. Využívá několikavteřinového zdržení smečky u hodů a vytahuje zpod sedadla několik smolnic a zapaluje jednu z nich od smolnice hořící. Jde to pomaleji, nová smolnice špatně chytá ve větru, ale stará bude ještě dlouho hořet, a tak se to přece podaří. Vlci již zase dohánějí saně. Fedkovi buší srdce rozčilením. Uvědomuje si, že teď už běží i o jeho život, ne jenom o život toho člověka tam u nich doma ve srubu. Musí dorazit k cíli! Musí!

Fedka drží teď po jedné pochodni v každé ruce a mává jirni zoufale chvíli na té, chvíli na oné straně saní. Umdlévá však již a také koník se zdá být vyčerpán dlouhotrvajícím šíleným tempem. Teď zahýbá Fedka již k lesům, které se vynořují po pravé straně. Tady v jedné z roklí má svůj srub starý Visa. Jen chvíli ještě vydržet. Snad nebe pomůže. A najednou cosi vyšlehlo od lesa a několik prudkých ran se ozvalo. To automat se tam rozštěkal. Dva či tři vlci za saněmi povyskočili a zůstali ležet na sněhu. "Ať jsi kdo jsi, pomoz mně!" volá zoufale Fedka. Vlci z pravé strany saní se přemístili na levou a zle teď dorážejí. Vidí, že kořist dostává pomoc. Z lesa se vyhoupllo několik postav. "Proč nestřlíš?" volá jedna z nich na Fedku. "Sláva! Naši! Naši!" jása však Fedka nahlas místo vysvětlení. Je šťastný, že

jeho zachránci nejsou Germáni. To by byl zachráněn jen na několik minut! Otáčí s koněm prudce k mužům. Výstřely zase štěkají a ještě několik šelem dostává do kožichu. Zbytek se rychle stahuje zpět. Fedka chvatně vysvětluje mužům svůj příběh. Sedají všichni do saní a jedou k višovi. Jeho srub je kousek odtud. Je zde hotová nemocnice. Na lůžkách i na podlaze leží partyzáni, zranění u Grimbavy. Ale starý Visa je hned připraven na cestu do Fedkova srubu za novou prací. Ti tady jsou z nejhoršího venku a zdraví muži vědí, jak s nimi zacházet. Jeden z nich vyměňuje koně a za chvíli již Fedka, Visa a on ujíždějí zpět. Tři ručnice, dobře zabezpečené před vypadnutím ze saní, je doprovázejí.

Boj na Čertovce

Prostorná a přece tak útulná lodní klubovna "Dvojky" je zatopena žlutozeleným světlem pumpovací petrolejové lampy. Kdyby bylo chvíli ticho, slyšeli byste i šplouchání vody na kovové stěny ohromné klubovní lodi i tajemné vrzání a temné úderu ve vnitřku lodi, tam někde nedaleko v uličkách, schůdkách a zamčených tmavých kajutách. To loď svým mohutným třiaše-desátimetrovým tělem naráží na kamenné nábreží, opěrnými kládami, vodorovně na palubě položenými, se o nábreží opírá, v rahnech a drátěných lanech vítr hučí - a z toho všeho ty podivné strašidelné zvuky.

V klubovně byla právě dokončena družinovka. Ale je zde ještě hodně chlapců, protože několik jich přišlo - jako obvykle v dobách lodní klubovny - mimodružinově. "Jestřábe - pojedeme?" ptá se Zub. "Mám připravit člun?" "No samozřejmě," odpovídám. Kam se pojedete? Na čem se pojedete? Inu na našem ohromném železném člunu, který má tvar záchranného člunu námořní záchranné plavby.

38

39

A pojedete se do Cenovky! To je tajuplné rameno řeky Vltavy protékající mezi domy na Kampě. Je to skoro naproti přes řeku, přímo proti místu, kde kotví klubovní loď několika pražských oddílů. /Tehdy ještě nebyl vydán zákaz plavby do Čertovky!/  
 Hoši berou z přístavku na palubě lodi pádla. Člen Žluté družiny Špígl rozsvěcuje velkou námořní strašidelnou lucernu. Vycházíme po schůdkách na palubu jako duchové. Už je tma. Na pobřeží svítí lampy a také tam na druhé straně svítí červenavě mihotající osamělá světélka. Tulek a Stopka spustili po rumpálu dolů na vodu člun. Dopadá s mohutným šplouchnutím na hladinu. Díváme se z paluby dolů na jeho dno, je asi čtyři metry

pod námi. Zub postavil na dno člunu žebřík a hoši po něm slézají do člunu z paluby. Jsme mezi stěnou klubovní lodi a kamenným vysokým nábrežím.

Podél lodi se táhne napjaté kovové lano. Nemůžeme zde ještě uplatnit pádla. zlomili bychom je buď o nábreží nebo o stěnu

lodi. Proto vyplouváme na volnou řeku tím, že taháme za lano na stěně lodi, a tím se dostáváme do pohybu.

Jsme na volné řece. Mlha nás pohlcuje. Klubovní loď, teď již černá a obludná, mizí ve tmě. Voda je hrůzná, tmavá.

"A hop, á hop, á hop..." dává Zub takt pádlařům. Sám sedí na zádi člunu a jedním pádlem kormidluje. Na přídi sedí Lojza Truhlář na záchranném kruhu a třímá v ruce rozžehnutou lampu.

Certovka je na obzoru. Její ústí se vynořuje ze tmy a mlhy. Teď to začne! Teď se

## Jestřábe, vypravuj 02 díl

všichni připravte! Běda slabým a bojácným! Běda nevytrvalým! Běda člunu, selže-li náhle některý jeho člen nebo vyrazí-li divoký proud řeky někomu z ruky pádlo. V Certovce je šílený proud, vše strhávající. Uvidíte, uvidíte! Zub přestává kormidlovat, jeho síly je zapotřebí jinde. Kormidlovat v těchto místech stejně nemá smysl. Zub bere do ruky bidlo, Pepík Hůrku druhé a odpíchávají. Na každé straně se pachtíme po třech. Rveme se o každý decimetr délky dopředu. Tady se už nekřičí "á hop, á hop...". Tady platí jediné heslo: "Pádluj jak můžeš, rychle, mocně, ale jen, proboha - opatrně!!" Proč opatrně? Protože pádlo, to je život, to je tady v tom ječícím, šíleně ubíhajícím proudu tvoje všecko! Voda ti strhává pádlo pod člun, vyrazí ti je z ruky, div že za ním nevypadneš přes bort člunu - a než stačíš vykřiknout, pádlo je pryč, nadobro pryč, urváno proudem. A co horšího? Člun už je sám strháván proudem, otáčí se bokem - ztratil teďpřímý směr - pozor, pozor! Zub a Pepík Hůrku přispěchali s bidly, na několik vteřin člun zachytili, ale bidla se ohýbají, vlny na druhé straně dorážejí na bok, derou se přes okraj. Povolte pravou stranu, povolte přece - proboha - přestaňte pádlovat! - Jaromíre - slyšíš?! - Sedněte na bort - sedněte na bort a vy vlevo, opřete se do toho, hrome, víc...!!"

Mocná pěnová sprška uhasila lodnickou svítilnu. Lojza Truhlář nařiká na svou životní smůlu a vytřepává si spousty vody z rukávů. Ale člun už se točí z nebezpečné situace zpět, už není bokem napříč proudem. Sjíždíme, jsme strženi dravým proudem zpět o několik drahocenných metrů, o které jsme se předtím

40

41

rvali asi čtvrt hodiny. Ale už se podařilo ústup zastavit, pádla se v šíleném tempu opět noří už po obou stranách člunu do vířící pěnové vody - už je to dobré, už zase pokračujeme v plavbě.

Podívejte se, tady jsme už jednou byli, tady nás to strhlo, tady to bylo! Míjíme otevřené vchody do domů, vyrůstajících z vody a tam uvázanou lodičku. Červenavé světlo ze dveří se vlevá do vody. Někdo na nás cosi křičí odkudsi ze tmy, z výšky, z pavlače. Nerozumíme, nevšímáme si. Teď proplováme jakýmsi tunýl-kem pod ulicí. Nahoře nad zábradlíčkem stojí několik stínů, které pozorují naši dobrodružnou plavbu. Jsou to hoši z okolí. Pouštějí na nás kameny a plivají na nás. Zub přistupuje k odvetnému opatření. Pravou rukou se chápe velikého kruhu, nabírá do něj vodu a polévá mocným rozmachem vzhůru ty nesportovní potměšilce. Blížíme se k nejsilnějšímu proudu. Sráží nás mezi kořeny stromů, rve nás dolů, dolů, ale zachytáváme se za jakési schůdky, chvflí si oddychujeme a znovu do práce, znovu do toho pekla!

A konečně jsme tady, u konce Certovky! U strašidelného mlýna dávno ztichlého, mrtvého, s obrovským vodním kolem. Dále už nemůžeme, tam už je dřevěné mřížoví. Jsme spokojeni. Měli jsme dnes dobrou sestavu posádky. S každou posádkou se až sem člun nedostane! To jen málokdy

To je zvláštnost, svátek, náš lodní dvojkařský svátek, když se dostaneme s člunem až sem k mlýnu.

Lojza rozsvěcuje zase lucernu. Plujeme zpět. Nepádlujeme, jen Zub s Pepíkem kůrkovým udržují směr člunu tak, abychom nikde nenarazili. Vpíjíme se zraky do každého úseku cesty a vidíme ty jednotlivé situace, když jsme se dřeli nahoru proti proudu.

Konečně jsme na volné řece. Pádla opět nastupují. Ted' už spěcháme. Je hodně přes devět hodin. Vítr fičí, přes srpek měsíce plují rychle oblaka.

Klubovní loď se noří do tmy. Vjíždíme opatrně do prostoru mezi lodí a nábřežím. Rumpály zarachotily. Hoši uklízejí v přístavku pádla.

A za chvíli opouští loď několik stínů. Ze dna člunu, vytaženého nad úroveň paluby, kape voda.

Nevzdávej se!

Náhlé kanadské jaro, krásnější než kdekoliv jinde, vtrhlo vítězně do kraje.

Stráně se rozezpívaly zurčením stružek z roztávajících sněhů a dole v údolích se rozbouřily bystriny a řeky.

To bylo znamením pro Pierra Richeta, lovce kožešin, aby nastoupil cestu tam dolů, do Fort Julianu, kde už čekají zástupci obchodních společností. Balíky kožešin zvířat, které lovci zde nahoře po celé dlouhé podzimní a zimní měsíce lovili, promění se na pultech obchodů v hromádky peněz.

Asi za jejich čtvrtinu nakoupí Pierre cukr, střelivo, boby, mouku, petrolej a spousty jiných věcí, tři čtvrtiny uloží v bance a pak se vrátí zpět do divočiny na další rok. Ještě asi pět let takového života - a bude moci za své úspory koupit někde na jihu malou farmu a začít méně namáhavý život mezi lidmi, ne v té tísnivé samotě tam nahoře na severu!

Voda v údolí pod Pierrovou chatou hučí a nese na sobě trosky zimy. Je čas! Je čas! Kdo dříve přijde do Fort Julianu, ten prodá více a lépe! Škoda každého dne, ba každé hodiny! Je opravdu čas vydat se na cestu.

Pierre vytáhl z přístěnku srubu kánoi. Kolik cest s ním již vykonala! Dva dny trvá plavba se všemi překážkami dolů do Fort Julianu. A v těch dvou dnech je loď i Pierre stokrát a tisíckrát v nebezpečí rozbití o balvany v řece a potopené kameny. V peřejích pak kývá na něj smrt oběma rukama. A peřejí tam jsou desítky.

42

43

Pierre stahuje pytle s kožešinami řemeny, aby na lodi zaujímaly co nejmenší prostor. Zde v tomto nákladu jsou zakotveny a zaklety stovky hodin vzrušujících lovů, za mrazů, kdy plíce až praskaly, za nočního bdění a za nepředstavitelných námah a strádání.

Voda vyzvedla kánoi a dvoudenní cesta započala. Reka byla obzvláště letos divoká. Proudů vod hučí v mohutných splavech, točí se ve vírech a Pierre má nervy napjaté. Každá minuta té šílené plavby, ba každá vteřina přináší nové nebezpečí, úklady do poslední chvíle neviděné. Pierre si myslí, že měl skoro ještě několik dní počkat.

Voda řve a ječí ve svém šíleném úprku, v zákrutách kлокotá a pění se. Pierre si již ani nepamatuje, kolikrát už musel přistát u břehu, přenášet náklad i loď po rozbahněné souši, když nahromaděné kry a vyvrácené naplavené stromy v řece zatarasily plavbu.

Byl unaven tak, jako málokdy - apřece nemá ještě ani čtvrtinu plavby za sebou! A jak to bude vypadat tam, na Sedmi splavech? To bylo snad nejnebezpečnější místo celé řeky. Tam se utopil před třemi lety Pierrův druh Aleck Bumy při podobné jarní plavbě a "urobila" se tam spousta indiánských kánoí.

Mezi skalnatými srázy v zátočinách řeky jsou tůně, v létě klidné, dnes rozpěněné a s víry. Odkudsi z hlubin ze spodu se valí nahoru proudy rozbouřených kalných vod. Doveze Pierre svůj drahocenný náklad do Fort Julianu? Sám o tom začíná pochybovat. Neklid v jeho mysli vzrůstá každou minutu.

Den se chýlil ke konci, když se dostal k Sedmi splavům. Sedm skalnatých schodů na dně řeky - řečiště - pohromadě se spoustou navalených balvanů ve řvoucích peřejích měnilo zde tento kus řeky v záležitost života a smrti.

Kánoe byla uchopena proudem, proti kterému Pierrovo pádlování bylo bezmocné. Spršky ledové vody vnikají do lodi. A teď náraz - strašlivý náraz - loď byla vržena na jeden z balvanů, pod vodou ukrytých. Proud otáčí loď, hrozí ji převrhnout. Ještě zlomeček vteřiny - ale Pierre zachraňuje loď i sebe kvapným nadzvednutím. Voda kánoi podlehla a unášela ji dále.

Za ostrým ohybem přišla nenadálá překážka. Obrovský vyvrácený kmen ležel přes celou šíři řeky, asi půl metru nad hladinou. Člun vletěl do ohybu jako vystřelený šíp. Pierre již

nestačil přirazit ke břehu. V šílené rychlosti, jakou se kánoe blížila ke stromu, to nebylo možné.

Vrhl se na dno kánoe mezi pytle s kožešinami, ale příd kánoe je příliš vysoká - a již naráží prudce na ponořený kmen. Vše ostatní bylo dílem několika okamžiků. Loď byla přirazena ke stromu celým svým bokem, proud se do ní vzeprél a v zápětí ji naplnil kalnou vodou. Mohutná vlna nepředstavitelné sfly začala se přelévát přes loď i strom.

Pierre se chytil stromu, ale byl z něho stržen a odnášen dravým proudem. Narážel na balvany a dostal řadu silných

44

45

úderů. Ale přece měl ještě tolik síly, že se mu asi po sto metrech podařilo dostat se na břeh.

Nevěděl, jak dlouho tam ležel v naprostém vyčerpání sil. Když se vzpamatoval a dostal se po břehu zpět ke stromu přes řeku, nespatriil již ani loď ani náklad. Obojí zmizelo v kalném rozběsněném živlu, pohřbeno navždy.

Bezměrná zuřivá zloba jím zalomcovala. Rok práce a strádání je pryč. Dřel se nadarmo. Nadarmo se ploužil v mrazech hlubokými sněhy, zbytečně líčil pasti, hladověl a mrznu. Vše je ztraceno vinou jednoho jediného stromu padlého přes řeku!

Pierre vyňal z nepromokavého pouzdra v kapse zapalovač, rozdělal oheň a sušil svůj oděv. Teplem se mu vracela klidnější mysl a jeho nálada stoupala. Zloba pozvolna mizela.

A pak se vydal do Fort Julianu pěšky, po břehu, aby tam koupil zásoby na další rok, i když mnohem skromnější množství, než zamýšlel, když se vydával na cestu

ze své lovecké chaty. Hvízdal si skoro spokojeně. Bylo lépe ztratit na vodě rok dřiny než celý život.

Váhy života a smrti

Den byl dusný, parný a osada sedmi křížů se v něm ztrácela jako zrnko písku v moři. Vzduch se tetelil horkem, okraje střech a zdí se v něm vlnily a od červených kaňonů se už blížily hrozivé bouřkové mraky.

Všude bylo mrtvé ticho, pusto, jen v chladném hostinci Jima Parkera, toho kulhavého, který prý ještě pamatoval Indiány, bylo živo.

U nálevního pul tu i u malých stolků, všude stáli muži, osmahlí, teďhorkem líní, ale mnohmluvní. Zítra zde bude dobytčí trh. večer a v noci bude nutno přihnát stáda ze stinných údolí, a k tomu je zapotřebí rukou i zkušeností těchto pastevců.

V koutě pod zrcadlem, v jehož rámu Jim Parker vždy s takovou pýchou ukazuje vrypy indiánských šípů, svědky to dávných dob, se něco dělo. Podle křiklavých rozčilených hlasů vznikla zde zřejmě nějaká ostřejší hádka.

Jakýsi šedovlasý stařík s vybledlým kostkovaným šátkem kolem krku poklepal ještě před chvílí bodře po zádech asi patnáctiletému chlapci a nutil ho pít silný lihový nápoj.

"Zvykej si!" smál se přitom. "Zvykej si přece! Chceš patřit k nám, chceš s námi pracovat, už nejsi maminčin! Každý pořádný chlap pije, pamatuj si!" Přistrčil při těch slovech chlapci sklenici s nápojem nazelenalé světélkující barvy a tvářil se uraženě, když ji jinoch odstavil stranou.

"Opravdu každý pořádný chlap pije?" ozval se za staříkem uštěpačný hlas. Patřil silnému mladému muži, který tu stál rozkročmo a díval se úkosem na staříka.

Děda ukázal ve smíchu svých několik zažloutlých zubů a pravil posměšně: "A podívejme se! Počestný Fred Jefferson je tady! Inu - ten pije jen obarvenou sodovku - ovšem - ale zato také není pořádný chlap!"

Mladý muž trochu zrudl. "Pamatujte si, vy starý jezevče," pravil prudce.

"Pořadnost muže se neměří vypitými sklenicemi alkoholu, rozumíte?! Jsou jiné věci, které dělají muže mužem než karban a pití! Pácháte smrtelný hřích tady na tom chlapci, chcete-li ho učit pít!"

Posadil se poněkud hrmotně proti chlapci, který se na něj vděčně podíval a řekl mu: "Nedej na ty řeči a poslechni můj příběh.

Také já jsem začal tak jako ty. Přišel jsem mezi starší kamarády a styděl jsem se před nimi, když oni popíjeli své ohnivé vody a já měl před sebou jen sladkou limonádu. To bylo vždy vtípů! Vázali mě ubrousek kolem krku, abych prý se nepobryň-dal, házeli mně do sodovky cukr, a tak jsem si začal zvykat na alkohol. Jen abych měl pokoj. A chtěl jsem se jím vyrovnat. Myslel jsem, že když budu mít před sebou sklenici nějaké té ostroty a v ústech cigaretu, že už jsem muž!

Nechutnalo mně

46

47

to ze začátku ani dost málo, ale zvykl jsem si - a když jsem se potom někdy delší čas k alkoholu nedostal, scházel mně! Byl jsem už v jeho moci!

Bylo to v Arizoně. Pracoval jsem tam na stavbě železnice. Vždycky v sobotu po výplatě jsme šli popíjet do kantiny a k večeru jsem pak vezl autem inženýra a dva stavbyvedoucí do blízkého městečka, abychom se dostali trochu mezi lidi. Šňeroval jsem cestu všelijak, alkohol konal své dflo poctivě. Ale ani inženýr a druzí dva kolegové na tom nebyli lépe - a tak jsme jeli, jeli, rozjařeně zpívali - a vždycky jsme se nakonec nějak šťastně do městečka dostali, ač cesta vedla na několika místech nad strmými srázy.

A až kteréši soboty nás štěstí opustilo! Bylo horko asi jako dnes, alkohol působil mnohem silněji než kdy jindy. Vyjeli jsme jako obvykle, inženýr vedle mě, já za volantem, vzadu za námi oba stavbyvedoucí. Stará rozhrkaná fordka vydala pod mýma nejistýma rukama tu nejvyšší rychlost, jaké byla schopna.

Na první část té jízdy se nepamatuji. Víím jen, že inženýr zapálil cigaretu a snažil se vstrčit mi ji do úst. Nemohl se nějak strefit, a tak jsem pustil jednou rukou volant a chtěl jsem si cigaretu vložit do úst sám.

Ale nevložil jsem ji už! Fordka bláznivě poskočila, vybočila z cesty, něco se mně mihlo před ospalýma očima, na spodku vozu jsme cítili silný náraz - a najednou inženýr strašlivě vykřikl.

Myslel jsem, že jsem někoho přejel, vyhlédnu přes volant na chladič - ale mamě tam hledám silnici! Také vedle dvířek silnice nebyla!

Vzpamatoval jsem se úlekem z alkoholového opojení až příliš rychle. Fordka sjela z cesty, která zde vedla zákrutem těsně po vysoké skále - a celou svou polovinou visela s námi nad propastí. Hluboko dole pod námi rozprostíral se kraj a my do něho zírali s ustrnutím jako z nějakého letadla!

Auto bylo doslova napíchnuto na malém skalisku, které nám zatím zachránilo



život. Říkám - zatím, protože úplně zachráněni jsme nebyli. Při každém našem pohybu se auto pohupovalo a hrozilo každým okamžikem se převážít do hlubiny pod námi.

Také naši spolujezdcí na zadních sedadlech rázem vystřízlivěli. V jedné vteřině postřehli hrůznou situaci, do které jsme se dostali - a protože z jejich dvířek vozu bylo ještě možno vkročit na pevnou půdu, chtěli z vozu vyskočit.

Zdálo se, že fordka na jejich pohyb jen čeká! Jakmile se zvedli, polovina vozu - vyběhla nad propast - se začala i se mnou a s inženýrem převažovat, naklánět do hlubiny.

Přiznávám se, že inženýr byl duchapřítomnější než já. Zatímco já přivřel oči a v hrůze jsem očekával děsný pád vozu s námi do propasti, inženýr vytrhl z kapsy revolver, namířil ho na oba zadní muže a zařval: "Zbláznili jste se, chlapi? Ani

48

49

hnout! Když vyskočíte, dostane vůz převahu a sletí s námi dvěma dolů!"

Chlapi dopadli zpět na sedadla fordky, která se stále kývala sem tam - sem tam - jako váhy. Nevím, jak jsem vypadal já, ale ti dva vzadu byli bflí jako křída a pot se jim strachy lil z čela. To byste koukali, co dovede strach před smrtí z člověka udělat!

Pak jsme se radili, co počít. Nesměli jsme se přitom ani příliš pohybovat, vůz reagoval na každé naše hnutí a dole pod námi skalisko pořád podezřele praštělo a skřípalo. Měl jsem jazyk dřevěný strachem a ruce se mi trásly. Inženýr vedl při poradě slovo a revolver měl pořád namířený na ty dva vzadu. Vsadil bych se nevím o co, že nebýt toho revolveru, ti chlapi vzadu by nás klidně obětovali, jen aby už oni byli zachráněni.

Inženýr napřed navrhl, abychom klidně seděli a čekali, až někdo pojede nebo půjde kolem. Přijede-li v autě, vezme nás opatrně do vleku a vytáhne zpět na silnici. Půjde-li kolem někdo pěšky, zavoláme na něho, aby nosil do zadní poloviny vozu, která spočívala nad pevnou půdou, kameny, to bude přítěž, která vůz poněkud upevní. A až kamenů bude ve voze tolik, že se vyrovnají váze jednoho z obou mužů, kteří tam sedí, vyskočí jeden z nich ven. Na jeho uprázdňené místo zase budou vkládat kameny. Potom pak odejde z vozu i druhý - a pak se snad podaří přelézt i nám přes sedadla dozadu a vyskočit ven, když zadek vozu bude mít takovou váhu!

Jako z učarování jsme se však nedočkali ani jediného auta nebo člověka. Bylo již velmi pozdě a silnice byla málo používaná. Když jsme v pekelných mukách hrůzy byli už u konce se svými nervy, rozhodl se inženýr k jinému plánu.

Vyzval mne, abych zvolňoučka přelezl sedadlo vozu, zadní cestující ať tam rozříznou plachtu vozu - a já vyskočím plachtou ven. Pak nanosím pro jistotu do vozu ještě spoustu kamení, načež vyleze podobnou cestou i inženýr - jakmile my dva budeme venku, mohou oba stavbyvedoucí z vozu normálně dvířky, když předek vozu nebude mít už váhu mě a inženýra!

Vypadalo to dosti jednoduše a slibně. Jak jsem se jen trochu pohnul, abych se dostal přes sedadlo dozadu, začal zase ten hrůzný tanec vozu. Sem - tam - sem - tam kývala se fordka a já měl strachem srdce až v krku. Snad nikdy v životě jsem se tak nepotil, jako tenkrát, když jsem lezl přes to opěradlo. Posunoval jsem se centimetr za centimetrem a zastavoval jsem se pokaždé, když vůz byl ve výkyvu směrem k propasti. To byl vždycky ten nejohroženější okamžik a já si jen říkal: Už nikdy víc! Už nikdy nevezmu sklenici s alkoholem do ruky, dostanu-li se ven!

Chlapi vzadu zatím rozřízli důkladně plachtu podél. Snad by se k tomu ani neodhodlali, jak děs je zachvátil. Ale inženýrův revolver je stále na stráži, a to je dobrý protiklad jejich strachu. Pomohli mně dostat se přes ně ven. Vyhrkly mně slzy rozčilením, když jsem pod sebou cítil pevnou bezpečnou půdu. Třesoucíma se rukama jsem sbíral kdejaký kámen v okolí, do krve jsem si rozbil prsty při odlamování většího kusu zvětralé skály, ale necítil jsem bolest.

Oba stavbyvedoucí přijímali kameny ode mne a ukládali je pod sedadla, vedle sebe, všude, kam se dalo.

Pak se vydal na cestu přes sedadlo inženýr. Šlo mu to značně lépe, vždyť předek byl lehčí o mne a zadek ještě naopak těžší snad o dva metráky, které jsem tam nanosil. Chlapíci jimi byli vzadu skoro zavaleni.

Dostali jsme se z toho! Všichni! A šťastně! I vůz jsme zachránili! Nevím, jak příhoda zapůsobila na mé spolujezdce. Ale já jsem od té doby již nikdy nepil alkohol. A nebudu pít! A to radím i tobě!"

Fred Jefferson dohovořil. Kolem byl ztichlý kruh posluchačů. Stařík se díval na Freda s otevřenými ústy. Každý přitom cítil ty vteřiny hrůzy, o kterých Fred zde vyprávěl.

Fred přešel staříkovi dlaní od čela až k bradě a dodal: "Tak už víte, proč

nepiji?"

50

51

"U všech kobyľ, to bych řekl, že vún!" zahuhlal stařík trochu rozpačité. Pak odtáhl od chlapce sklenicí se zeleným obsahem a objednal mu pomerančovou šťávu. Od červeného kaňonu se ozval hlas hromu.

Lov na netvora

"Skočte tam nahoru a podívejte se na to!" zaburácel na mě šéfredaktor Millbury a máchl někam do neurčitá rukou. Pak zvonily dva ze čtyř telefonů, které měl zahrabány ve spoustách rukopisů, obrázků a fotografií na svém stole, a já měl asi 150 vteřin času přemýšlet, kam že mám skočit a na co se podívat!

Někde dole v útrobách tohoto bláznivého a věčně uspěchaného novinářského domu řvaly rotačky a chrlily statisíce barevných sešitů Color-magazin", tohoto báječného týdeníku pro mladé i staré, jehož reportérem jsem se nedávno stal. Vzrušující pach tiskářské černi, papírů a olejů prolínal celou budovou. Chvěla se zběsilým chodem rotaček, byla prosycena ovzduším pracovního tempa a napětí, které se tak nenapodobitelně jevílo na stránkách "Color-Magazinu".

"Skočte tam!" vykřikl zase Mellbury, když odhodil sluchátko. "Mají tam ve vodě nějakou potvoru! Je to u jižního pólu. Speedy vám to vysvětlí. Do týdne ať jste zpátky. Ukažte, co umíte. Člověče, jste přece v "Color-Magazinu". Víte, co to tedy znamená!"

Několikrát ještě zvonily telefony, na stěně proti šéfredaktorově stolu se rozsvěcovala barevná světýlka, do místnosti vtrhla asi čtyřikrát jeho sekretářka, několik redaktorů, přerušovali nás v řeči, aby zase zmizeli - a pak jsem se dostal na chodbu.

"Color-Magazin" měl dvojí druh reportérů. Prvnímu se říkalo "Stopaři", druzí byli "Drobečkové". Jaký rozdíl byl mezi nimi?

"Stopaři" byli smetánkou podniku. Byli to chlapáci, kteří sháněli senzace a neobvyklé náměty pro Color-Magazin, aby pak Drobečkárům ponechávali jejich zpracování, to jest písemné zpracování, fotografování případně kresby apod. Šéfredaktor razil pro "Stopaře" heslo, že musí být na místě události vždy nejméně o minutu dříve, než se událost vůbec přihodí. A "Stopaři" skutečně tuto nesmyslnou nemožnost často dokázali, ač to bylo neuvěřitelné.

Byli jedni z nejlépe placených a nejváženějších pracovníků "Color-Magazinu" a Speedy byl jedním z nich. Někde vyče-ničal, že kdesi za Falklandskými ostrovy narazily velrybářské lodi na netvora, který by byl snad velrybou, kdyby zachovával rozměry, předepsané mu přírodou a vůbec přírodovědci - znalci. Ale podle řeči a hlavně podle matného šedivého snímku netvor měřil nejméně dvakrát tolik než největší velryba, která kdy byla ulovena. Na mně, jakožto

"Drobečkáři", bylo, abych zjistil co, je na věci pravdy a abych přinesl pro "Color-Magazin" dokonalé snímky této nestvůry a barvitý popis lovu na ni.

Čtyři dny a čtyři noci jsem se tloukl ve vozech, lodích a letadlech, než jsem ucítil zápach velrybího tuku. Až mě mráz po zádech přejížděl při vzpomínce na Millburyho, který mě rozkazoval být do týdne zpátky.

Z Falklandských ostrovů mě vezla šalupa za velrybářskou lodí "Houpavou fazolí", která lovila ve vodách, kde se nestvůra objevovala. Posádka šalupy se na mě dívala jako na blázna, ale ještě více jako na zasvěcence smrti.

Také na "Houpavé fazolí" mě přivítali s určitou dávkou údivu. Ale jméno "Color-Magazinu" vysvětlovalo vše. I tady byly celé stovky našeho nejrozšířenějšího týdeníku.

"Musíte být na vše připraven!" pravil mně trochu zasmušile kapitán. Nevíme totiž trochu, co to udělá, až do toho foukneme harpunu!" Mluvil zřejmě o velrybě, za kterou jsem přijel, a;e to, že o ní mluvil ve středním rodě a tak neurčitě, nahánělo mně trochu strachu.

52

53

Lidé na lodi pracovali jistě a rychle. Byly tu celé hory velrybího masa, kostí a tuku a vše se topilo v nepopsatelném zápachu. Pracovníci a lodníci, každý byl na svém místě, znalý své práce - a přece ve vzduchu viselo cosi podivného, jakýsi neklid. Velryba neuvěřitelných rozměrů zaměstnávala mysl všech, i když se to snažili přede mnou zatajit.

Spatřili jsme ji až druhý den. Fotografoval jsem právě rozřezávání obyčejné velryby, když se z přídě ozval křik a silný hvizd. Bylo to asi smluvené znamení, protože na lodi nastalo vzrušení, jaké jsem zde předtím neviděl.

Asi ve vzdálenosti 100-150 metrů jsem uviděl ve vodě do bělá zpěněné jakési pohoří, které se začalo náhle k mému údesu pohybovat. Otevřený aparát a vzpomínka na redaktora Mil-Iburyho m i připomněly, proč jsem tady. Vrhł jsem se s ostatními lidmi k přídí.

"Je tady!" vykřikl na mě kapitán přes rameno. Harpunové dělo bylo připraveno. V blízkosti bylo několik lidí připraveno se sekýrami. Nevěděl jsem na co. Speedovy zprávy nepřeháněly. Za včerejšek jsem viděl tolik velryb, že jsem se takřka pokládal za odborníka. Ale nestvůra, která se zjevila našim zrakům, poděsila i zkušené lovce z "Houpavé fazole", natož pak mě! Velryba udělala několik pohybů, načež z temene její obrovské hlavy vyrazil mohutný sloup čehosi bílého. Byl to velrybí dech, sražený v páru, který vytvořil nahore oblak, doširoka se rozkládající. "To není velryba!" křičel kdosi. "Žádná velryba nemůže být tak velká!" "Je to velryba!" tvrdil kapitán. "Ale největší, jakou kdy lidské oko snad spatřilo. Před sedmi lety jsme ulovili třicetimetrovou potvoru a byli jsme s ní vyfotografování ve všech novinách. Ale tahle měří nejméně šedesát!" Harpunové dělo bylo namířeno. Nikdo jsme nevěděli, co se stane v nejbližších vteřinách. Kdybychom to věděli, myslím, že by harpuna nebyla nikdy vystřelena a "Houpavá fazole" by se hleděla dostat co nejdále od obludy. Naneštěstí však nikdo

54

vývoj nejbližších vteřin neodhadl správně, a tak dal kapitán rozkaz k vystřelení harpuny. Zásah byl vcelku přesný. Vzápětí velrybí nestvůra sebou prudce trhla a dala se v šílený let po rozbouřené hladině. Lano se s harpunou rozvíjelo jako splašené. Umíral jsem strachy, ale radost nad několika snímky, které jsem bleskurychle pořídil, převažovala. Až dosud bylo vše v pořádku. Velryba se pak ponořovala do hlubin a když bylo lano celé odvinuto, otrásla se "Houpavá fazole" strašlivým trhnutím. "Teďpozor - teď pozor - sekýry připravil!" řval kapitán. Muži se sekýrami přiskočili k napnutému lanu. V nejhorším případě jej přeseknou, kdyby sfla velryby byla značná, že by hrozilo potopení lodi. Příd se skutečně poněkud sklonila pod ohromným tlakem mořského netvora. Kapitán měl zvednutou ruku. Jakmile by šla příd ještě o kousek dolů, měla ruka klesnout a to znamenalo "přeseknout lano!" Zatím toho však nebylo zapotřebí. Hladina se poněkud uklidnila a lano povolilo. Co se asi děje v mozku obludy? Odpočívá tam dole někde v zelené tmě a sbírá sfly na nový únik? Nebo je vyčerpaná svým tancem smrti? Pozoroval jsem kapitána i lidi kolem sebe. I to bude přece zajímat čtenáře "Color-Magazinu". Lovci se zdáli být více než znepokojeni. Jejich oči se zavrtávaly do vody, pozorovaly výhružně klidná lana. Kapitán si nepřítomně pročesával vous na bradě. Potom začala voda vrít skoro pod přídí. Do mužů jako, kdyby vjel elektrický proud. "Zpátky!" vykřikl rozčileně kapitán. Jeho rozkaz byl ve strojovně za tři vteřiny. Loď se dala na pomalý ústup. Voda se rozčeřila ještě více a lano se pohybovalo, ale nenapínalo. Z vody, skoro u přídě, se zvedla obrovská tmavá hmota a zdála se růst do nekonečné výše. "Přeseknout lano!" řval kapitán. "Nebo je s námi konec!" vysoká vlna se přehnala přes palubu a odnesla nás všechny téměř doprostřed paluby. Muži se sekýrami se pachtili zpátky k přídí, já zoufale hledal aparát, který mi vlna vyrazila z ruky. Výkřiky zděšení, ozývající se z přídě, přinutily mne zanechat hledání aparátu a podívat se tam. Krev ve mně ztuhla. Velryba se hnala plnou parou ke špičce lodi. Následující vteřiny jsou v mé mysli poněkud nejasné. Nestydím se přiznat, že byly zkáleny strachem. Nikdy jsem se s ničím podobným nesetkal. Vím jen, že něco obrovského, nestvůrného narazilo na naši loď. Pocítili jsme strašlivý náraz, který nás povalil na zem. Viděl jsem přitom ještě, jak dva nebo tři muži padají přes palubu do rozbouřených vod. Ohlušující řev na palubě lodi zvyšoval zmatek a hrůzu. Lano bylo dávno přesekáno, ale nestvůra útočila znovu a znovu. Loď byla několikrát nadzvednuta jako skořápka a zase popostrčena jakoby prstem nějakého obra. V jejich základech praštělo, palubní zařízení se lámalo a bylo odplavováno mocným přívalem vln. Vypustil jsem docela myšlenku na hledání ztraceného aparátu. Neměl jsem ani tu nejmenší touhu fotografovat to hrozné zvíře, proklel jsem tisíckrát celý "Color-Magazin" i s jeho šéfredaktorem Millburym. Ovládala mne jediná myšlenka, myšlenka na záchranu vlastního života. Tak mne našla posádka lodi, zkroutěného a držícího se kotevního sloupu na zádi, asi čtvrt hodiny po skončení hrůzy. Šesti lidskými životy zaplatila "Houpavá fazole" svou odvahu ulovit mořského netvora, nemluvě o škodě na zařízení lodi. Dozvěděl jsem se ještě, že velryba po

několika pokusech převrhnou a rozdrtit loď, posléze s harpunou ve své kůži zmizela v mořských hlubinách.

Kapitán dal ihned rozkaz k odplutí do domovského přístavu. Bohužel, můj aparát nebyl nalezen, voda jej spláchla do moře, a tím byly pohřbeny i moje snímky, které měly prokázat pravdivost našeho líčení.

56

57

Ani šéfredaktor Millbury mi neuvěřil. Řev, který se rozlézal po palubě "Houpavé fazole" při útoku obludy, nebyl ničím proti křiku Millburyho.

A tak jsem se z reportéra "Color-magazinu" stal zase jen pouhým jeho skromným čtenářem.

Chtěl být námořníkem

Bydlil jsem naproti tomu zvláštnímu, smutnému domu snad více jak 14 dní a díval jsem se na tu podivnou skříňku v jednom z jeho oken každý den několikrát, než jsem si dodal odvahy a šel se zeptat na její obsah.

Vím, že není slušné dívat se cizím lidem do oken - a také není správné, když člověk na sebe tuto neslušnost prozradí! Ale věci ve skřínce, tam naproti za oknem, byly svou nesourodostí a uspořádáním tak divné, záhadné a mou fantazii tak dráždící, že jsem neodolal! A jen díky této zvědavosti dovídáte se zde dnes příběh, který by jinak neznal nikdo. Nikdo, kromě té staré, vysoké dámy, majitelky skříňky.

Přivítala mne chladně, ale zdvořile a její smutný obličej byl naplněn největším údivem, když se dozvěděla, proč jsem přišel. Trochu neurovnaně jsem ze sebe soukal slova omluvy a prosbu o vysvětlení, proč má" všechny ty předměty v zasklené skřínce, a mé oči se už zabodávaly přes její ramena do nich.

Ano, můj zrak viděl dost dobře přes ulici! Námořnická čapka byla skutečně námořnickou čapkou, stará rozbitá knížka zde byla také, rovněž tak pečlivě vyžehlený kapesník i svazek dopisů a nějakých dokumentů. A ve věci, kterou jsem na dálku ze svého okna nikdy nemohl rozeznat, spatřil jsem teď, k svému údivu, vyschlou schránku jakéhosi mořského kraba neuvěřitelného tvaru.

"Tak vy se tedy zajímáte o ty věci tady!?" pravila paní tichým hlasem a přisedla ke skřínce pohybem, který jasně říkal, že je zvyklá sedávat zde velmi často.

Pokynula mně, abych usedl na protější starodávnou židli, a zadívala se do skříňky. Myslil jsem,

že snad na mě zapomněla. Tak dlouho mlčela a přejížděla zrakem ty jednotlivé věci za sklem.

Až potom promluvila: "vidíte tam tu knížku? Chlapecká knížka, pane! A přece přivodila celé moje neštěstí! "Podivuhodná dobrodružství lodi Victoria" zní její název. Můj synek Michal ji kteréhosi dne spatřil u knihkupce na rohu ulice Vzkří-

šení. Několikrát mne a mého manžela o ni prosil, až jsme mu ji koupili k narozeninám. Bylo mu dvanáct let.

Michal ji četl tak, jak ještě žádnou jinou knihu. Večer jsme ho od čtení nemohli odtrhnout. Oči mu plály podivným žářem, tváře měl rozpáleny a v noci ze spaní vykřikoval jména dalekých ostrovů, o kterých kniha vyprávěla.

Druhéh dne knihu dočetl, ale začal ji číst znovu a pak opět a opět, až ji snad uměl už úplně z paměti. Nemohl se knihy nabažít. Všechny jeho dosavadní zábavy ustoupily stranou. Stal se roztěkaným, neklidným, ve škole se začal špatně učit,

ač

58

59

jeho prospěch až dosud byl velmi dobrý. Třídní profesor mému manželu poradil, abychom knihu Michalovi vzali. Měli jsme strach, aby se proto chlapec vůči nám nezatvrdil, a tak manžel knihu uklidil tajně na půdu.

Chlapec naříkal, celý byt převrátil naruby - a pak se zvolna smířil s její ztrátou. Ale zahloubal se do námořnických cestopisů, které si vypůjčoval z knihovny, a pořád jen hovořil o tom, že až vyjde školu, stane se námořníkem.

Myslili jsme, že je to takový hloupý chlapecký rozmar. Ale k našemu zděšení Michalova touha, místo aby mizela, rostla s ním dál a dál. Manžel potom zemřel a já zbyla na Michala sama.

Ničím a nikým se nedal odvrátit od svého rozhodnutí - jít na moře. Co jsem se, pane, naplakala, když jsem ho vezla do Marseille, kde mu přátelé mého muže vyjednali místo plavčíka na lodi "Saturn".

Jedenáct dní jsem s ním byla, než loď vyplula na dalekou cestu přes Balearské moře do Alžíru a pak dál a dál, kamsi podél afrického pobřeží. Jedenáct dnů jsem ho prosila, aby se vrátil se mnou domů. Nedal se obměkčit a já byla na něj tak slabá! Byl jako očarován vůní moře, dehtu a lodního dříví.

## Jestřábe, vypravuj 02 díl

Pro pláč jsem téměř neviděla, když loď odrazila od mola. Michal mně mával, tímto kapesníkem, pane! Pak mu vypadl z ruky a snašel se jako motýl do moře. Najala jsem bárku, která kapesník vylovila a přinesla mě na břeh. Michal mně psal zřídka. A přestávky mezi každým dopisem byly větší a větší, až po kterém si se přestávka už nikdy neskončila. Byl to dopis poslední. Jsou všechny zde, ty dopisy z dalek!

Marně jsem po Michalovi pátrala. Společnost, které loď patřila, mně sdělila, že hoch kdesi v tropech uprchl ještě s několika muži z lodi, neznámo kam! Celé naše jmění jsem utratila hledáním Michala, nenašla jsem ani tu nejmenší stopu po něm. Tak uplynulo dvanáct let, nejmutnějších dvanáct let mého života. A pak Michal přišel. Má radost byla tak silná, že jsem nechtěla vidět všechny ty změny, které se s ním zatím staly. V jeho obličeji byl podivný zvířecí výraz. Nedovedl skoro mluvit a promluvil-li přece, byl jeho hlas odporný a smysl jeho slov jsem mnohdy ani nechápala. Jeho vlasy a oči byly vybělené tropickým žarem a vodou. Byl otrhaný a vyhublý. Tak hrozně a podivně ho změnilo moře a drsný život na něm. To nebyl už můj Michal, ten milý chlapec z dávných dob. To byl někdo docela cizí, odpor budící!

Po několika dnech projevil vůli opět odejet. Snažila jsem se opět ze všech sil odvrátit ho od jeho úmyslu, ale nepodařilo se mně to, tak jako tehdy ne! Odjela jsem s ním znovu do Marseille. Nemluvili jsme cestou. Nebylo ani dost dobře možné před lidmi ve vlaku. V přístavu se se mnou cize a nepřítomně rozloučil. Mluvil a šel jako stroj, ne jako člověk.

A zase jsem stála na molu jako tenkrát. Jenomže tentokrát už nemával jako tehdy poprvé. Nákladní parník zmizel za obzorem jako strašidelný poutník - a s ním i Michal. A pak už jsem o něm nikdy - nikdy neslyšela. Doma po návratu jsem ještě našla jeho zatoulanou námořnickou čapku - a ve staré krabici, se kterou přijel, tohoto vyschlého kraba. To bylo vše, co mně zůstalo na památku po mém chlapci. Divíte se ještě, že jsem to vše dala sem do té skřínky a vracím se k tomu každý den?"

"Ne, nedivím se, paní!" pravil jsem a zadíval se znovu na ty podivné památky. A v duchu jsem odprošoval svou vzdálenou maminku za každé křivé slovo, které jsem jí kdy řekl, a za každý čin, kterým jsem jí způsobil nějakou starost či bolest. Proměna Jima Parkinsona

Když Jim Parkinson dostal sem, do tohoto mrakodrapového babylónu zprávu, že jeho sestra v Oklahomě zemřela, nebyl ani trochu v dobré náladě. Nebylo to však úmrtí, které tuto náladu

60

61

vyvolalo. Jim svou sestru snad již dvacet let neviděl a tato doba snad stačila k tomu, aby se sourozenci odcizili. Ale ve zprávě byl dovětek: rozhodnutím obce byl za ním, Jimem Parkinsonem, poslán sem do New Yorku třináctiletý syn zemřelé, o kterého se teď v obci neměl kdo starat. A to křížilo všechny Jimovy plány. Cítil tak nějak, ba věděl to docela určitě, že ten chlapec mu bude překážet.

Jim Parkinson nežil zrovna životem správného člověka. Byl vyučen zámečníkem, ale umění svého řemesla používal k ně-

čemu jinému než k výrobě náhradních klíčů a k otvírání zaklapnutých dveří. Jim Parkinson byl živ z kořisti, kterou odnášel každé noci z krámů a skladišť, do nichž se hravě dostával.

A teď má do jeho osamělé domácnosti přijít nějaký klouček, kterého v životě neviděl, aby mu připomínal dávno zapomenutý

lov, Oklahomu i dávno zapomenuté řeči rodičů o poctivosti k ctí.

Podle dopisu měl hoch přijet asi v úterý, ale byl už pátek, když se konečně v Junově doupěti objevil.

"Jsem Jackie! Z Oklahomy! Moje maminka byla vaší sestrou!" pravil pokorně a Jim rozespale /neboť spával ve dne/ pohlížel do klukovských modrých očí toho drobného chlapce s chvilkovým pohnutím. Ano - tak vypadala jeho sestra, když ona i on - Jim, spokojeně ještě žili pod oklahomským nebem.

Brzo se sprátelili. Jackie byl tichý, nemluvný chlapec, ale ochotný a učenlivý. Sotva přišel ze školy, myl nádobí, pral svoje i Jimovo prádlo, uklízel, drhl, ba někdy i vařil. Jim býval zase celé noci pryč, a když pak ve dne ležel a předstíral spánek, viděl jak Jackie ohleduplně chodí po špičkách, aby ho nevzbudil.

Jim nevěděl, co všechno o něm Jackie ví. Jackie se neptal, kam večer jde - a ráno se nedivil, kde byl v noci. Dříve nosil Jim svou drobnou kořist vždycky do bytu. Teď, co zde byl Jackie, schovával ji ve dvoře v kůlně. Namlouval si, že to dělá proto, aby Jackie nic nevěděl a nemohl ho prozradit. A jen někdy si v

hloubi svého otrlého srdce přiznal, že nechce, aby Jackie poznal, čím se zabývá. Jim se někdy opravdu nemohl podívat Jackiemu do tváře, do očí, čistých a modrých. Viděl v nich sestru, otce, maminku, domov, šťastná oklahomská léta. Brzy však byla jeho prchlivá povaha sytá toho věčného strachování, že Jackie něco objeví, a toho stálého přetvařování, a tak se Jim rozhodl, že chlapce do všeho zasvětit.

Toho večera, kdy měl Jim v programu navštívit obchodní dům, "Blue stár", aby tam v noční tmě a tichu "nakoupil" bez placení, pravil Jackiemu: "Dnes ještě nechoď spát! Půjďme někam!"

Chodili dlouho po rušných, osvětlených ulicích, až zmizeli v obyčejném činžovním domě vedle obchodního domu "Blue stár". Jackie se ani teď neptal, kam jdou, ale byl bledý a silně znepokojený. Jim věděl, že Jackie už ví, o čem jde. Již několikrát

62

63

dříve v minulosti vycítil, že Jackie něco tuší - Jim tedy nemusel dlouho vysvětlovat.

Vnikli do zadního traktu domu a po požárních schodech se dostali na nejnížší plochou střechu paláce "Blue stár". Jackieho ruka se chvěla a výraz jeho tváře byl stále zděšenější. Jima to začalo mrzet, že ho vzal s sebou. Ale - k čertu! Kořist bude větší, ponese-li ji dva!

Záře elektrických lamp a světelných reklam svítí až sem nahoru, ale Jim a Jackie stoupají po železném žebříku na další plochu stříšku po stěně, kde je hluboký stín. Zezdola sem zaznívá tlumený ryk aut, věčný šumot, ale zde je ticho. Dovednýma rukama Jim otevřel zámek jakýchsi dveří. Jim a Jackie vstoupili do temné chodby. Jim však ví, kde jsou. Má to tu dobře prohlédnuto za svých denních obchůzek, kdy předstíral kupujícího zákazníka. O kus dál je několik schodů, kterými přijdou do prodejních sálů. A tam volně leží spousta krásných věcí. Bude to dobrý lov. Jen aby Jackie vydržel - a všechno dobře dopadlo!

Kdesi ve tmě sálu něco zaharašilo a Jim strnul. Položil ruku Jackiemu na ramena a cítil zase, jak se chlapec chvěje strachy. Proč ho jen bral s sebou?

Jim ani nedokončil svou výčitku. Co si se opět ozvalo ve tmě sálu, něco jako slabé - jen zcela málo slyšitelné cvaknutí - ale Jim měl dobře vycvičený sluch. Chtěl vzít Jackieho za rukáv a zmizet s ním neslyšně do vedlejšího sálu. Jeho ruka však sáhla do prázdna. Proboha, kam Jackie zmizel? A neměl už čas o tom uvažovat.

Ve tmě vyštěkly dvě rány a Jim skočil do spojovací haly ke druhému sálu dříve, než jejich ozvěna zmlkla. Zaslechl slabý výkřik, spíše jen jakési vzdechnutí, v té hrůze však nepomyslel na to, kdo vykřikl. Byli přistiženi noční hlídkou, která po nich zahájila palbu.

V další vteřině se sálem rozlilo jasné světlo. To Jim byl již schován v sousedním sále v jednom z dutých prodejních pultů se srdcem bušícím rozčilením. Co se teď bude dít? A kde je

Ifackie? Vzápětí však uslyšel skomírající hlas, komusi odpo-ídaající:

"Pane, neztejte se a odpustte mně to - jsem tady sám! Chtěl jsem - chtěl jsem si vzít míč - víte - kopací míč - trochu mně teče krev - ale to nic není - jen mne, prosím, nechte odejít - nevolejte policii - tolik vás prosím -"

Hluboký mužský hlas z hloubi sálu něco hněvivě mluví. Jim dobře nerozumí. Ale vypadá to, že hlídač dává Jackiemu volný průchod cestou, kterou sem přišel. A nějakou pohružku připojuje. Snad, že podruhé už by nebyl tak milosrdný ...

Jimovo vycvičené ucho slyšelo těžkou chůzi Jackieho a každý ten krok je píchnutím v mozk! Chudák Jackie - dostal to as i pěkně!

Světlo pohaslo v sále, za Jackiem zapadly dveře na plochu stříšku, hlídač zamkl a za chvíli utichly i jeho kroky.

Jim se odvážil ven až za dlouhou dobu. Jackieho našel ležícího pod železným žebříkem na spodní ploché straně. Ucpal mu prostřelenou ruku kapesníkem, jak nejlépe dovedl. Snesl jej z požárních schodů, prošli činžovním domem a najaté auto je dopravilo domů.

Týden ležel Jackie v horečkách a jeho modré oči se odvracely od Jima. Ten se po celou dobu nehnul od jeho lůžka. Nemluvili o té hrozné noci. Jako kdyby se ta příhoda vůbec nikdy nestala.

Jim neměl ani odvalu poděkovat Jackiemu, že ho v obchodním domě "Blue stár" zachránil před hlídačem tvrzením, že je tam sám a že si šel jen pro míč.

Ale když se Jackie uzdravil, zavedl ho Jim do malé dílny, nad kterou visela cedule: JIM PARKINSON - zámečník.

"Už nikdy, Jackie!" řekl mu Jim při tom.

"Už nikdy nepůjďme nikam v noci! Tady si teď budu vydělávat - rozumíš?"

A to byla pro Jackieho ta nejkrásnější odměna.

64

65

i

Vánoce Gordona Badocka

Osada Čtyřiceti mflí zapadala stále více a více do sněhu. A Gordon Badock, tulák v povodí stříbrné řeky, se rozhodl, že tady několik dní zůstane. Do jeho chaty je odtud tak daleko – a snad by tam ani nevydržel v té samotě. Nikdy jindy mu samota nevadila! Ale dnes to bylo něco jiného! Jsou vánoce! Podivný čas, který tě najde i v té největší dálce a rozcitliví mysl vzpomínkami na doby dávno minulé!

Rozbráňkaný orchestrion v hostinci hraje dnes jenom vánoční písně a Badock tak mnohou z nich zná – a tolik mu připomínají! Ano, dnes musí být mezi lidmi! Teď se otevírají dveře a dovnitř vchází jakýsi muž v kožešinách. Venku zuřivě štěká jeho psí spřežení. Podívejme se, je to Fred Burtley, seržant z policejní stanice v Saskačevanu; co tady chce? Jde se jen ohrát? Nebo někoho hledá? Muži v hostinci přestali hlučet. Gordon Badock v letících vteřinách zpytoval svědomí. Co se na něj asi tak mohlo prozradit? Bylo toho dost, zákon se tady v pustině tak snadno překročí! Objevil snad seržant u jeho chaty diamantové patrony na zabíjení ryb? Nebo mu přišel na jiný zakázaný způsob lovu? Či snad.....

"Gordone Badocku,!" pravil policista, "prodal jste v Saskačevanu kožešiny z vykradené chaty mrtvého Jacka Milтона. Musíte se mnou na stanici, abyste to vysvětlil!"

Badock si povzdychl. Představa vánočního večera se rozplynula. Jaképak vysvětlování? Badock se do chaty zemřelého lovce skutečně dostal a nashromážděné kožešiny odnesl a prodal. Seržant to ví! To jen tady před lidmi zabalil obvinění a zatčení Badocka do ohleduplných slov a vysvětlení.

Orchestrion dohrál svou píseň, Badock zaplatil útratu a vyšel za seržantem do sněhové vánice. Bude to strastiplná jízda, do policejní stanice je to skoro tři hodiny cesty! Psí spřežení se vrhlo v divokém zmatku na Badocka, ale policista psy odtrhl a uklidnil. Vyrázili.

Vítr se vzmáhal ve vichřici. Přívaly sněhových vloček os-lepovaly oči, třebaže obličeje obou mužů byly téměř celé ukryty pod kožešinami. Na některých místech zapadali psi do sněžných jam a s nimi i saně. Policista hovořil se psy, s Badockem nemluvil. Badock byl tomu rád. V duchu se totiž zabýval myšlenkou na útěk. Za své přestupky si posedí ve vězení stanice nejméně půl roku! Neuvidí jaro! Neprožije ten báječný čas v kraji své stříbrné řeky! Ani léto tam nestráví! Bude sedět někde ve tmavé kobce stanice po všechny ty slunné dny – a tam nahoře,

na řece, půjde jaro naprázdno, bez něho!

V lese se vichřice změnila v sněhovou bouři. Kmeny, troucí se větrem o sebe, vydávaly pekeřný rachot. Chvillemi nebylo na krok vidět. Některé stromy nevydržely nápor bouře, lámaly se a padaly přes cestu. Bylo nutno přenášet saně i vysazovat na ně kousající zdivočelé psy, zamotané do řemení.

66

67

Badocka napadlo, že teď je nejvýhodnější příležitost. Zmizí do houštin, kam za ním seržant se psy nemůže. Také o střelbě v této bouři se nedá uvažovat. Jeho stopy budou během jedné minuty zaváty. Přechá bouři někde ve skalní jeskyni – kterých je zde tolik – a pak odejde z tohoto kraje – jaro je všude krásné a dřeva na stavbu nového srubu je jinde také dost!

"Pozor – pozor" zazněl pojednou seržantův varovný hlas. Mocný praskot se ozval nad jejich hlavami a cosi černého a nestvůrně velikého padalo takřka neproniknutelnou sněhovou clonou na ně.

Badock se mimoděk přitiskl k saním a držel si hlavu oběma rukama, na kterých měl navlečeny velké rukavice. Vzápětí ucítil hroznou bolest v zádech, nemohl vydechnout a ztrácel pomalu vědomí. Jen seržantův výkřik mu dozníval v uších. Probudilo ho teprve zuřivé tahání saní, působené rozdrážděnými psy. Badockův první pohled patřil seržantovi. Ležel napříč saní s hlavou k zemi a sníh kolem se barvil krví. Opodál ležela obrovská větev, ulomená vichřicí. Jeden ze psů byl těžce poraněn a bolestivě vyl do jekotu bouře.

Badockovi se podařilo narovnat se. Páteř je tedy nezraněná. Bohudíky, je tedy v pořádku. Zkusil povstat a udělat několik kroků. I to se zdařilo. Myšlenka na útěk mu znovu vyvstala z mysli.

Ale co tady se seržantem? Kdo ví, kdy se probudí z bezvědomí, probudí-li se vůbec! Má ho zde nechat zmrznout? Odveze-li seržanta do stanice, ztratí svobodu. Neodveze-li, ztratí seržant život, ale on, Gordon Badock, uvidí jaro, nebude

sedět v žádné vězeňské díře.

Zatímco takto uvažoval, bouře se utišila a sněhová vánice se změnila v klidné padání drobného sněhu. Seržant se trochu pohnul. Ještě před chvílí to byl zdravý, silný člověk, teď zde leží bezmocná troska něčeho, co bylo člověkem. Ještě před chvílí na Badocka volal: "Pozor-pozor!". Varoval ho a sám se letící větví uhnout nemohl. Co kdyby to bylo obráceně? Nebylo to od seržanta vlastně šlechetné, že ho varoval?

V Badockově hlavě stíhá jedna myšlenka druhou: touha po jaru na svobodě, soucit s člověkem, přivolaný z nánosu lhostejnosti snad seržantovým varováním nebo vánočními písněmi orchestrionu ve čtyřiceti mílich, jejichž nápěvy v duchu teď znovu slyší, nejistota, váhání.

Ale pak lepší část Badockovy povahy zvítězila. Přivedl seržanta k vědomí a pomohl mu do saní. Odřenina hlavy po těžkém úderu větví již nekrvácela.

Nastoupili další cestu do stanice. Teď Badock vedl, zatímco seržant jen při největších obtížích a překážkách slézal ze saní.

Byl již večer, když dorazili - naprosto vyčerpaní - do stanice. Mužstvo bylo shromážděno ve společné jídelně, vánočně vyzdobené. Seržant vyličil veliteli příhodu. Bylo zřejmo, že mu Badock vlastně zachránil život.

Toho večera neseděl Gordon Badock ve tmavé vězeňské cele, ale u stolů s mužstvem stanice. A zůstal tam i po zbytek svátečních dnů, aby pak byl odsouzen k nejnižšímu trestu, který si mohl odsloužit ještě tím, že bude po dva měsíce uklízet místnosti stanice a pomáhat ve stáji u policejních koní.

A když přišlo jaro, viděl je šťastný Badock zase už na své zamilované stříbrné řece.

v

První ze Zantovky

"Připravte se na zítra na nejhorší!" pravil v sobotu v klubovně vedoucí turistického oddílu Zdeněk. "Bude to hra, jakou jste ještě nehráli - a co více, sehraje ji v uličkách a průchodech Zantovky! Víte všichni, co to znamená! Jak by chlapci nevěděli, co to znamená! Žantovka, to je spleť všelijakých pokroucených ulic, uliček a plácků, středisko místních chuligánů a mladších hochů, kteří jimi ještě nebyli, ale už byli ochotni se od nich učit! Ani jednoho chlapce se zatím odtamtud ještě nepodařilo získat pro turistický oddíl. Vývěsky, které chlapci z oddílu

68

69

JL

v uličkách Žantovky několikrát vyvěsili, byly vbrzku strhány. Jirka z Červené družiny tam byl nedávno obrán o volejbalový míč, když jej nesl do klubovny. Teď Žantovku nejraději obcházel.

"Nejsme přece malé děti, abychom se báli!" ozval se hrdě Toník, proslavený strašpytel, a všichni se rozesmáli při jeho naparování. Večerní táborová příhoda s bflou košilí, vlající ve větru, byla ještě příliš v živé paměti. Toník se tehdy k smrti vyděsil. Ted' se rozesmál také, a když šum utichl, Zdeněk pokračoval:

"Tak dávejte pozor, ať zítra nic nepopletete! Někde ve vnitrozemí Žantovky je cosi ukryto. Leží to tam věky, je to zajímavé, a přitom i záhadné. Vy to máte nalézt a něco s tím podniknout!"

"A kde to máme nalézt? A co s tím máme podniknout?" zavřískal naléhavě z kouta klubovny vláda Baudyšů svým vysokým hláskem.

"Seď a nevyskakuj!" usadil jej kdosi z okolí. "Jistě nám to Zdeněk řekne, nemyslíš?"

"No samozřejmě!" usmál se Zdeněk. A pak začal vykládat pravidla hry. Oddíl bude rozdělen na dvě skupiny a každá obsadí jiný okraj Žantovky. Kde a co se má hledat je napsáno asi ve 120 zalepených psaníčkách. V každém je jedno slovo zprávy. Jedna skupina má psaníčka zelená a druhá žlutá. Žádná skupina nesmí svoje psaníčka rozlepovat a zprávu z jejich slov sestavovat. K tomu smí použít jen psaníčka ukoristěná druhé skupině. Chlapci obou skupin budou totiž po jednotlivcích procházet uličkami Žantovky, a když se střetnou dva protivníci, budou po sobě pálit papírovými míčky vlastnoruční výroby. Kdo je v tomto souboji dříve zasažen, musí dát vítězi své psaníčko, a ten je odnese ihned do hlavního stanu své skupiny, kde bude rozlepeno a použito k sestavení zprávy. Zdeněk domluvil. Výklad byl skončen. Klubovnou se roz-hučely hlasy chlapců. Co se to asi bude hledat? A co se s tím má udělat? A nebudou dělat potíže Žantovští chuligáni?

Na to odpověď dá zítřejší neděle.

A nadešel den, jako stvořený pro tuto dobrodružnou hru s tajemným cílem. Již od rána bylo mlhavo, nevlídno, obloha byla zatažena těžkými mraky. Kdo nemusel ven,



nešel. Ulice byly nedělně vylištěny.

"Podívejte se, co jsem si na hru připravil!" řekl chlapcům Ludva, který řídil skupinu se žlutými psaníčky, když se utábořili se svolením správce domu ve dvoře kteréhosi stavení na okraji Žantovky. Vytáhl z tašky čtvrtku papíru s nalinkovanými obdélníčky, očíslovanými od jednotky do sto třicítky.

"Jak někdo vybojuje zelené psaníčko a mně ho sem donese, hned slovo z něj přepíše podle jeho čísla do příslušného okénka - a tak bude pořád přehled, která slova zprávy už máme a o co vlastně jde. A jistě si mnohá slůvka domyslíme!"

Pak vydal všem chlapcům po jednom žlutém psaníčku a vychrlil ze sebe poslední pokyny: "Tak už běžte - každý zvlášť a v jiný směr! Víte, že pohromadě jít nesmíte! Při soubojích by vznikaly zmatky! A nedejte se zmást, zasáhnout ani zaskočit! Pozor na každý roh, na každé dveře domu!"

Chlapci se rozběhli v malých přestávkách ze dvora domu. S nejistými pocity se norili různými uličkami do obávané Žantovky. Jirka, který zde kdysi přišel o míč, kráčel uličkami Žantovky s myslí snad ještě stísněnější než ostatní.

Nepřihodí se mu dnes zase něco podobného? Míč ovšem s sebou nemá - ale ani pouhá obyčejná tahačka a pračka není nic příjemného! Několik kroků za jeho zády teď vrzla jakási dvířka. Jirka se rychle otočil. Byl na něco podobného připraven svými neveselými vzpomínkami, co nepříjemného zde prožil.

Vtom mu již ale něco fičí kolem ucha. Podívejme se! Mirek ze "Zelené" družiny byl schován za dveřmi domu, nechal Jirku přejít kolem - a vypálil na něj zezadu ránu papírovým míčem. Netrefil se - ale už letí duhy míček - Jirka skoro ani nestačil uhýbat. Nyní však pálí také - jednou, dvakrát a při třetí ráně zasahuje Mírka vítězně do ramene!

70

71

"To se ti vyplatilo, co?" zasmál se spokojeně, když mu Mirek mrzutě odevzdal své zelené psaníčko jako kořist. "První vyhrání z kapsy vyhání!" řekl jen a pak dodal: "To je fuk, ale je to prima hra - a nepřej se tady se mnou ještě jednou potkat!" Pak se rozešli. Mirek šel ke své skupině "natankovat" nové psaníčko, Jirka šťastně upaloval k Ludvovi do dvora odevzdat kořist.

Nedošel však daleko. Na rohu jedné z ulic zahlédl Břetíka od "Zelených" a musel se před ním schovat a pak se dát na zběsilý úprk. Břetík byl totiž znám svými jistými zásahy. Trefil se vždy a do všeho! S tím si není radno začít souboj! V běhu se dostal do malé pokroucené uličky a zde narazil na tři místní chlapce. Dva byli přibližně jeho věku, třetí byl asi o dva roky mladší než on.

"Hele, Vašku, zase jeden blázen!" usykl jeden ze starších k druhému a bezostyšně pokynul na Jirkovu žlutou značku na kabátě. Druhý se postavil výhružně před Jirku a volal: "My vás naučíme rozhazovat nám tady po ulicích papíry!" při těch slovech se sápal na Jirku a snažil se mu vyrvat z rukou dva míčky, které Jirka pořád během cesty držel připravené k házení. Teď je bleskurychle zastrčil do kapes. "Neblázněte, kluci," řekl mime, aby práce ještě více nerozdráždil. "Nic vám tady nerozhazu-jeme! To jsou míčky naše - a hrajeme tu s nimi jednu takovou hru-víte?!"

"My ti dáme hra!" ozval se zlostně Vašek. Rozehnal se po Jirkovi a dříve, než se Jirka stačil uhnout, uštědřil mu štiplavý políček. Malý chlapec, který dosud stál vedle zticha, se rozesmál urážlivým smíchem.

Jirka potlačil svou touhu po odvetě a rozběhl se odtud. Ale Žantovští to zřejmě očekávali. Pověsili se na něj, smýkali jím a Vašek volal na malého chlapce povzbudivě: "Jardo, napal mu také jednu! No, napal mu ji, nic se ti nemůže stát!"

A mrňous Jarda se sápal na Jirku a pokoušel se jej zasáhnout svou malou ušmudlanou pěstí.

Z domu vyběhl chlapec v červeném svetru a volal: "Koho to tu máte, kluci?" Hned pochopil situaci, která zde nebyla asi

72

nějaká neobvyklá. Připojil se ke rváčům a všichni teď společně zatáhli vzpouzejícího se Jirku do zákoutí pod otevřené schodiště, které vedlo do ulice výše položené. Kdesi vzadu za sebou zahlédl vyděšený Jirka jakéhosi starého muže, jak se bez zájmu vlekl kamsi za roh ulice. Jinak tu nebylo ani človíčka, od kterého by mohl očekávat pomoc.

"Tak jen se moc neohlížej!" houkl na něj červený svetr. "Ted jsi v naší moci! A aťte ani nenapadne volat ty svoje blázny! Nebo písknem a bude tu celá Žantovka!"

Malý chlapec Jarda, vědom si ochrany tří starších kamarádů, přejel urážlivě ukazováčkem Jirkovi pod nosem. A když mu Jirka v rozhořčení srazil ruku dolů, dostal další políček.

Rozzuřil se, vrhl se na všechny současné a snažil se prodrat z jejich kruhu. Zatlačili jej zpět do kouta ke zdi a padly další rány.

Mysl mu horečně pracovala. Celá hra, na kterou ještě před chvílí s takovým elánem myslel, byla jakoby odvanuta kamsi daleko. Teď se jen zachránit! Jak se odtud dostat? Má přece jen volat o pomoc? Kdo by na volání tady v té samotě přišel? Nejvýše další Žantováci!

Teď se nahore na konci schodiště v horní ulici kdosi objevil. Jirkovi až srdce poskočilo radostí! Olda z jejich oddílu. Teď je v zelené skupině, ale to nevadí! Dívá se sem zkoumavě a zdá se, že neví, co se tu děje.

"Opovaž se něco volat!" výhružně řekl Žantovák Fanda, který sledoval Jirkův toužebný pohled tam nahoru na schody a spatřil tam Oldu. "Jen to zkus a uvidíš, co se bude dít!"

"To se ví! Uvidíš, co se bude dít!" přizvukoval patolízalsky Jarda, aby se kamarádovi zavděčil.

A tu dostal Jirka spásný nápad! "Můžete být klidní!" řekl ledově. "Nic nebudu volat, nebojte se! Jen kamarádovi tam nahore zamávám na pozdrav!" A již semaforovou abecedou pažemi signalizoval Oldovi slovo "Pomoc"! Signalizaci semaforem ovládali v oddílu všichni. Olda slovo jistě správně zachytil. Však už také míří do ulice.

"Toho mávání hned necháš - rozumíš?" podezíravě zabouřil

f na Jirku Vašek. Ale slůvko - pomoc - už bylo vysláno - už

jcovalo. Jirka se opřel o stěnu domu a čekal. Žantováci se chvíli pokoušeli sebrat mu míčky, ale tomu se latím ubránil. Chvíli ho nechali a zase začala tahačka, když Jarda Ékemral na starších, že by ty míčky chtěl.

Jirku napadlo, že může získat čas, když míčky dobrovolně Jardovi vydá. Vylovil z kapsy dva a řekl: "Tady máš - a udělej si podle nich doma další! Dají se s nimi hrát moc pěkné hry!"

Jarda je dychtivě popadl a začal si s nimi pohazovat.

A najednou se vzadu ozval dusot. Žantováci na sebe udiveně pohlédli.

Ale Jirka už věděl, co to znamená, a začal se usmívat. Do uličky vběhlo osm chlapců z oddílu s Oldou v čele.

"Opovažte se něco volat!" vykřikl teď Jirka na Žantováky aúmyslně použil jejich slova: "Jen to zkuste a uvidíte, co se bude dít"

Žantováci vypadali poplašeně a chlapec v červeném svetru se pokusil o útěk. Olda jej popadl za límec svetru a vrátil jej zpátky do obkličujícího kruhu. "Kampak, chlapečku, kampak?"

"Tak to je pro vás jedna nula!" zatvářil se Váša odhodlaně. "Napřed jsi dostal rány od nás ty, teď je dostaneme od vás my! Kvůli tomu se nerozbrečíme!"

Ale kupodivu - chlapci z oddílu, ti "blázni" se žlutými a zelenými značkami na kabátě, se k výprasku neměli! Jen Žantovákům řekl Jirka: "Kdybyste kluci věděli, jakou báječnou hru jsme tady hráli! A jak jste mně ji pokazili! A nebojte se! Já vám ty rány oplácet nebudu!"

Žantováci byli zmateni. Nebyli zvyklí na takový tón. Tady se platil a rána ránou!

Olda jim ještě vysvětlil, jak zachytil od Jirky signalizované slůvko - pomoc - a Žantováci se divili, že několik pohybů rukou mohlo nahradit volání. Když jim potom chlapci z oddílu předvedli ještě několik celých vět, semaforem odsignalizovaných, jejich údiv se změnil v ohromení.

74

i

75

"Tohle tak umět, kluci, co?" vydechl hoch v červeném svetru k ostatním.

"Mohli byste se to klidně naučit!" usmál se Jirka, jehož najednou něco napadlo.

"A moc jiných věcí byste mohli vidět, naučit se, moc byste mohli zažít! Přijďte někdy do klubovny, máme ji na hřišti Dynama v Kollárově ulici! Leccos vám tam předvedeme! Ale teď už nás nechtě, musíme hrát dál!"

Pokynul zkoprnělým Žantovákům a klidně a důstojně odcházel s hochy z oddílu odtud, odkud hru pak skutečně dohráli. Zvítězila skupina zelených psaníček.

Ve zprávě o stodvaceti pěti slovech byl popis cesty ke starému kameni, zadlážděnému v jistém dvoře polorozbořeného domu ve staré Zantovce, Na kameni byl jakýsi znak a zbytek latinského nápisu. Chlapci měli znak obkreslit a nápis opsat. Zelená skupina měla zprávu dříve rozluštit, neboť její hráči přinášeli více žlutých psaníček, než ztráceli vlastních.

Jirkova skupina sice úkol také splnila, ale ovšem jako druhá. ve hře tedy prohrála - ale přece později byla odměněna: hned příští týden se dostavili do klubovny Žantováci Vašek, Fanda a hoch v červeném svetru a Vašek ze sebe rozpačitě soukal:

"Prosím vás - my bysme - kdybyste - my bychom rádi - víte - my - kdyby to šlo, tak bysme k vám rádi chodili, aspoň my tři, Jarda ne, ten je ještě malej .""  
Byli to první nováčci ze Žantovky, kteří do oddílu přišli!

Vrah přijde v noci

V kraji hlubokých lesů, na slunném břehu řeky, jsme si postavili malý prázdninový tábor na podsadách. V tehdejší době nebyly tábory takových rozměrů, jaké jsou většinou dnes, kdy je v každém táboře rada dospělých vedoucích i jiných pracovníků a nejméně stovka, či ještě více chlapců a děvčat. Náš tábor sestával ze sedmi stanů, jež obývalo čtrnáct chlapců ve i dvanáct až třináct let, v osmém jsem bydlel sám jako jediný šly vedoucí. Vařili jsme si sami jako praví zálesáci, prali si lo, myli nádoby, sami jsme si chodili do vzdálené vesnice iipovat. Byl to tábor, jaký má být: bez maminek, bez kůrek, odkázaný jen na práci našich rukou. Kteréhoš dne vpodvečer, právě když jsme na táborovém náměstíčku uprostřed podkovy stanů končili hru - buvolí třísky, vynořili se z lesa dva četníci s bodly nasazenými na puškách a zamířili rovnou k nám. Z výrazu jejich tváře i kvapné chůze jsem vycítil, že jdou za nějakým důležitým cílem. Že nejsou jen na obyčejné služební pochůzce.

"Vy jste vedoucí tábora?" zavolal na mne jeden z nich, sotva se protáhli úzkou uličkou mezi dvěma stany do náměstíčka.

"Ano!" přisvědčil jsem. "Můžeme vám nějak pomoci? Nebo se něco přihodilo?"

"Zatím ne! Ale možná, že se něco přihodí!" pravil trochu záhadně druhý. "Pojďte kousek s námi!" Vzali mne mezi sebe a vyšli jsme táborovou branou ven do louky. A tady jsem se dozvěděl o účelu jejich návštěvy u nás.

"Asi dvacet kilometrů cesty odtud," začal jeden z Černíků, "v osadě Černé vrchy zabil dnes dopoledne velmi nebezpečný člověk starší ženu a oloupil ji o několik set korun. Projížděl osadou s malým poutovým cirkusem, vystupoval v něm jako vrhač nožů. Po činu uprchl, ale celý kraj už je vzhůru, lidé ve vsích i na samotách dostali výstrahu, aby mu nikdo neposkytoval nocleh, nedával mu jídlo a bude-li možno, aby byl zadržen. Naše četnická posádka s dobrovolníky prohledává lesy kolem místa vraždy, ale je velmi pravděpodobné, že vrah je někde přes den ukryt a že bude postupovat k útěku až v noci. Zdá se, že bude prchat směrem sem, přes řeku na železnici. Možná přijde v noci i k vám a pokusí se ukrást chleba nebo vůbec nějaké jídlo. Dejte si tedy pozor, zásoby někam uklidte nebo zamkněte, aby se k nim nedostal. A ještě něco: vrah je silně ozbrojen, má několik vrhačských nožů, umí jimi mistrně vrhat - a je odhodlán ke všemu, třeba i k nové vraždě, aby si vynutil cestu k útěku!"

76

77

Muži zákona vychrlili ze sebe tyto pochmurné informace a výstrahy, nadhodili si na ramenou své pušky a už spěchali po úzkém břehu řeky\* aby varovali ještě několik dalších vzdálených samot, než nastane tma.

Zůstal jsem sám se svým neklidem. Ale už tu byli chlapci kolem mne, většinu hovoru zaslechli - a postrašené dotazy nebraly konec.

"To jsem rád, že dnes v noci nemám hlídku!" řekl Vilda s ulehčením. "Nevyšel bych ze stanu za živý svět!"

"Nebojte se!" řekl jsem. "Nikdo se nebojte! Dnes nebudete mít nikdo hlídku!

Přece vás nenechám v té tmě venku, když vím, kdo sem může v noci přijít!" Chlapci si oddychli, zejména ovšem ti, na kterých byla dnes v noci řada hlídat tábor. A už tu byly zase další strachy. Měli je hlavně chlapci, ubytovaní v krajních stanech, jež byly nejbližší lesu.

"Přestěhujete se tedy na tuto noc do stanů na druhé straně stanové podkovy!" určil jsem. "Ustelete si tam třeba na zem. jednu noc to vydržíte! Jen žádnou paniku!"

Začalo se podivně stmívat a mnohem dříve než jindy. Zdálo se, že se blíží bouřka. Bylo ji cítit ve vzduchu, les temně hučel vzrůstajícím se větrem. Nastal neklidný, strašidelný soumrak. Chlapci ze stanů u lesapočali s kvapným stěhováním do stanů při řece, každý z nich mimoděk očekával, že vrah, přijde-li, vystoupí z hlubin lesa a zaútočí na tyto okrajové stany. Proto jen pryč z nich! Nakonec se hoši dohodli tak, že v každém stanu v té bezpečnější polovině tábora budou ubytováni čtyři místo dvou. Neměl jsem námitek. Ve čtyřech nebude strach tak silný, jako ve dvou ...

V rychlosti jsme odbyli večeri. Tři hoši, kteří měli službu v kuchyni, uvařili čaj s mlékem, namazali chleba s máslem a rozdělili sýry. Jindy jsme jídávali tady vedle kuchyňského přístřešku u lesa, v malé jídelniče. Bylo to několik primitivních stolů a lavic námi vlastnoručně vyrobených, zatlučených do země pod stříškou z napjatých stanových placht. Po jídle jsme

\_j vždy ještě chvíli vyprávěli, hovořili a zpívali. Dnes tady ale ebylo nikomu volno u srdce - chlapci se hned vytratili umýt si lve šálky - a pak rovnou do

stanů.

Jen hoši ve službě tu ještě na okamžik zůstali. Uklidili jsme společně do táborových beden všechny potraviny, zamkli jsme je a klíče jsem si ponechal u sebe. Pak i služby zmizely ve stanech. Plátňáky se na chvíli prosvětlovaly světlem petrolejek a svíček, ale zakrátko byla všude tma.

Vítr zesílil a les šuměl a praskal do jeho kvílení. Řeka výhrůžně hučela, silněji než kdy jindy. Oblohou se hnala těžká mračna, trochu viditelná v posledním šeru skomírajícího dne. Ještě snad nikdy mně nepřípadal večer tak hrůzný a plný nejistoty a nebezpečí, jako dnes. Rozhodl jsem se, že nebudu vyčkávat ve svém stanu, který byl uprostřed stanové podkovy. Obával jsem se, že kdyby vrah skutečně přišel a potraviny v kuchyni našel zamčené, mohl by

78

79

i

zaútočit na některý obydlí stan - a tomu jsem chtěl předtím ozbrojit jsem se bláhově sekyrkou a umínil jsem si hlídkovat L. pokrači lesa, v blízkosti kuchyně. Stisk topírka v dlaní mě na chvíli uklidnil.

Našel jsem si shluk hustých smrčků několik metrů od ku-| chyňského přístřešku a zde jsem čekal. Od kopců za řekou - ozvalo vzdálené zlověstné zadunění hromu. Nebe se občas rozsvítilo bleskem. Celý kraj dostával v jeho sinavém přísvitu děsivý a neskutečný vzhled. A v lese se přitom osvětlovaly kmeny stromů, tisíce stínů tančilo mezi nimi a zdálo se, že za každým stromem číhá příkrčená lidská postava.

Uvědomil jsem si, že mám strach. Moje ruka, svírající křečovitě sekyrku, byla poměrně pevná, ale levá se mi co chvíli chvěla. Také zuby trochu drkotaly, když jsem je na zkoušku úmyslně trochu povolil. To nebylo dobré znamení. Rozhodl jsem se nedívat se do hlubin lesa, abych se neděsil, když se tam rozsvítí dalším bleskem. Ale přesto vždy znovu tam mé oči zamířily, jako by byly přitahovány tou hrůznou podívanou.

A najednou, když po delší přestávce se nebe zase otevřelo na několik nepředstavitelně dlouhých vteřin oslnivým narůžovo-vělným světlem, spatřil jsem něco na pěšině mezi stromy. Snad deset či patnáct kroků ode mne - muž v bflé otrhané košili, bez kabátu, s několika dlouhými noži za pasem a s jedním v ruce, jak stojí v číhacím postoji a dívá se ke kuchyni.

Ted\* vím, že jsem to neměl dělat. Ale tehdy jsem to udělal a nemohl jsem za to. vykřikl jsem leknutím - nevím už co, snad to nebyl ani výkřik, snad jen hlasitější vzdech, ale to stačilo, aby mne muž upozoroval, jak se krčím mezi stromky.

Svíť pohasl, ale já v posledním zlomku vteřiny ještě viděl, jak se vrah rozbíhá ke mně a zvedá ruku s nožem. Něco vykřikl čemu jsem v té době nerozuměl. Kolem hlavy mi zasvištěl prudce vržený nůž a s kovovým cvmknutím zapadl někam do houštin.

Mrštil jsem sekyrkou ve směru, kde jsem předtím v žáru blesku vraha viděl, a dal jsem se na zběsilý útěk. Upadl jsem

přes nízké houštiny mezi smrčky, ale opět jsem se zvedl a běžel směrem k říčce. Vrah mne přestal pronásledovat a já jsem viděl prosvítat jeho bílou košili na pokrači lesa, když blesk znovu rozsvítil. Později bflá skvrna zmizela, vrah asi ustoupil hlouběji do lesa. Plížil jsem se otevřenou loukou po zemi ke stanům. Kolikrát jsem se takto plížil v našich hrách! Dnes tedy toto umění potřebuji doopravdy, nejen na hru!

V každém stanu byli ještě někteří hoši vzhůru. Nespali rozechvěním. Vyzval jsem je, aby rozsvítili. Uvažoval jsem, že vrah nemůže znát nízký věk osazenstva tábora a že se tedy neodváží otevřeného útoku, když sezná, že tábor je vzhůru. Vnikl jsem tedy i do stanů prázdných a rovněž v nich rozsvítil. A tak jsme hlídkovali do úsvitu.

Ráno jsme nenašli u břehu naši lodku. Vrah se po ní zřejmě v noci přeplavil na druhý břeh a tam pokračoval ve svém útěku. Objevíli jsme ji až dopoledne, asi kilometr po proudu, zachycenou mezi balvany uprostřed řeky.

A vrah? Byl dopaden asi za dva dny, daleko v kraji za řekou. Když nám to přišli černíci do tábora oznámit, odevzdal jsem jim iako doklad noční návštěvy podivný dlouhý nůž, který vrah po mně v noci mrštil.

Zápas o Modřínový srub

Starý železniční vagón se natřásal, kolébal a rachotil nakonci vlaku. Neměl ani jednu přepážku, uvnitř bylo vidět z jednoho konce na druhý a svými dřevěnými stěnami připomínal spíše vnitřek nějaké zálesácké chaty.

Třicet chlapců oddílu Bobříků se v něm proto ocitlo jako ve své klubovně.

Posledních několik cestujících vystoupilo na minulé zastávce a hoši měli teď vagón jen pro sebe. Nosiče u stropu

80

81

byly obloženy tornami, chlebníky, taškami a spacími pytli. Oddíl jel na jarní prázdniny a na těch je potřeba spousty věcí!

Na lavicích byly rozloženy oddílové zápisníky jednotlivců, družinové i oddílové kroniky, bodovací archy a časopisy. A v celém vagónu bylo plno ruchu - vždyť v oddíle bylo tolik schopných bystrých chlapců, do oddílové činnosti přímo žhavých!

Zelená družina právě hrála "Živý slovník" a Jiřík si za nic na světě nemohl vzpomenout na nějaké slovo na pět písmen, které by začínalo i končilo písmenem D. "No přece - vždyť to znáš", povzbuzují jej spoluhráči a smějí se na celé kolo - "Například, létá to a polyká hmyz --".

"Datel!" vybuchuje zoufale Jiřík v posledních vteřinách, kdy ještě může získat bod za správnou odpověď. "Já vím, že tam chybí na konci to druhé D, ale tak mi dejte aspoň půlku bodu!" škemrá - a pak se chytá v zoufalství za hlavu, když na něj ostatní křičí: "A slovo drozd tě nenapadlo? Nebo David? Nebo dohad? Panečku, takových slov přece je --"

Modrá družina je chvílemi celá v oknech a zase se sklání na lavici u rozložené mapy. Sleduje podle ní terén, kterým vlak projíždí, a ověřuje si jeho znázornění v mapě.

Chlapci Žluté družiny jsou zahlobouáni do starých čísel Žlutásky, toho báječného družinového časopisu, který družina po několik let vydávala. Břetík - vedoucí družiny, jich s sebou obětavě táhne celý balík. Většinu sešitů psali a malovali ještě předchůdci dnešních členů družiny, kteří už dospěli a odešli z oddílu. A teď tady dnešní členstvo se dušuje, že s vydáváním Žlutásky opět začne - celý oddíl ho zase jistě bude číst - a s napětím bude očekávat každé nové číslo! Vedoucí Bobříků Zdeněk se svým zástupcem Jendou sedí na krátké lavici pro dva a kují nějaké plány. Probírají se ústřížky různobarevných papírů, promíchávají je - a zase radí za sebou jakési malé destičky.

Olda z Modré na ně volá: "Ze se radíte o letošní dlouhodobé hře, viďte? Já to na vás poznám! Tak ať je to zase něco napí-

flnavého jako loni ten "Poklad Černého Delfína!" - To ještě neví, že Zdeněk a Jenda mají novou hru už připravenou, že se jmenuje "K pramenům neznámé řeky" a že právě Olda bude se svou hlídkou v prvním úseku hry zrovna - jako z udělání - na posledním místě, protože se jim včas nepodaří vylovit pouhými větvemi z dvoumetrové tůně krabici se šifrovanou zprávou!

Nadšení chlapců stoupá každým ujetým kilometrem. vždyť mají před sebou týden dobrodružného zálesáckého života, kdy si budou zase sami vařit jako v létě na táboře, prozkoumají kraj, kde ještě nikdy nebyli - a každá hodina od rána do večera bude nabita programem! Vzrušující hry, závody a body do celo-měsíčního bodování, zahájení dlouhodobé hry, která bude probíhat po celé měsíce až do konce tábora, robinsonovské shánění paliva, potravin, vody, celý týden pod širým nebem!

A pak večery - ty báječné náladové večery s vyprávěním o starých zapomenutých událostech z oddílového života, z dávno uplynulých táborů a výprav, se zpěvem oblíbených písniček, kdy jím i ti nejostřejší a nejveselejší chlapci jsou tak trochu naměkko! Co o tomhle všem vědí ti ostatní hoši a děvčata, kteří v podobném oddílu nikdy nebyli a prožívají svůj volný čas zahálkou, v bezduchých mělkých zábavách, bez všeho vzruchu, jaký panuje tady!?

Vlak zpomaluje jízdu a za chvíli zastavuje na malé stanici uprostřed lesů. Trať je jednokolejná, čeká se na vlak z protisměru.

Ve vagóně nastává chvilka uklidňujícího ticha. A do toho zavolal Ruda svým zpěvavým hláskem: "Zdeňku, je to pravda, že tam v tom srubu - nebo co to bude - je krb? Nikdo vlastně nevíme, jak to tam vypadá - vždyť tam jedeme poprvé!"

"Krb tam je - a jaký báječný!" potvrdil Zdeněk. Všichni se kolem něho sesypali.

"Je to pěkný srub z modřínového dřeva, proto se mu říká Modřínový srub."

Propůjčila nám jej lesní správa. Málokdy se nám takové pěkné ubytování naskytne. Stavení je jednopatrové, dole má velkou společenskou místnost, v té je právě ten krb, vedle je kuchyně a nahoře jsou malé

82

83

pokojčky s kavalci. Přes den budeme všichni dole, nocovat budeme nahoře. Před srubem je rovná louka a ta končí u jednoho z mnoha zálivů přehrady. Kolem dokola jsou samé lesy, skály - a všude spousty vody. Máte se na co těšit!"

Zdeněk; nepřeháněl. - Modřínový srub vypadal opravdu tak, jak jej líčí a jen0 okolí bylo přímo nádherné. Tak nějak asi vypadají zálesácké chaty v kanadské

divočině, jak o nich hoši četli vlycky v knížkách!  
A přesto se chlapci zarazili a jejich nálada poklesla, když se ke srubu blížili. Místo velebného lesního ticha, do kterého by se mísilo jen šplouchání vody, vítal je hlasitý veselý hovor a křik. "U všechvšudy - kdo to tam je?" vždyť tam stojí a do srubu se dobývá nějaká parta v zelených košilích - snad dvacet či kolik chlapců a v jejich věku - a až teď, když je spatřili, zmlkávají a dívají se kmutl j přicházejícím, s trochu nelibými pohledy, které říkají: "CG tady chcete? My tu byli dřív!"  
z hloučku cizích hochů vystupuje teď kdosi starší, zřejmě jejich vedoucí, a trochu nejistě vychází vstříc Zdeňkovi a Jendovi.  
"VY \*de miníte tábořit? Tady v tom Modřínovém srubu?" ptá se ho znepokojeně Zdeněk. "Pro dva oddíly tam není přece místo - a my máme srub propůjčen od lesní správy! Je nám to velmi líto -- ale --"  
Cizí vedoucí, jemuž jeho chlapci říkají Ostrříž, se netváří právě vlídně, také však ne hněvivě. "To je divné - " říká jen zneklidněně. "My máme povolení také - podívejte se!" A už vytahuje papír, popsaný psacím strojem, se záhlavím lesní správy. Zdeněk papír zná, obdržel povolení na stejném. Porovnávají texty.

Ano ~ nějakým trapným omylem dostaly povolení k obsazení srubu oba oddíly. Jen podpis je na každém povolení jiný. Zřejmě jeden pracovník lesní správy nevěděl, že srub už byl zadán!

Ted i Zdeňkovi a Jendovi poklesává srdce nad zamotanou situací. Vidina krásně stráveného týdne ve srubu a jeho okolí při

atém oddílovém programu se rozplývá jako pára nad vodou

- podnik je těžce ohrožen.

"My dostali povolení už před týdnem!" ohrazuje se Ostrříž. "A my také asi tak v tu dobu," říká Zdeněk. "Nedá se nic dělat

- srub obsadí ten oddíl, kterému bylo povolení vydáno dříve. Na dopisu pro nás je datum 4. března. Jaké máte vy?"

Ostrříž rozevívá list papíru znovu, hledí do něho, pak jej podává Zdeňkovi a říká: "No to je nadělení! Tady není datum žádné. Zapomněli je napsat! Tak jak teď zjistíme, kdo dostal povolení dřív? A jak si to dokážeme?"

Chlapci Zdeňkova oddílu sledují trapné jednání se vzrůstajícími obavami i zklamáním. Tak se natěšili - a všemu teď snad má být konec! Kam se vrátí, kde se ubytují, jestli srub obsadí tihle cizinci? Je po pěkné pohodě! Po všech plánech!

Pozorují chlapce cizího oddílu. Jsou většinou jejich věku, oddíl je však zřejmě nováčkovský, určitě je na nižší úrovni než jejich. Hošimají jen chatrnou výzbroj, skoro "taky tábornickou", většina nemá ani spací pytle, ale jen stočené pokrývky, svázané dokonce jen obyčejnými provázky místo řemínky - a jen málokdo má tornu. Většinou straší na zádech předpotopní neforemné batohy. Na rukávech košil nebo bund mají odznak s jakýmsi souhvězdím.

"To je Jižní kříž", vypovídá nesměle jeden z nejmladších hochů, kterého se na odznak vinček zeptal. "Náš oddíl se jmenuje Jižní kříž - víte?"

Dopolední březnové sluníčko zde v závětrí pěkně hřeje, po sněhu už dávno není ani památky. Jak se mohla robinzonáda vydařit - nebyť zde té zapeklité situace! Bobříci nejsou chlapci zlí a nepřející, ale teď jde o všechno - tak se na ten týden těšili

- Zdeněk to rozhodně musí nějak zařídit, aby Jižní kříž zmizel

- zatím nevědí kam, ale Ostrříž od Jižního kříže sám mimoděk dává odpověď:

"Asi dva kilometry odtud je ještě jeden takový srub, ale není tam nikde voda, je to daleko od přehrady - a v oknech nejsou okenice - představte si tam v noci tu zimu! Ani kamna tam nejsou

84

85

- a střechou zatéká! Šli jsme kolem, tak jsme ten srub důkladně prohledli!"

"A přece se tarfl jeden z našich oddílů bude muset asi ubytovat, když se nechce vůbec vrátit domů", zasmušile hovoří Zdeněk a mne si bradu, jak je vždy zvykem, když přemýšlí o nějakém těžkém problému.

"Kdo 2 nás to ale bude?" ptá se Ostrříž a beznadějným pohledem přehlíží chatrnou výzbroj svých chlapců. Bobříci jeho pohlecj zachycují a vědí, co si asi myslí: že oni mají spací pytle, na vše jsou lépe vyzbrojeni a že by tedy do děravého srubu mohli jít spíše oni než Jižní kříž! Špatná nálada se tím ještě zvětšuje - Bobříci v hloubi duše sami vidí, že by bylo kruté poslat do děravého stavení tady ty chudáky s tenkými pokrývkami, ne-otužilé, začátečnické, nepřipravené! Ale když tam půjdou Bobříci, je konec s většinou plánů: nezažijí večery u krbu, na které se tolik těšili, budou daleko od

—y, nejsou tam ani kamna pro vaření v případě nepohody

\*všechnu tu zkažte nelze ani domyslet!

Hoši Jižního kříže teď dávají hlavy dohromady, něco si omlouvají, pak volají svého vedoucího Ostríže a cosi mu rýkládají. Ostríž potřásá hlavou, zdá se, že není příliš nadšen, ale nakonec se přece jen obrací k Bobříkům a mluví: "Naši hoši vám navrhuji, aby se o srub zápasilo ve dvaceti různých závodech - který oddíl jich více vyhraje, ten jej obsadí."

Zdeněk pohlédl na svůj oddíl, ale jeho chlapci horlivě přikyvovali.

"Určitě to vyhraje!" šeptal dychtivě Radek, "a nikdo nás nebude moci vinit z toho, že jsme je do toho děravého srubu nějak nutili. Sami si to navrhli - tak co?"

"Každý oddíl střídavě navrhne vždy jeden závod - a v tom budou závodit za svůj oddíl jednotlivci či dvojice nebo i více hochů - podle toho, kolik lidí závod bude potřebovat. Souhlasíte?" ptal se Ostríž.

Bobříci souhlasili. Vše bylo jasné. Dali Jižnímu kříži přednost v návržení prvního zápasu. A byl to závod ošemetný, i když v něm závodil za každý oddíl jen jediný chlapec. Asi dva kroky od vodní hladiny byl zatlučen kolík a závodník měl odsud k němu co nejrychleji běžet, oběhnout jej a vrátit se zpět. Ale když v rychlosti při otáčení kolem kolíku zaběhne setrvačností třeba jen krůček do vody, je diskvalifikován a svému oddílu závod prohrává. Oběhnou-li kolík oba soupeři správně, bez namočení, vítězí ten, kdo závod zaběhne rychleji.

Protože jako první bude závodit vždy ten oddíl, který závod navrhl, startuje chlapec Jižního kříže. Je to čiperný hoch středního vzrůstu, oddílem jednohlasně navržený. Zřejmě má v oddíle pověst výborného běžce. Na daný start se rychle rozbíhá, ale už v druhé třetině dráhy ke kolíku - snad trochu předčasně - běh zmírňuje, aby nezaběhl do vody.

Standa šeptá k Lojzkovi: "Jen ať brzdí! Ještě víc, ať brzdí! Ztrácí několik vteřin!" Jižan obíhá teď opatrně kolík, přesně

86

87

kontrolován, za vzrušeného pokřiku obou oddílů a vrací se zpět největší rychlostí. Stopky ukazují čas 19,4 vteřiny.

"To udělám za patnáct!" jásá Jiřík, nejrychlejší chlapec Bobříků. vyletěl od startu jako šíp. Nebrzdí, je dost času! Má sflu v nohou na to, aby zabrzdl až těsně před kolíkem. Ale odvaha šemu nevyplatila! Prudké zabrzdění, smyk po mokré trávě - a Jiřík až po kolena ve vodě. Tím je vyrazen a Jižní kříž vede jedním bodem!

Bobříci jsou trochu otřeseni, zmáčený Jiřík se vrací zdrceně od vody a převléká se do suchých tepláků a prezůvek. Jižní kříž je viditelně rád, že vyhrál první závod, ale nikdo z jeho chlapců se netváří posměšně, vítězoslavně, ani se nechechtá Jiříkově nehodě. Bobříci to oceňují.

A teď navrhuji oni: každý oddíl dá k závodu dva členy na vyslání a přijetí jakékoliv zprávy o 25 písmenech morseovkou. Pro Jižníkříž sestaví zprávu Zdeněk, pro Bobříky Ostríž. - Vítězí na celé Čare Bobříci, vždyť cvičí signalizaci na každé výpravě, při mnohých hrách! Jižní kříž morseovku skoro ani nezná, učí se ji honem teprve zde z příručky!

Třetí závod: Jižní kříž určuje, že za každý oddíl tříčlenné družstvo udělá ohniště na beztravnatém kousku země a na něm uvaří šálek vody. Závodí obě trojice současně. A vyhrávají opět Bobříci! Nejen, že se jim voda dříve vaří, protože našli vhodnější dřevo, ale měli i účelněji postavené ohniště a pěkně ohraničeno kameny, aby se oheň nerozlézal.

Bobříci vyhrávají tedy již dva závody za sebou - a teď je ještě řada na nich, aby vymyslili čtvrtý. Břetík, vedoucí Žluté, se lišácky podíval na nebetyčnou borovici a už hlásí pravidla:

závodník vyleze až do její špičky, tam utrhne šišku a hodí ji jednomu ze svých spoluzávodníků. Ten ji musí chytit. Nechy-tí-li, závod prohrál. Když nechytí ani závodník druhého oddílu, rozhodne mezi nimi lepší čas, stopnutý pádem šišky na zem. Chytí-li oba závodníci, vítězí ten oddíl, který má nejdříve šišku v ruce chytače.

Jižané jsou již tak dost zneklidnění převahou Bobříků, a když teď Lojzek vylezl ještě do špičky stromu hravě jako veverka a Svatík shozenou šišku mistrně zachytil, jdou do závodu se strachem. Jejich šplhač sice lezl právě tak rychle jako předtím Lojzek - ale chytač šišku nechytí! A tím mají Bobříci zc čtyř závodů už tři vyhrané!

Blíží se poledne. Jižní kříž navrhuje udělat ještě jeden - pátý závod a pak souboj přerušit, aby chlapci mohli vařit oběd. Bobříci souhlasí. Ostríž tedy oznamuje znění pátého závodu: /ávodník musí přinést do pěti minut pět listů nebo větévek různých stromů a všech pět správně určit. Za Jižany běží pro listy

## Jestřábe, vypravuj 02 díl

vytáhlý a dosti zkušeně vypadající hoch - a vrací se 5 nimi ještě o minutu dříve než Borek ze Zelené družiny. A přece Borek vyhrává! Jižan totiž spletl větévku jedle se smrkem. Za stavu 4: 1 se závodění přerušuje.

Vaření začíná. Zdeněk s Jendou otevřeli sруб a někteří hoši jejich oddílu vaří na obrovských kamnech v kuchyni. "Bar-huchy" Bobříků /stravování dvou či tří chlapců ze společných zásob/ zahajují svou činnost. Všude mezi nimi je plno veselí, kamarádkského škádlení a smíchu.

Zato u Jižanů je nálada pod psa. Jejich chlapci mají různé žertovné přezdívky: Precíček, Supitka, Pimpí, Hulihul, Kan-drdas a jiné. Ale hoši jsou zamkli, zaražení a s netajeným obdivem i úžasem pozorují Bobříky. "Kam se na vás hrabeme!" máchne beznadějně rukou Jižan Pimpí, "potřebovali bychom se od vás moc a moc učit!"

Vidí krásně vyrovnané torny Bobříků v družinových řadách iia trávě před sрубem, lílí se jim vynález "barbuch" i to, jak jsou Bobříci mezi sebou kamarádští, úslužní a jakou mají Výzbroj.

Chlapci obou oddílů se vzájemně dávají do hovorů, Bobříci se mísí s Jižany, ti zase přicházejí za nimi do kuchyně do sрубu, iiaavazují se rychlá, chvilková přátelství. Jižan půjčuje Oldovi nůž na konzervy, aby Olda pro svůj nemusel do torny, Čenda-B obřík dává Pávovi z Jižního kříže cibulku na míchaná vajíčka. "Jsou to vlastně docela prima kluci!" říká o Jižanech Čenda.

88

89

Ale hned po obědě a po zaházení ohnišť a umytí šálků j konec příměří - a boj znovu začíná. Jižané se tváří už přede^ poraženecky, že je jich Bobříkům až líto. Do každého závodu, jdou s hlubokou nedůvěrou v sebe, Ostříž je až příliš zdatný na jejich chabé zkušenosti a schopnosti! Ostříž dokonce už vyslal čtyňhochy do druhého - toho nedobrého - sрубu, aby jej mezitím trochu vyčistili, připravili a udělali v něm vše, co je v jejich silách, aby týden v něm nebyl pro Jižany příliš krutý. Nemají nejmenší naději na vítězství!

Jižané s nedůvěrou pozorují Gustu a Standu, jak obcházejí své kamarády a něco si s nimi šuškáji. Zřejmě je podněcují ještě k většímu výkonu v dalších závodech, aby porážka Jižanů byla ještě drtivější.

^ Ale co to? Štěstí se teďnějak obrací ve prospěch Jižního kříže, ať si ti dva, Gusta a Standa, agitují a povzbuzují Bobříky jak chtějí! Téměř každý závod vyhrávají teď Jižané!

"Co jste to měli, kluci, k obědu?" směje se na ně Lojzek. "Že vám ten váš Ostříž namíchal do jídla nějaký ten doping nebo jak se to jmenuje, vídte?" Nemyslí to vážně, ale přesto náhlé úspěchy Jižanů jsou velmi překvapivé a po předchozích porážkách až nepochopitelné.

Jižané se jen usmívají a jejich zdeptané sebevědomí začíná stoupat každým vyhraným závodem. Poměr bodů se zvolna ale jistě vyrovnává. Vyhrávají i tak obtížný a pro ně nezvyklý závod jaký navrhl za Bobříky Zdeněk:

Pětice hráčů za každý oddíl ve střídavých vlnách vbíhají do lesa - bez tužek a bez papírů - a tam hledají a prohlížejí asi stovku očíslovaných lístků s jedním písmenem na každém. Seřadí-li se písmena dle čísel, dají souvislou zprávu. Lístky však musí hoši nechávat v lese, jejich čísla a písmena nosí z lesa ke svému oddílu jen v paměti! Který oddíl sestaví zprávu dříve, vítězí. A jak již řečeno, byli to opět Jižané!

Teď po tomto vítězství znovu jásají a sami se diví, jak je to možné! Tento závod ještě neznali, zatímco u Bobříků jsou

podobné hry a cvičení paměti i důvtipu běžné při každé nedělní

výpravě.

Se střídavými výsledky následuje ještě několik dalších zá-v odů, určení světových stran dle slunce a hodinek. Kdo rozdělá , tavě oheň bez papíru. Dojít poslepu ke vzdálené plechovce atd. "Napětí se stupňuje každým závodem a vzrušení vrcholí, když xislední - dvacátý - se končí, a výsledek je nerozhodný - deset - ,j deseti!

"Tak co teď?" zeptal se bezradně Ostříž. "Přece nezačneme

,10vii??" - Ale Zdeněk si věděl rady - vždyť už během

Asledních závodů měl o tom krátkou poradu s Jendou

; vedoucími družin. Také jiní starší hoši se jí účastnili.

"Když jsme vařili oběd," pravil, "prohlédli jsme celý sруб.

ylí jsme i nahoře v podkroví. - A myslíme si, že když se trochu

^icrovníme, vejdemo se tam všichni, vy i my! Vás je méně

; náte jen deky, tak se ubytujete nahoře na kavalcích, my se

pacími pytli vydržíme nocování na holé podlaze ve společné

riistnosti dole. Program si obstará každý oddfl sám, ale jistě

: čkteré hry podnikneme dohromady. Co tornu říkáte?"



## Jestřábe, vypravuj 02 díl

Jižané s nadšením souhlasili. Vždyť to bylo nejmoudřejší ešení celé situace. Kvečer se spustil tichý déšť, ale v Mod-inovém sruhu za svitu ohně v krbu oba chlapecké nárůdky pivaly společně některé písničky, jiné se učili jeden od druhého. . yprávěli se příhody ze života obou oddílů, hoši se sblížili ještě ite a další dny se pak jejich přátelství jen utužovalo. Když se na konci týdne Bobříci s Jižním křížem loučili rozcházeli, chlapci si vzájemně dávali své adresy na do- . ování, oddíly o sobě věděly a znaly vše.

A jen jednu jedinou věc Bobříci Jižanům na sebe nepověděli:

:o na návrh Gusty a Standy začali tehdy v první den svého -tkání úmyslně některé závody tajně a nenápadně prohrávat, tny Jižané nebyli pokoření porážkou - a hlavně aby nemuseli do levhodného dřavého sruhu!

90

91

Tábor u Sinovíru

Byla to troufalá myšlenka. Vždyť jet na tábor až kamsi na Podkarpatskou Rus, to není žádný výlet do Krče! Nebylo to práivě nejjednodušší. Tábor jsme podnikli v roce 1938. Museli jsme překonat vzdálenost 927 km, než jsme se dostali do výchozí statiice. Na tábor nás jelo 43, což se dosud nikdy předtím nestalo. Protože tábor měl být někde asi 20 km od poslední výspy jakés také civilizace

- vesnice Sinovír a kromě toho jsme byli informováni, že na Podkarpatské Rusi se nedostane nic koupit, vezli jsme s sebou "pro začátek" asi 450 kg různých zásob o kjaji, kde jsme měli tábořit, jsme měli pouze neurčité, vše obecné zprávy. Proto jsme tři dny napřed vyslali tříčlennou přípravnou výpravu, která měla objevit vůbec nějaké vhodné místo k táboření, nákupní prameny, sjednat autobusovou do právu pro hlavní výpravu a přepravu zavazadel apod. A pak nadešel den odjezdu. 25. června jsme vyjeli rychlíkem P° 21. hodině z Prahy. Do naší konečné stanice Chustu jsme dorazili druhého dne v půl jedné odpoledne. Odtud jsme pokračovali 68 km autobusem do vesničky Sinovír. Cesta přečpaným i autobusy v úmorném vedru byla strašná. Do Sinovíru, kde nás čekala předběžná výprava, jsme dorazili za šera. Na návsi u kořalny obchodníka Kahana jsme byli hned obklopeni davern domorodců. Autobusy nás dál nechtěly vézt. Kromě toho m> sami jsme nevěděli, kam by nás měly vézt, neboť předběžná výprava žádné určité místo pro tábořiště nevybrala, pouze jer vyhlédla asi 18 km od Sinovíru v liduprázdné krajině. Rozhodl' jsme se, že zásoby složíme zatím na dvoře u obchodníka Kahana a Nocleh jsme dostali na seníku i v bytě u pana Mlýneckého, jeho/ syn Viktor, velmi šikovný chlapec, pomáhal už naší přípravní výpravě. /Pro spolupráci byl získán ještě z Prahy prostřed nictvím Mladého Hlasatele/.

Ještě téhož dne navečer rozhodl jsem se jet s jedním členem předběžné výpravy - Samsonem - na kolech podívat se na těch několik tábořišť, která předběžná výprava našla a doporučovala

> jedno z nich bylo, třeba se rozhodnout, abychom věděli, kam i máme dát věci dopravit. Samson mi neřekl, jak jsou ta místa leko, a já myslel, zeje to někde za rohem. A ono to bylo zatím km po mizerné silnici! Vyjeli jsme jen tak nalehko. Míjeli icjedno místo za druhým, a žádné se mi nepozdšvalo. Ani to lední se mi moc nelíbilo. Doškrábali jsme se k němu skoro : za úplné tmy. Ale co naplat, když lepší nebylo. Rozhodli jsme ge postavit tábor na něm. Při zpáteční cestě praskly Samsonovi duše o kola, asi 10 km od Sinovíru, kam jsme se vraceli. Tma jako v ranci, lepidlo žádné. Více mrtví než živí hladem, žízni a únavou jsme se doškobrtali do Sinovíru před půlnocí. Na tu cestu nikdy nezapomenu!

Druhého dne ráno jsme sjednali s domorodci povozy a jako karavana na Mont Everest putovali jsme divokým údolím říčky Terebly a pak Ozeranky k vytyčenému cfli. Uprostřed cesty nás přepadl tropický liják apršelo strašlivě celé dopoledne. Promokli jsme všichni až na kůži, zmokla mouka, cukr, chleby, torny, třebaže jsme vozy přikryli celtami. Před běsněním podkarpatského lijavce nebyly nic platné.

Dnes se mi to už všechno moc krásně píše, i když i teď je mi horko při vzpomínce na ty krušné začátky. Ale tehdy mně to k smíchu nebylo. Na pile nebylo ani kouska potřebného dříví, tábořiště bylo na velikém kopci, kam bylo umění se dostat, když člověk šel s prázdnýma rukama, natož pak s naším mnoha-metrákovým nákladem. Vše bylo promočené, rozbahněné, sláma se nám rozsypala do bezedného bláta "silnice", byl hlad, o mléko jsme nemohli nikde ani zavazit, atd. Když jsme nemohli dostat ani jednu krajinku na stavbu tábora Má pile měli jen tlustá rozpraskaná prkna, navíc fantasticky drahá/, vypovídal mně mozek už pomalu službu a já myslel, že snad ani tábor nepostavíme. Zatímco jsme dumali, podíval se Tonda Brejníků na jeden z typických domorodých oborohů ^pohyblivé stříšky na vysokých kůlech k uskladnění sena/ a řekl, " s by snad šlo stavět

podšady z malých pravidelných, ale děsně tenkých prkének, jimiž jsou střechy oborohů pokryty. To už byl

92

93

u konce druhý den našeho "táboření". Na jiných tábořích to dobrou už jsme mívali tábor skoro hotový. Tady, v srdci le a půl hodiny cesty od pily jsme na tento tábor neměli ještě "dříví". Teprve třetí den jsme prkénka, tzv. drsnice - přivezli - za celé dopoledne pryč! - odpoledne jsme je v úmorném věc" štafetou tahali v náručích od cesty přes louku do kopce - byj jich dva tisíce - a večer udřením a uběháním začali někteří ho s prvními podšadami. Ale všechny potíže byly překonány a tábor byl postaven

Tábořiště bylo na louce na kopci, vroubené kolem dokola obrovskými stromy, s výhledem do údolí na říčku Ozeranku, s pralesovou vývratovou strání a s pohledem na poloniny. Horská květena zde byla jedinečná. Obrovské oranžové květy, jimiž bylo tábořiště zaplaveno, svítily jako lampičky ve dne v noci. Ta úžasně krásná scénérie nám dala zapomenout na všechny útrapy. Tábořiště bylo v kraji, jak nám říkali, zapomenutém

Bohem i lidmi, ve skutečné divočině. Když jsme později poznali ještě víc ráz krajiny, uznali jsme, že jsme nemohli pro naše tábořiště zvolit místo vhodnější. Smířili jsme se s tím, že jsme měli daleko - až pod kopec - k potoku, kde jsme myli nádobí, a ještě o kus dál do říčky Ozeranky na koupání. Zvykli jsme si na ledacos, vždyť zase zde bylo plno jiných věcí, které nám stokrát nahrazovaly tyto svízele.

Nechci se rozepisovat o špatném dodavateli Alexandru Zin-dulkovi ani o jeho bratru Michalu Zindulkovi, kterýpak dodával dobře, o maďarském lesníkovi na pile, který nám dělal ustavičné drahoty s dodávkou mléka. Nebo ty potíže s chlebem, který nám nakonec muselo vozit auto až z Dráhová /85 km od tábora!/. To dš je všechno pryč, tak jako ty diluviální hýáky, jež nás několikrát přinutily, abychom šli vařit do opuštěné hájovny.

Toho krásného a nezapomenutelného bylo mnohem víc. Nikdo z nás nezapomene na den, kdy kamarád - tehdy už asi 15 let zastřeleného - legendárního zbojníka Nikoly Suhaje, místní hajný pan Motyčka, nás vedl do Koločavy a ukazoval nám rozpadlé chýše, odkud Nikola pátil po svých pronásledovatelích. A my kráčeli cestou necestou, přes hluboká údolí i kopce, lesy, i vody, kudy po celá desetiletí nepřeslajidská noha. V Koločavě samé jsme pak mluvili s otcem Nikoly Suhaje - Petrem Šuhajem, který nám do oddílové kroniky neochotně, podezřívavě a teprve na přimluvu přítele Vasilu Motyčky, jehož znal jako věrného přítele svého syna - udělal jako podpis tři neumělé křížky. A pak /pátky nepředstavitelně pustým, a přesto krásným krajem med-ědů a orlů do tábora.

Barevné oblohy večer co večer se zhlížely v jezerech zásobní

• ódy, tzv. klauzurách, na horách kolem nás zvonily vzdálené /vonky na hrdlech tisíců ovcí, všude kolem vůně dřeva, vody, ichličí a trávy. Výpravy na poloniny až na polské hranice. Rokle

e sněhem. Kdypak se nám přihodilo, abychom se mohli na 'etním táboře koulovat sněhem? Divoká, strmá údolí, stříbrné potoky v nich, ze kterých jsme se vždy rádi napili. Ozeranka

- vodou čistou jako křišťál. Kvetoucí louky s oborohy a nad nimi

94

95

létali orli. Jeden skalní orel měl své hnízdo snad sto metrů od tábora. Viděli jsme rysy i medvědy, našli jsme stromy rozdrásané medvědími drápy. Noční hlídky ráno vypravovaly o vlčích stínech, hemžících se kolem odpadové jámy za táborovou kuchyní. Pořádali jsme výzkumné výpravy za zvěří a odlévali stopy. Prožívali jsme vzrušující dobrodružství v pralesích, ve stržích i u horských potoků ...

Návrat z tábora domů byl pravou křížovou cestou. ČSD dvakrát změnilly datum odjezdu, díky jim jsme rozbouřali tábor o jeden den dříve, než bylo nutné. Divím se dodnes, že jsme se do Prahy vůbec dostali.

Bylo to však nádherné. I ty trampoty, svízele a nepohodlí se teď už zdají tak nějak snadnější než tenkrát.

Chtěli jsme se do toho kouzelného kraje znovu vrátit. Nikdy k tomu však již nedošlo. Záhy po našem odjezdu z tábora začaly v kraji nepokoje - v místech, kde byl tábor, se střílelo - teroristé demolovali hájovnu pana Motyčky, všechno vykradli. V Sino-vírské Polaně byl zastřelen hajný a jeden finanční strážník. Nikdy jsme už neviděli říčku Ozeranku. Zůstaly jen nezapomenutelné vzpomínky.

Záhadné zmizení Rudy Konváře

Každou zimu - a zejména, když je tuhá a mrazivá - tak si na ten příběh vzpomenu. A také tehdy, když náhodou zabrousíme v Pražena Letnou, do třídy Obránců míru, a

jdu či jedu kolem domu č. 5, kde příběh začal.

V letech 1926- 1930 jsme měli ve sklepě tohoto domu malou klubovničku, kde jsme se scházeli několikrát týdně. Ohavnost uhlého sklepa jsme velmi pracně - a jen částečně - zahladili pobitím jeho stěn jednometrovými prkny. Ta jsem nosil po řady týdnů na rarnenou až z Templové ulice v Praze 1, kde jsem byl

ITChdy zaměstnán u papírenské firmy- Dostával jsem je tam [jklarma z balíků, v nichž papír přicházel do skladu z papíren-f Byla to velká sláva, když jsme poslední prkno přibíli sko-i bami na věčně se drolicí vlhké zdi - a dvojnásobná sláva pak vypukla, když se mi po dalších několika týdnech podařilo vy-prošenými zbytky barevných laků a kartáčků na zuby - coby štětců - vykouslit na pobitých stěnách Indiány, jedoucí na vzpínajících se koních, ohnivý západ slunce, totemy a jiné nádhery. Udělali jsme si zde s hochy i dřevěná sedátka pro každého z nich, náčelnické křeslo, vše opět z prken přinesených z Templové ulice. Byl zde i umělý táborový oheň s červenou žárovkou uprostřed hranicky a mnoho jiných pěkných - byt' primitivně vyrobených - věcí.

Tady jsme pracovali, učili se, pořádali jsme divadelní besídky na miniaturním prostoru, tady byla konána i smuteční slavnost za našeho člena Pepu Pokorného, když zemřel na zápal mozkových blan, zbytečně uhnaný tím, že zásadně nenosil ani v největších mrazech čepici - zde jsme slavivali své vánoční nadflky s rozzářeným stroměčkem a chvojím rozvěšeným po barevných stěnách.

A sem také přišel mezi nás nováček Ruda Konvář. Bylo mu tenkrát třináct roků. Hoch na svůj věk silný, pracovitý, v jádru dobrý. Brzo po vstupu k nám odložil své obvyklé klukovské nectnosti, jako je hrubá mluva, výbušnost, sobectví, přizpůsobil se ochotně našemu prostředí.

V naší kronice z těch dob je o něm také řada zápisů, z nichž první zde opisují: "Ruda se hned napoprvé proslavil svým novým, nepromokavým kabátem /Tíkal mu m a n t l í k !/, který si vzal na velikonoční robinsonádu. Starost dobrého tohoto gambusína o svůj mantlík byla skutečně dojemná. Nejedl dříve, dokud nepohlédl na svůj mantlík, a nelehl si dříve, dokud nenarovnal mantlík. Dvacetkrát denně se nás ptal, jestli má mantlík na tomě dobře "udělanej", a my mu dvacetkrát odpovídali, že "jo"! Pak jsme mu to říkali, i když se neptal, což ho velmi bláznilo!"

96

97

Byl zapálen pro vše zálesácké. Kdesi na pile v Krkonoších objednal jasanové hranoly a vyráběl z nich báječné luky. Na táboře sbíral květiny, vyřezával, robil sedátka k ohni.

V rámci svých zálesáckých snah uvařil nám Ruda kteréhosi dne z různých travin, bobulí a kytek "polévku Indiána Ikoona", po které jsme se několik dnů potáceli mezi životem a smrtí. Jenom Rudovi nic nebylo a on tvrdil, že i my budeme vůči této polévce tak odolní jako on, až prý ji budeme jíst vícekrát! Přes tyto utešlivé přísliby jsme však Rudovu polévku "Indiána Ikoona" už nikdy do táborového jídelníčku nepřipustili...

A přece jakkoliv byl Ruda veselý brach a v kronikách byla o něm napsána nejedná veselá historka, zmizel jednoho dne z našeho života tak podivně a nečekaně, jako snad žádný jiný chlapec.

Na přelomu roků 1928 až 1929 nastaly mimořádné a po celé týdny trvající kruté mrazy. Byla to ona pověstná zima století. Napáchala nevyčíslitelné škody na ovocném stromoví, byly

1 těžké polomy v lesích pod sněhovými návaly, kmeny stromů pukaly mrazem a zvěř takřka vyhynula.

Na jednu schůzku v této bezútěšné zimě se Ruda nedostavil! Bylo to jeho první vynechání - a při jeho nadšení to bylo cosi neuvěřitelného, neslýchaného. A nikdo nevěděl proč - až do chvíle, kdy najednou na plaňková dvffka naší klubovny zabušili - a dovnitř vtrhli - dva muži.

Legitimovali se jako pracovníci policie - a hned, kde prý máme Rudu schovaného - utekl prý z domova kvůli něčemu ve škole a že bude ukrytý tady někde v klubovně nebo v jiném sklepě! Marně jsem se zaříkával, že o Rudovi nevíme a že jej čekáme na schůzku - a tady že není! Muži prohledali velmi důkladně všechny sklepy a sklepní prostory celého domu -bezvýsledně ovšem - a opustili pak s výrazem hluboké nedůvěry k našim výpovědím sklep.

Rudu však nenašli ani nikde jinde - a když se Ruda nevrátil domů ani v příštích dnech, byl vyhlášen za nezvěstného. Od jeho rodičů jsem se dozvěděl, že Ruda - ač hoch krajně slušný

98

a ukájený dostal prý ve škole trojku z mravů, o které byl přesvědčen, že si ji nezaslouží! A z lítosti nad touto křivdou odešel z domova! Ale kde je?

## Jestřábe, vypravuj 02 díl

Mrasy dostupovaly již po několik týdnů mínus pětatřiceti stupňů, vyjít ven, i jen na chvíli, bylo skutečné utrpení - kde se tedy může Ruda zdržovat za takových podmínek? Je snad ukryt u někoho v Praze? Nevěřil jsem tomu. Jak jsem Rudu znal, obával jsem se, že spíše živoří někde pod širým nebem, mrzne možná v nějaké vlastnoručně udělané chýši či podobném jiném příbytku. Byl jsem otřesen tím, co se stalo, ale ještě více tím, co by se mohlo stát. Vyžádal jsem si u firmy dovolenou /tehdy čin velmi odvážný a neobvyklý/a jel jsem vlakem asi 150 kilometrů do kraje, kde jsme v létě měli tábor. Domníval jsem se, že by Ruda mohl být ukryt tam kdesi u někoho na samotě. Znali jsme tam několik lidí, kteří tehdy neměli rádio - a tak by se Rudovi mohlo hravě podařit ukryt u nich nalézt. Ale Ruda tam nebyl! Napolo zmrzlý doharcova jsem pozdě v noci zpět domů s nepořízenou. Za tři dny - po těžkých sněhových vánicích - jsem vyrazil na pátrací výpravu znovu. Tentokrát pěšky, do Prokopského údolí za Prahou. Vzpomněl jsem si, že tam ve vysokých skalních stráních je až u vrcholů skal jeskyně, o které jsme kdysi hovořili, že by se v ní dalo bydlet. /Později zde skutečně bydlela rodina nezaměstnaného dělníka s malými dětmi!/. Byl jsem skoro přesvědčen, že tam Rudu najdu a zuřil jsem sám na sebe, že mne to nenapadlo už dříve! Více než dvě hodiny jsem se škrábal a šplhal po hluboce zasněžené a zledovatělé skalní stráni, velmi příkré a plné říms a výmolů, do nichž jsem se propadal sypkým sněhem, než jsem se dostal do blízkosti jeskyně. Na mé volání ze zdola ze silnice mi nikdo sice neodpovídal, ale přesto jsem se chtěl přesvědčit, třeba najdu v jeskyni alespoň nějaké stopy po Rudovi - třeba také spí - nebo mně neodpovídá úmyslně a třeba je tam dokonce mrtvý, zmrzlý na kost! Nemohu vypsat, jakou úzkost jsem cítil při představě, co uvidím, až stanu u vchodu do jeskyně! Zezdola, když jsem ještě stál na silnici, se mi zdálo, že jsem ve vchodu do jeskyně postřehl jakýsi pohyb. Nyní, když jsem byl už jen několik metrů pod jeskyní, pomal jsem, co to bylo: mrazem spálené ožínělé slaboučké křoví, jež se občas pohybovalo při náporu vše šířícího ledového větru<sup>^</sup>. Rukavice jsem už dávno měl rozřezané od ledu a ostrých skalisek, z nichž vítr odváhl snůh, moje ruce byly znecitlivěné a rozedrané. Kousek po kousku jsem zdolával poslední metry k jeskyni.

A jak jsem byl zklamán - pak ale i nakonec zase rád - že jsem tam Rudu nenašel! Jeskyně zela prázdnotou, ani stopa zde nebyla po komkoliv. Cesta dolů mi trvala ještě déle než nahoru, i když jsem několik metrů letěl po ledu rychleji, než mi bylo zdrávo. Domů jsem přišel pozdě večer, zvalený od sněhu, s oblekem zledovatělým až k límci kabátu, s nohavicemi kalhot ztvrdlými sněhem a ledem jako dvě plechové roury- A zase ubíhaly dny nejistot, mrazy nepřestávaly a dostoupily již výše čtyřiceti stupňů minus - ale po Rudovi jako když se zem slehne! Ještě několikrát jsme měli v klubovně a přilehlých sklepeních důkladně policejní prohlídky, vyptávání, vyslýchání, hledal jsem Rudu na vlastní pěst po různých dalších místech i já sám - ale vše marno!

Až posléze se případ rozuzlil nečekaně sám. Kteréhosi dne večer, když rtuť teploměru klesala až pod čtyřicítku, zažila posádka četnické stanice v Třeboni neobvyklý případ. Do místnosti se vpotácela postava, spálená a zčernalá v tváři mrazem a ledovým vichrem, v obleku obaleném sněhovou a ledovou krustou. A když byla po delší době schopna promluvit, řekla:

"Já jsem Rudolf Konvář z Prahy - já jsem odešel z domova - dostal jsem se pěšky až sem - spal jsem po lesích, v krmelcích, ve stozích slámy - ale dál už nemůžu -já jsem třetí týden na cestě

100

101

- "Že je konec - se mnou je konec - mně už je všechno jedno - já už chci jen konec všemu - "

Samozřejmě, že Ruda byl - po lékařském ošetření omrzlin -^^ den dopraven dk> Prahy k rodičům, ale oddíl - ani já -jsme jej u<sup>^</sup> nikdy nespatriili! v dalších dnech byl vypsan ze školy

do IV. ročníku měštanky - dnešní devítka - tehdy ne-povmného/a aby prý neměl hanbu v okolí, dali jej rodiče daleko od Prjghy na učení krejčím.

U<sup>^</sup> dávno přestaly halasit chlapecké hlasy v naší sklepní klubovničce. Radu dalších kluboven jsme pak ještě vystřídali, špatných i dobrých, ale naše kroniky, z nichž je vypsan i příběh Rudy Konváře, jsou pořád s námi. A v nich byste mohli číst nejen jeden zajímavý příběh ze života obyčejných městských chlapců! "Takové opravdu docela malé hnízdo to bylo, ale vedla tam i dráha a pro všechny ty farmy na desítky kilometrů cesty to bylo město. Třikrát do roka se sem

## Jestřábe, vypravuj 02 díl

sjížděli farmáři se svými stády, aby je napéchovali do nákladních vlaků a poslali dál na východ, do velkých měst na jatky-  
Byla to vždycky náramná událost pro celý kraj, a ta se nemohla vyřídit za den! A tak každý farmář měl v městečku někoho známého, u kterého se svými kovboji přespál - ačkoliv v tu noc se moc nespalo nikdy - a teprve druhý den pak zase hajdy zpátky na svou farmu do samoty.

Dlouho jsem věděl i jak se jmenoval ten majitel usedlosti, co se to u něho stalo! I to jsem ale už zapomněl! Ted už jen vím, že jeho synovi, asi dvacetiletému mladíkovi, říkali Fred.

Tenkrát tam měli na noc ve stavení asi deset hostů a ještě

Příběh ze tmy

"kdybych já si jen vzpomněl," zamnul si úporně bradu stařík Ben Wilkins "Ade ono se to stalo! Jak se to hnízdo tam dole na jihu jen jmenovalo!"

Seděli jsme za tmavého sychravého večera u ohně v dolíku mezi dřevěnými dělnickými chatami, v kraji rozrytém stavbou dráhy. A jako všechny večery předchozí i dnes jsme jako na smilování čekali, až Ben Wilkins začne dolovat v paměti některý ze svých podivných příběhů, které zažil nebo slyšel - či snad si i vymyslel - během těch šedesáti let života na stavbách silnic a železničních tratí.

"Ak, to je přece fuk, kde se to stalo!" pobídl teď netrpělivě kdosi Bena "Stejně si na to nevzpomenete - a my to místo jistě neznáme! Tak jen povídejte!"

Ben se po nás nepřítomně rozhlédl, ještě nás chvíli potrápil mlčenlivým zapalováním dýmky a pak začal:

několik dalších přišlo jen tak na večerní kus řeči. A v gude bylo plno veselí, hovoru, smíchu, jen ale Fred, kupodivu, byl toho

102

103

dne nezvykle zamlklý a nikdo z něho nemohl dostat kloudné slovo! Otec s matkou nad ním udiveně kroutili hlavou. Změna v jeho chování, jindy tak veselém a bezstarostném, byla příliš nápadná.

Odpovídal jednoslabičně, sám žádnou řeč nezačínal a přátel, nim přijeli, se stranil. Otec byl na něj proto také dost rozmrzelý a nakonec se vzdal všech pokusů nějak ho rozhýbat. Nikdo se, bohužel, už nikdy nedozvěděl, co způsobilo u Freda tuto jeho podivnou a nápadnou změnu v chování! Byla to snad jen náhodná špatná nálada - nebo cítil Fred opravdu nějakou předtuchu toho, co se mělo stát v nejbližších hodinách? Kdož ví!

Nastal večer a rozlehlá přízemní místnost usedlosti byla přplněna hlučnými hosty. Fred seděl podmračeně v koutě a hleděl oknem ven do neproniknutelné tmy. A pak už šlo všechno ráz na ráz. Matka potřebovala vodu na mytí nádobí. Podala vědro Fredovi a řekla: "Přines vodu z pumpy!"

Ale Fred se k tomu neměl. Říkal, že se mu teď zrovna nechce ven a že snad voda není zapotřebí - a nádobí, že se může stejně umýt až ráno! Matka na něj hleděla s údivem. Ještě nikdy se Fred tak hloupě a nepochopitelně nechoval, ne vytácel - a donášení vody ze dvora z pumpy v těžkém džberu, to byla vždy jen jeho práce! Pak se do toho vmísil Fredův otec: "Tak snad abych šel pro vodu nakonec ještě já sám - co?" vzkřikl na Freda tak nakvašeně, že se nejbližší hosté až začali po nich otáčet a rozhovor sledovat.

Fred vstal. V tváři byl bů jako stěna. Bylo více než zřejmé, že mu není nijak dobře - že se něčeho bojí. Že má očividný strach vyjít ven do tmy na dvůr k pumpě! Ale z čeho měl mít strach takový zdravý dvacetiletý člověk plný života a síly?

Chvilí znovu váhal- Pak vzal od matky vědro a zvolna kráčel ke dveřím z místnosti na dvůr. Na prahu se ještě zastavil, otočil se tváří do místnosti, pomalu přešel zvláštním pohledem všechny přítomné - a vykročil do tmy.

104

Zábava v místnosti se zase rozproudila. Všude bylo plno luku, hovoru a smíchu. Ale za malou chvíli se ozval ze dvora

zný výkřik. Fred tam cosi volal - a nebylo už jjochyb - volal pomoc!

Lidé stojící či sedící nejbliže u oken volání zaslechli. Byl ezi nimi i Fredův otec. S úžasem a rozechvěním začali vybíhat

dveří na dvůr. A tu odněkud shůry z výšky slyšeli Fredův [fcoufalý hlas: "... pomoc, pomozte mi, jsem tady - nahoře - unáší iě - drží mě - pomoc - pom<5c ..."

Lidé začali také volat a hledat, v neproniknutelné tmě však "neviděli nic. Ani narychlo přinesená petrolejová lampa - a za ní i po chvíli zapálené věchty slámy a sena tmou do výšky natolik nerozehnaly, aby se vidělo, co se tam nahoře děje, kde Fred je, odkud volá jeho stále slábnoucí vyděšený hlas.

## Jestřábe, vypravuj 02 díl

Freda už nikdy nikdo nespatriil ani živého, ani mrtvého! Úvah, které měly záhadný případ vyřešit, nebylo mnoho. Kdosi tvrdil, že Freda mohl unést nějaký mimořádně silný orel nebo kondor, zabloudilý sem z hor. Odborníci tuto domněnku však rázně odmítli - žádný známý pták dravec nemá tolik síly, aby 'dokázal vynést do vzduchu dospělého muže, nadto se ještě zoufale bránilo.

Tehdy se také začínalo létat s balóny. Normální dnešní letadla ještě nebyla!

Snad některý z balónů ve tmě měl spuštěno kotevní lano s hákem, a to Freda zachytlo? Byla by to neuvěřitelná náhoda, ale lidé se k této myšlence pořád vraceli, když neměli vysvětlení rozumnější. Brzy ale došla spolehlivá úřední zpráva, že v ten den nebyl hlášen přelet žádného balónu tímto krajem. Za tmy ostatně balóny nelétaly vůbec! Pátrání uvázlo na mrtvém bodě - a už se nikdy neobnovilo. Tajemství zůstalo nerozluštěno.

Skoro dvě desítky dospělých vážných občanů, svědků téhle podivné události, včetně Fredových rodičů, podepsaly slavnostně a pod přísahou na radnici v městě pravdivost celého případu - a je to dodnes někde v archivu - i když ti lidé sami dávno dnes také již nežijí..."

105

Ben dovyprávěl. My jsme všichni mlčeli. Nikdo se na nic neptal. Oheň pořád ještě páchl dehtem z odřezků a štěpin prazců a jeho kouř stoupal k černé obloze.

"Kdybych já si jen vzpomněl, kde se to stalo! A tak dlouho jsem to věděl!"

zahučel pak ještě jednou Ben, jen tak, spíše sám pro sebe a vyklepal svou dýmku.

Několik z nás už v sedě na hromádách prazců klímalo. Byli jsme udření jako koně. To víte - stavět trať, to je fuška!

Velký den vildy Mystery

Nemá to být, ale občas se stává, že nový žák není ve třídě vítán s otevřenou náručí. Třída jej přezírá a kluci mu vyvedou lecjakou neplechu. A to se stalo i vildovi Misterovi. Přistěhoval se ze vzdálené obce, neměl ve třídě, samozřejmě, kamarády a třída ho prostě nebrala na vědomí. Byl tichý, učil se průměrně a v ničem mimořádné nevynikal. Ze školy chodil domů sám, směrem, kde nikdo ze třídy nebydlel. O přestávkách seděl v lavici také sám nebo chodil po chodbě rovněž osaměle.

Posměváček Rorejs se začal pošklebovat jeho jménu a pře-křtil ho na Mizeru. A rváč Hyrkl do něho jednou vrazil tak nehorázně, že vilda málem upadl. Vilda si posměšků nevšímal a i teď zůstal klidný. Pak ho Hyrkl jednou o přestávce bezdůvodně uhodil. Vildovy oči se zaleskly slzami, ale ránu nevrátil a vyšel ze třídy na chodbu. "Ani prát se neumí," vykládali si hoši jeho zdrženlivost. "To není žádný kluk!" Ale vilda věděl, že se silnějším Hyrklem by stejně nepořídil, tak jaképak prání. "Nechtě ho být," prohlásila pak jedna spolužačka. "Je to nějaký chudinka." A ten výraz, to byl zase něco pro Rorejse i ostatní! Pak už mu skoro nikdo jinak narekl než Mizeru nebo Chudinko. A kluci dokonce začali na něho kdeco svádět. Ale pak se něco stalo.

Jednou o poslední hodině zazněla ve školním rozhlase výzva ředitele: "Žáci sedmé A zůstanou po zvonění ještě chvíli ve třídě.

Čekejte na mne, mám zprávu o žáku Vilému Misterovi." Všichni pohlédli na zkoprnělého vildu. I když si nebyl vědom ničeho špatného, byl vyděšen. Co to na něho zase svedli?

Ozvalo se zvonění a do třídy vchází ředitel s j akýmsi dopisem v ruce. "Tak, kdepak je Mistera?" ptá se přísně. Celá třída ochotně ukazuje na vildu a ředitel říká už vlídněji: "Tak pojd sem, Mištero, pojd."

Vilda kráčí k tabuli jako v mrákotách. "Dostali jsme o tobě dopis," říká ředitel a nasazuje si brýle. "Přečtu vám ho. Píše nám paní Dvořáková, správcová domu.

Poslouchejte: "Chtěla bych,

abyste ve škole věděli, jakého chlapce tam máte. Jmenuje se Vilém Mistera a nedávno se s rodiči přistěhoval k nám do domu. Jsem sama a teď již dlouho nemocná, nemohu ani dobře chodit. A ten hoch mně každý den chodí nakupovat, zametá a vytírá za mne chodby a už dvakrát odklize l sníh. A nikdy ode mne nechce za to vzít ani korunu. Prosím vás, pochvalte ho za to!"

106

i

107

Ředitel složil dopis, podal vildovi ruku a řekl: "Ano, zas-1 luhuješ opravdu pochvalu za takové jednání. Kéž by takových] chlapců jako ty bylo hodně. Zůstaň takovým porád!"

Celá třída začala tleskat a vildovi se točila hlava rozpaky. Dokonce i rváč Hyrkl tleskal- A od té doby měl vilda pokoj. Všichni s ním mluvili, pro všechny byl vildou a už patří ke třídě.

Můj první případ

"A hlavně mlčet!" vyštěkl na mne ten člověk za svým ředitelským stolem a zavrтал se do mne očima tak, jako by mi chtěl vniknout až do duše a přesvědčit se, zda splním jeho požadavek.

"Nepovídat nic, co tady uvidíte nebo hlavně uslyšíte!"

"Ano, pane!" vydechl jsem rozechvěně.

"A večer se nedívat na hodiny a nepraštit s prací jako zedník!" burácel dále ke mně přes své papíry na stole.

"Ano, pane" vyhrkl jsem tímže ochotným hlasem jako předtím.

"V kancelářích se s nikým moc nebavit a dělat jenom svoje!"

"Ano, pane!" V té rozmluvě bych byl slíbil všechno možné i nemožné, jen abych byl přijat. Stál jsem v pracovně ředitele soukromé detektivní kanceláře, moje vysvědčení z obchodní školy leželo na stole spolu s mou krasopisně psanou žádostí o místo - a sen mých rodičů, že budu úředníkem někde za zlatenými okénky spojitelný či banky, se už dávno rozplynul jako nesplnitelný.

Narodil jsem se do těžké doby nezaměstnanosti, kdy dostat dobré místo bylo nemožné - a špatné jen velmi ztěžka. A teď tady snad ryba zabere - snad mě ten blahobytně vypadající muž přijme, snad budu konečně mít zaměstnání, budu si vydělávat peníze - a k tomu ještě v detektivní kanceláři, já, náruživý čtenář detektivních románů!

Ředitel vyslovil ještě několik dalších podmínek, já na všechny řekl své: "Ano, pane" - a pak se nemožné stalo skutečností, byl jsem přijat za kancelářského praktikanta.

V pozdějších dnech jsem se seznámil s několika úředníky a pěti detektivy, kteří tvořili personál ústavu. Ještě později pak jsem mnohdy porušil některé své sliby, dané řediteli při přijímacím pohovoru, a přišel jsem i o všelijaké iluze, co zde zažiju.

Byl jsem určen jen pro to, abych vyřizoval nadiktovanou mi korespondenci, vždy jenom bezvýznamného obsahu, abych se staral o kancelářské potřeby a vedl příruční pokladnu s ně-ko-li-kastovkovou hotovostí.

Detektivové měli ovšem činnost zajímavější - a někdy z ní tu a tam utrousili nějakou zmínku, mnou jen náhodně zaslechnutou.

Ale měl jsem dojem, že kromě případů, které jsme všichni - i já - zhruba znali, jsou zde přece jen ještě nějaké jiné - ty pravé, vzrušující, nebezpečné a napínavé, jako z detektivních románů vystřižené. O těch však detektivové přede mnou zřejmě mlčeli. A přece jsem se jednou k takovému případu shodou okolností dostal!

To už jsem byl v ústavu asi půl roku, když k nám kteréhosi dne přišla starší paní, vyděšená, viditelně rozechvěná a vyžádala si rozhovor s naším ředitelem. Uvedl ji do své pracovny, oddělené od ostatních kanceláří dveřmi s těžkými látkovými závěsy, a za chvíli potom zavolal do pracovny detektiva Macnera. Rozmluva ve třech trvala asi hodinu. Paní potom odešla a detektiv Macner vyšel z ředitelny až za delší dobu po ní.

Vypadal dost znepokojeně či snad mrzutě, neuměl jsem tehdy ještě přesně číst výrazy z lidské tváře. Za chvíli potom ale přistoupil k mému stolu a zeptal se mne: "Měl byste dnes večer čas? Tak asi snad do půlnoci?" Překvapeně jsem přikývl.

"Podívejte se - " začal pan Macner opatrnicky ukusovat, Máme tu případ - chceme ho dnes večer - či snad v noci - řešit - a bylo by dobře, abychom na to byli dva, může to být dost

108

109

nebezpečné! Ale moji kolegové Šturm a Blenkl mají jinou práci, Hodač je nemocen a Tiller si jako na potvoru vzal včera dovolenou a je někde mimo Prahu.

Tak zbýváte jenom vy - z úředníků nepůjde nikdo, těm ani nebudu říkat... ředitel by vám ty přesčasové hodiny samozřejmě platil - ale kdybyste snad jít nechtěl, kdybyste měl strach - nebude vás prý nutit!"

Nutit mne opravdu nemuseli. Znovu jsem přikývl a Macner mi začal povídat, o co se jedná.

Ta paní prožívá v posledních týdnech podivné příhody! Bydlí v posledním - čtvrtém - patře činžovního domu kdesi na starém Žižkově, dům je obýván asi třiceti nájemníky.

Před několika týdny pozdě večer, když už chtěla ulehnout, uslyšela tiché zaklepání na dveře bytu. Trochu se polekala, protože to bylo značně pozdě, ale přeci jen vyšla z pokoje do předsíně ke dveřím a vyhlédla kukátkem v nich do chodby.

Tam byla tma, v domě již zhasnuto. To znamenalo, že dům je již dole uzamčen. Kdo to může za dveřmi být? Snad některý soused? Zeptala se tedy: "kdo to klepá?" Nikdo se ale neozval, jen klepání, tiché a naléhavé se znovu ozvalo.

A tu paní učinila - vzhledem k celé situaci - nepochopitelně neopatrnou věc: otevřela dveře! Vzápětí však hlasitě vykřikla, protože těsně za dveřmi, na jejich prahu stála obrovská bflá postava, matně se rýsující v odlesku světla, jdoucího sem otev- j řenými dveřmi z pokoje. Paní stačila ještě prudce přirazit dveře do chodby a zamknout.<sup>1</sup> Do rána nemohla usnout rozčilením z leknutí i stálým na-1 sloucháním, zda se klepání nebude opakovat. Ale nic dále se té | noci už nedělo. Druhý den se paní se svou děsivou noční příhodou v domč|| nikomu nesvěřila, aby se jí nájemníci - s nimiž se ostatně příliš nestýkala - snad nevysmáli. Večer však čekala s velikou úzkostí, zda se návštěva hadného přízraku nebude opakovat. Klepání se však neozvalo j a když potom i další večery byl již klid, osamělá paní začala i

110

celou událost zvolna zapomínat, uklidňovala se a jen občas si kladla otázku, zda to nebyl snad nějaký zlý sen, prelud či cosi podobného. Ale přesně za týden - byl to zase pátek jako minule - se celá příhoda opakovala. Když v domě zhasla všechna světla na chodbách, opět se ozvalo tiché, ale naléhavé klepání - a to několikrát za sebou.

Vyděšená paní se neodvážila již vyjít z pokoje do předsíně, tím méně, aby se zeptala, kdo je venku, nebo aby dokonce dveře odemkla a otevřela! Vždyť teď už věděla, co za dveřmi asi stojí. Seděla hrůzou jakoby přimrazená potmě v pokoji hluboko přes půlnoc, až ji únava přemohla a ona u stolu usnula.

A potom se volání ozývalo už pravidelně vždy každý další pátek, někdy bral kdosi zvenčí i za kliku /dům byl starý a kliky v něm byly z obou stran dveří/ a vždy se tak dalo až po uzavření domu a po zhasnutí světel na chodbách.

"A tahle situace trvá dodnes"! končil Macner, "Paní už je nervově zcela vyčerpaná, je zcela vyděšená - a protože je dnes pátek, tak se tam večer na to půjdeme podívat"!

I když jsem samozřejmě nevěřil na duchy a přízraky, nebylo, mi moc volno u srdce - a také jsem ani dobře nevěděl, v čem to naše "podívání se na to" a naše pomoc staré paní bude spočívat. Ale Macnerovy instrukce byly jasné - a zřejmě jasný měl i svůj j plán.

"Dnes večer v osm hodin budete na mne čekat o tři domy] dále, než je ten, do kterého půjdeme! Na nohou budete mít botky s gumovou podrážkou - oblečte se také do něčeho tmavého, abyste ve tmě nebyl moc vidět. A vezměte si s sebou baterku 7] a také tohle!" Při těch slovech vytáhl z kapsy a mně vtiskl dp] rukou něco, co jsem viděl poprvé v životě, i když jsem už o i slyšel. Byl to "boxer", jakýsi železný náprstník s otvory pro i prsty na ruce, na které se navlékal.

<sup>1</sup>

Zkusil jsem si jej a pan Macner řekl: "To kdyby snad byl zapotřebí! Já budu mít taky něco!" A ukázal mně revolveri úctyhodných rozměrů - ale snad tehdy menší ani ještě nebyl)

To mě poplašilo ještě více - ale couvnout už jsem nemohl - a také ani nechtěl! V osm večer jsem čekal na smluveném místě. Byl podzim, na město se už dávno snesla tma - a domy se zavíraly v tu dobu v devět večer. Chodili jsme asi půl hodiny po druhé straně ulice, dívali se nenápadně, kdo do domu vchází - a potom jsme každý zvlášť vklouzli do domu sami. "Až nahoru k půdě," dal mně Macner rozkaz. Tam jsem ho pak také nalezl přitisknutého u zamčených železných dveří na půdu, když jsem tam za chvíli po něm vylétl po schodech nahoru.

Přes zábradlí jsme měli výhled dolů do chodby čtvrtého patra, kde byly dveře, na něž cosi záhadného vždy každý pátek večer klepalo. Bude to klepat i dnes? Chtěl jsem se zeptat Macnera, co bychom řekli a na co bychom se vymluvili, kdyby nás tu náhodou objevil některý nájemník, jdoucí třeba na půdu pro prádlo?

Ale Macner mně dal ještě na ulici přísný zákaz, že v domě nesmím ani hlesnout, ani šeptem slůvko promluvit, abychom se neprozradili - a teď tady u té půdy jsem si na to vzpomněl. Tak j sem jen ždímal na ruce navlečený boxer a čekal jsem, co se bude dít.

Po době, jež se mi zdála být nevýslovně dlouhou, zhaslo v domě světlo. Zřejmě je vypnul správce domu kdesi v přízemí. Pak také bouchla domovní vrata a až sem nahoru k půdě dolehl zvuk zamykaného zámku. Všude se rozhostila naprostá tma, - ale brzo jsme si na ni zvykli a naše oči začaly rozeznávat obrysy chodby pod námi a zábradlí schodiště. Postaral se o to matný odlesk z některého osvětleného okna odkudsi z protějších domů.

Pak jsme čekali, v hlubokém tichu přitisknutí k zábradlí a lehce přes ně naklonění dolů asi čtvrt či půl hodiny. To už si přesně nepamatuji - ale jen to vím, že najednou kdesi pod námi v patře cosi slabě zaharašilo, snad mírně vrzlo a vtom jsme již také spatřili dole v chodbě něco světlého, nestvůrně velikého,



112

113

jak se to podivnými plouživými pohyby blížilo k dveřím bytu staré paní - a pak již se také ozvalo klepání na ně.

Macner mně stiskl paži - a neslyšně sbíhal po schodech, přičemž se v ohybu schodiště shýbl, aby obrys jeho postavy nebyl zezdola spatřen proti oknu. Běžel jsem za ním - tak zněly instrukce - a rovněž jsem se pod okny shýbl.

A než jsem doběhl do druhé - protilehlé části schodiště do čtvrtého patra, už jsem cosi slyšel. Dušený výkřik kohosi - snad Macnera? - pak hluk zápasu, něco upadlo na dlaždice a vydalo zvuk jako pád hole - a vtom již Macner volá na mne nahlas: "Světlo - rozsvítit!! - a sem - rychle sem ...!!"

Rozsvítil jsem v běhu baterku a v jejím svitu jsem spatřil Macnera v zápasu se starším mužem, ale silným, na jehož ramenou zpola viselo bflé prostěradlo či co - pak jsem zakopl o cosi na zemi, upustil jsem baterku - ale nechal jsem ji ležet a vrhl jsem se zezadu na muže. Rval se s námi zoufale a urputně, ale my dva jsme nebyli žádní padavkové! Macner pak něco odkopl a já viděl ve svitu ležící svítidlo, zeje to dlouhý smeták.

Posléze jsme neznámého muže zdolali a on se začal chvět a naříkavým hlasem prosit o slitování. Nikdo prý zde v domě o jeho počínání neví, ani jeho rodina ne - bydlí tady naproti přes chodbu - potřebuje byt staré paní pro sebe - vlastně pro svou dceru, která se bude vdávat - chtěl tedy starou paní strašením přimět k tomu, aby se z domu vystěhovala - a tak byt uvolnila.

Klepat na dveře přicházival vždy jen v pátek, když celá jeho ,} rodina pravidelně chodila vždy večer do kina - opravdu nic nevěděli - to on sám na ten nešťastný nápad přišel a sám se teď diví, jak ho něco tak špatného mohlo napadnout! Vzal si na sebe vždy prostěradlo, které podvlečeným smetákem za zády vyzdvihoval do výše, aby vypadal jako nějaké strašidlo - kdyby paní zase otevřela jako tenkrát poprvé.

Nevím, jak případ tehdy právně skončil, zda muž - strašidlo byl za své nezodpovědné špatné počínání nějak soudně stíhán, či zda mu to stará paní odpustila po jeho kajícím doznání a mnohých omluvách. Brzy potom jsem totiž našel zaměstnání

v jiném podniku, který byl pro můj mladý věk vhodnější, a tak můj "první případ" byl zároveň i případem posledním. Nelitoval jsem ale toho!

Málem by mě oběsili!

Snad by ta vzpomínka mohla nést také střízlivější nadpis, třeba Křivda pálí jako oheň, ale s tím oběšením zní přitažlivěji. A to mi tehdy bylo necelých dvanáct let. Blížily se vánoce, z výloh se leskly barevné koule a řetězy, v boudách na mikulášském trhu na Staroměstském náměstí voněly františky a ve mně se jako každý rok probudila neuhasitelná touha po nata-hovacím vláčku.

Dnes se této zábavě věnují celé týmy dospěláků, a tím spíš dětí i mládeže a vláčky ovšem už dnes jsou na elektriku a mají desítky výhybek, automatizovaných zastavovaček, semaforů, mostů, tunelů a jiných hejblat kolem sebe. Ale tehdy v době mé dvanáctileté mladosti hrát si s natahovacím vláčkem byl v očích dospělých holý nerozum. A proto to se mnou tak neslavně dopadlo!

Zhlédl jsem totiž jednou lákavý výklad obchodu U krále železnic v Praze na nábreží pod Letnou. Jezdil v něm vláček -také už elektrický - svítil, projížděl několika tunely, přes mosty, schovával se v umělých roklinách, zjevoval se chvíli tady, chvíli tam - a to vše za pouhý jeden jediný krejcar čili správněji tehdy už československý dvouhalér, když ho jeho šťastný klukovský majitel měl a do pokladní škvírky na okraji výkladu vhodil. Co jsem tam v zimě prostál kouzelných šťastných chvil. Vydával jsem se tam prosincovým podvečerem pěšky až z vinohrad, krejcar jsem žmoulal v ruce a házel jej do škvírky, teprve když už nebylo vyhnutí, to jest, když v dalekém širokém okolí nebylo nikoho, kdo by tam hodil peníz svůj.

114

115

A pak mě jednou před vánocemi napadla hříšná myšlenka a nedávala mi spát. Měl jsem ve spořitelně asi sto dvacet korun. Těžce vlastnoručně jsem si je vydělal nošením kbelíků s popelem nájemníkům, když zmeškali příjezd popelářů - popelnice tehdy ještě nebyly. Musel jsem s nimi až na "Seidlák", pole dnes už dávno zastavěné obytnými domy, a tam jsem jejich obsah vysypával. Dvacet haléřů od kbelíku jsem bral. Také jsem v našem třípatrovém činžáku myl schody - od sklepa až po půdu

a plno chodeb navíc. A tak mě napadlo, že si ty svoje korunky, tak těžce vydřené, vyzvednu a koupím si u krále železnic j mašinku na klíček se třemi vagónky a malým okruhem kolejí j a sám si ji nadělím pod stromeček.

Peníze jsem si vyzvedl tajně, věděl jsem, že má moudrá šetnutá maminka by mi

koupi nejen rozmluvila, ale přímo zakázala!] Jenže se stalo něco ještě horšího. Mašinku jsem si opravdu koupil a v nestřežené chvíli tajně propašoval domů a ukryl ve své skříní. Ale maminka ji tam při gruntování brzo objevila. Zděsila se, jaký že nerozum jsem to provedl! A hned, že tu mašinku musím okamžitě vrátit a žádat peníze zpátky!

Já samozřejmě brečel, raději bych se byl dal zabít, než bych do obchodu s prosíkem šel, styděl jsem se. - A tak se maminka obrátila na naši domovní drbničku paní Čarnerovou a požádala ji, aby vrácení mašinky provedla místo mne. Dotyčná dobrá duše mě vzala za ruku, skutečně za úhradu jízdného se mnou na nábřeží dojela... a aby peníze od obchodníka spíše vymohla, s rozhořčením líčila, jak jsem je doma ukradl a že moje maminka je vdova a má na krku dva kluky. Snad se tam pod dojmem své milosrdné lži dokázala dokonce i trochu rozplakat - a "král železnic" jí nakonec peníze skutečně vrátil. Při tomto pohnutém výjevu však padla v krámě věta, která mě drtila a strašila ještě velmi dlouhou dobu:

"Z takového zloděje, který dokáže okrást o peníze i vlastní maminku, do smrti nebude nic dobrého, ten by zasloužil jen oběsit!" Nevím, kdo to na základě pláctivé výpovědi paní Čarnerové prohlásil. Ale jak obchodník, tak asi dva či tři zákazníci to s gustem unisono opakovali. "Nic jiného než oběsit, a to hned!" Také paní Čarnerová to pak doma mé mamince pořád s gustem opakovala a vždycky se při tom po mně tak divně koukala. A já se krčil jako zlosyn s vypáleným cejchem na čele u vědomí toho, že ze mě nejen nic nebude, ale že bych zasloužil dokonce šibenici. Doslova mě to drtilo a ničilo.

Dlouho jsem se tou větou obíral, nedala mi spát, maminku jsem odprosil, svoje penízky zase poslušně vrátil do spořitelny...

Teprve mnohem později mi jdošlo, jak mi tehdy všichni křivdili, lidmi v krámě a paní Čarnerovou počínaje - až po maminku. Vždyť já ty peníze vůbec neukradl! Byly to přece moje peníze! Těžce, tvrdě vydělané: dvacetník za každý těžký kbelík popela, až ruce praskaly, na vzdálený "Seidlák", a jednou

116

117

či dvakrát měsíčně pět korun za devadesát osm ublácených schodů s desítkami metrů zaplivaných špinavých chodeb v činžáku! Jaképak věšení?

Ale pocit hanby a křivdy ve mně zůstal, tak mě ta věta poznamenala. Budu si ji pamatovat až do smrti, i když jsem už tisíckrát toužil na ni zapomenout a i když tam pod Letnou je už dávno docela jiný obchod a vánočních svátků už přešlo tolik, tolik desítek.

Hledači záhadné věci

Členové pionýrského oddílu Modrý šíp jen mávli rukou, když jim skupinová vedoucí oznámila, že Zlatka - jejich dosavadní vedoucí - odchází. Od začátku školního roku stejně v oddíle nic zajímavého nedělali. Zlatka každou chvíli neměla čas a ani pořádný program připravit neuměla. Tak co.

Nedlouho poté však skupinová vedoucí oddíl představila nového vedoucího: "Pan Mejstřík pracuje jako nástrojař v našem patronátním závodě v Karlině. Věřím, že si ním budete rozumět." Mejstřík se povzbudivě usmál na partu nedůvěřivých očí, které se na něho dívaly.

"Když budete chtít, chlápci a děvčata, ale to záleží jen a jen na vás, pořádně vás proženu. Třeba se vám to ale bude líbit, co říkáte?" Jen někteří pokrčili rameny, jiní se potají ušklíbli. Sliby, chyby... Mejstřík však připravil několik opravdu pěkných schůzek, plných zajímavých soutěží, her, napětí i společného smíchu. Docházka do oddílu se začala lepší. Odvážnější už začali Mejstříkovi říkat Bedřichu. A když nic nenamítal, přidali se i ostatní. Zakrátko byl nejen jejich oddílovým vedoucím, ale i starším kamarádem.

Až na několik zatvrzelých lenochů byla teď účast na činnosti oddílu velmi dobrá. Někdy se dokonce scházeli i dvakrát týdně. A když se stalo, že pionýrská klubovna nebyla volná a počasí už

také nelákalo ke schůzkám venku, Bedřich navrhl, aby se poohlédli po nějaké vlastní klubovně. Má prý už příslib z okresní rady PO, že se o příslušné povolení postarají.

Začali tedy hledat - a našli! Dokonce blízko školy v zahradě, kde bývala jakási truhlářská dílna. Čekala je spousta práce, ale pustili se do ní s elánem, jaký snad u Modrého šípů ještě nikdy nikdo neviděl. Zatáhli do své práce i mnohé z rodičů, kteří jim pomáhali získávat různý potřebný materiál na obíjení stěn nebo na nátěr podlahy i jiné věci.

"Teď už vím, co tím Běda myslel," odfoukl si jednou svatík a utřel si zvlhlé čelo, "když tenkrát řekl, že nás pěkně prožene -ale že se nám to bude líbit! Takže mně se to tedy líbí!"

I při tom pracovním shonu však Bedřich přicházel s nápady, které jim daly

zapomenout na bolavé ruce i otlačená kolena. Někdy šlo jen o chvílečku na hříčku, povídání, přečtení povídky, malý závod, ale ito se jim líbilo, atak se těšili, s čím přijde příště. A bylo tomu tak i dnes.

"Přestávka!" zavolal najednou Bedřich a z tašky vytáhl dvě větší napěchované obálky. K údivu celého kolektivu z nich vysypal na stůl malá složená psaníčka o rozměru pět krát pět centimetrů. Na jedné hromádce byla psaníčka zelená, na druhé oranžová, každé však pečlivě přelepeno lepicí páskou.

"Na co to bude?" zvědál Jiřík a Běda už vysvětloval: "Něco jsem někde objevil! Něco záhadného a trochu podivného! Je to na Starém Městě a já si myslím, že to viděl jen málokdo a skoro o tom nikdo neví. Záleží však jen na vás a na vašich schopnostech, abyste to také mohli vidět. Nebude ovšem zrovna lehké dostat se k tomu!"

Bedřich se odmlčel, zato klubovna zvučela jako včelí úl. "Ale kde to tedy je? A co to je? Řekni nám něco víc! Nenapínej nás, prosím tě."

"Všechno nebo takřka všechno je právě tady!" ukázal Běda na psaníčka na stole.

"Dozvíte se vše a taky i uvidíte to, co já -ale musíte se k tomu probojovat!

Kvůli tomu proto sehrajeme v neděli velkou hru. A teď dávejte dobrý pozor, nic už opakovat

118

119

nebudu! "nabádal je s úsměvem. "V těch psaníčkách - je jich 144 zelených a právě tolik oranžových - jsou dvě stejné zprávy, každá o stejném počtu slov. V každém psaníčku je jedno slovo zprávy i s pořadovým číslem, jak za sebou patří. V neděli se rozdělíme na dvě stejně početné družiny, každá bude mít u sebe jeden druh psaníček. Žádná z obou družin neví, jaké slovo je v tom či onom psaníčku napsáno, protože psaníčka své barvy nesmí nikdo rozlepovat!"

"A jak se tedy dovíme, co v té zprávě je?" vykřikl kdosi nedočkavě. Běda pozvedl ruku a tak zarazil další dotazy, které už už hrozily vyletět. "Budete o psaníčka bojovat, to je přeci jasné, ne? A jak? Papírovými míčky, které si do neděle vyrobíte. Kdo bude zasažen míčkem hráče z druhé party, musí odevzdat jedno psaníčko. Vítěz ihned donese psaníčko do svého hlavního stanu - ten si každá družina někde určí. Tam vedoucí družiny psaníčko rozlepi a získané slůvko vepíše do listu, na který narýsujete potřebná očíslovaná políčka.

Pochopitelně, družina, která ve střeleckých soubojích získá dříve a více psaníček - tedy slov -, nebo si k získaným chybějící slova dokáže domyslet, má větší naději na vítězství. Doví se dřív, kam se má dostat a co tam uvidí, a bude tedy první!"

"Takže ta parta, co přijde po té vítězné, prohrává?" zeptal se s beznadějí v hase Julek. "To přece není spravedlivý, že jo?"

Běda však řekl: "Neprohrává, jen přijde jako druhá. Jedině kdyby se na to místo vůbec nedostala, protože by získala málo slov, pak by skutečně prohrála!"

"Tohle bude bašta hra!" zatěšila se Ivana. "Už aby byla neděle!"

Než schůzka skončila, vydal Běda ještě rady k výrobě papírových míčků - každý jich má mít deset, určil sraz ve 14.30 na Kozím plácku a schválil, aby Lenka a Petr narýsovali potřebné archy na slova zprávy.

Pak přišla toužebně očekávaná neděle - a byl to den jako stvořený pro takovou vzrušující hru! V ulicích bylo mlhavo už od oběda a kolem Kozího plácku bylo šero ještě větší. V téhle

120

části Starého Města bylo liduprázdno a nebyl tu ani žádný provoz. Běda opravdu nemohl vybrat pro hru lepší místo! Na Kozím plácku se sešlo na třicet chlapců a děvčat, protože o hru projevíli zájem i ti, kteří obvykle nechodili. Snad je tímhle dostaneme i k práci na klubovně, zadoufali někteří z nejvěrnějších členů Modrého šípu.

Rozdělení hráčů na družinu Zelených a Oranžových provedli ve velké rychlosti. Už jen hrát, hrát, ať už to běží! "Jak si ale máme pamatovat, kdo kam patří?"

Abychom nepálili po vlastních," štaral se při rozdělávání Ota, ale i na to

Bedřich pamatoval: "Tady máte každý špendlík s ústřížkem papíru své barvy.

Upevněte si ho viditelně na rameno!" A zatímco si připevňovali značky, upřesnil ještě pravidla hry: "Z hlavního stanu si každý hráč vezme jen tři psaníčka. Až je prohraje, půjde si pro další tři. Cestou však musí mít ruku na temeni hlavy, aby na něj soupeři zbytečně nepálili. Míčky si můžete vzájemně kořistit, když se protivník netrefí. Jinak patří zpátky úspěšnému střelci a zasažený mu ho nesmí brát!

Rovněž při předávání psaníčka nesmíte na úspěšného střelce pálit! Oba hráči se rozejdou každý na opačnou stranu a hledají si nového soupeře. Jasný? Na území hry se také pohybujete jen jednotlivě, žádné houfování, jinak bude zmatek a

## Jestřábe, vypravuj 02 díl

spory o tom, kdo koho zasáhl. Pokud se dva soupeři nemohou o zásahu dohodnout, rozejdou se bez vydání psaníčka. Hrajte zkrátka čestně, bez hádek, pionýrsky!" Když pak z blízkého kostela zazněl úder věžních hodin, byla už obě stanoviště družin zvolena a hra začíná. Hráči se rozbíhají do všech ulic a uliček a zákoutí, číhají na sebe, stíhají se. pronikají do určených území - a první ukořistěná psaníčka putují do hlavních stanů. Mezitím Bedřich prochází po celém území, pozoruje hráče, rozhoduje v náhodných sporech a nabádá také k tichu a nenápadnosti.

Oranžoví, které vede Petr, mají vbrzku dvanáct slov, ale moc moudří z nich zatím nejsou, protože jsou čísla příliš rozházená: 7 - 29 - 46 - 84 - 98 - 112... Poněkud lepší je situace u Zelených.

—vede Lenka. Mají štěstí na slova ležící poblíž sebe, a tak "něco vědí o nároží Katovské uličky a Rybího náměstíčka. ř mají jedničku! Je to slovo "vydejte". A každou chvíli přiletí další hráč a volá: "Mám čtrnáctku! - Nesu dvaatři-,w...." a chrlí ze sebe i slovo z psaníčka, které už cestou Idedočkově rozlepil. Ale Lenka horlivce nabádá: "Nezdržujte se tozlepováním po cestě, to už udělám sama. Radši bojujte o další psaníčka, škoda každé vteřiny!" Vedoucí obou družin si občas domýšlejí i nějaké slůvko, které ještě mezi ukořistěnými chybí, jen aby se řádky zprávy rychleji zaplňovaly a text už začal dávat nějaký smysl. Ostatně, zajímal se i Běda: "Jak vypadáte?" zvídal už u Oranžových a Petr nadšeně hlásil: "Máte toho dost z prostředka zprávy - někde přes nějaké dvorečky, stříšky a kůlny máme spatřit nějakou věž a postavit se u ní tváří k její stěně. Ale zatím nevíme, jak tu věž nalézt, odkud ji objevit a co dělat potom..."

V zšeřelých liduprázdných uličkách zatím boje pokračovaly. Hanka od Zelených z úkrytu za dveřmi zasáhla nic netušícího Michala Oranžových tak mistrně, až se lek!

"Ty jedna zákeřnice!" křikl na ni, ale Hanka se jen ušklíbla: "Žádná zákeřnice, nejvyšší zádveřnice! Stála jsem přeci za dveřmi a ne za keřem, Michálku! Dej sem psaníčko a neskuhrej!" Dal tedy a odklusal.

Pak už se mezi družinou Zelených začalo povídat, že Lenka má zprávu natolik doplněnou a srozumitelnou, že by se podle ní mohlo jít za oním neznámým cílem. A tak Lenka chytře rozhodla: "Nepůjdeme všichni! Oranžoví by poznali, že jsme na stopě, a šli by za námi. Navrhují, abyste šli vy tři, co jste tady, tedy Olda, Jarek a Ladík. Poslechněte si proto, co vám přečtu!"

I bez chybějících slov už byla zpráva natolik srozumitelná, že chlapci věděli, kam se rozběhnout: vydejte... jižním smetem... Kozího plácku a dorazíte... nároží Katovské... Rybího náměstíčka... Katovskou dále... objevit dům s hlavami... na fuverích... projděte chodbou... jeho prvního patra. Tam... otev-pavlač... do spleti dvorků... zahrádek... Za nimi... věž.

122

123

Jděte... ní (tady scházela celá skupina slov, ale snad to smysl neměnilo). U věže... postavte... abyste se dívali... vrátkům. Po pravé straně... zchátralý dům... na jeho dvorek... velmi tiše ... a ne všichni... jsou nedůvěřiví obyvatelé... vyhánějí. Prohlédněte dlažbu dvorku... něco neobvyklého o... jserna^ vyprávěl. Prohlédněte... sdělte mně... nejrychleji, co jste... Cekám... na Kozím...Běda.

Olda si chvatně zapsal postup cesty podle Ládíkova diktátu a pak už všichni tři co nejnenápadněji vyrazili do šera. Šli v odstupu, protože jít pohromadě bylo proti pravidlům hry. Několikrát ještě museli podstoupit souboj, ale nesměli prozradit, že o další psaníčka nemají zájem.

Pak Olda našel v Katovské uličce dům s "hlavami na dveřích". Byly to lví hlavy! Vklouzl dovnitř a čekal na Ládíka a Jarka, kteří po chvíli dorazili bez toho, že by je někdo sledoval. Naštěstí! V tichosti vyběhli do patra a tam na otevřenou pavlač. Ano, je to tady! Na obloze spatřili obrysy věže. "Jak se tam ale dostaneme? To jsou ta další chybějící slova", vzdychl Jarek.

"Hele, věž nemůže být daleko," mínil Ladík. "Když si zapamatujeme směr, musíme se tam uličkami dostat -jestli ovšem nestojí někde ve dvorech!"

Vydali se tedy na další cestu a vyšlo jim to. Věž stála na opuštěném prostranství, kde se nemuseli ani skrývat. Brzy pak našli i "zchátralý dům" a vplížili se na jeho dvorek. Byla tu téměř tma, ale dlažba se jakžtakž dala ještě rozeznat. Pečlivě ji obhlíželi a tu v ní uviděli veliký plochý kámen ve tvaru srdce! A když po něm přejížděli rukou, spíš nahmatali, než viděli vyrytý letopočet. L.P. 1811 a další písmena.

"To je asi nějaký náhrobní kámen, že jo?" zašeptal trochu ustrašeně Ladík.

"Kdopak nebo co asi pod ním leží?"

"Do toho nám tedka nic není," máchl rukou Olda. "Kopat tu nebudeme a taky o tom

ve zprávě nic nebylo! Stačí, že jsme tu Bědovu záhadnou věc objevili, ne? Takže hurá k Bědovi na Kozí plácek. Hele, já pádím napřed, ať nejsme nápadní," vysypal ze 124

Olda a hrnul se k východu. Když pak šťastně dorazil k oddílovému vedoucímu a ohlásil, co našli, napjatě čekal na odpověď.

"Gratuluju vám, Zelenáci! Jste první. Z Oranžových tu ještě nikdo nebyl. Ale hra musí pokračovat! To vyřídí Lence i ostatním. I druhá družina musí mít šanci na rozluštění zprávy."

Nedlouho potom však i družina Oranžových zprávu rozluštila a kámen objevila. Teď se na dvorek v malých skupinkách podívali všichni členové oddílu. Běda dohodl ještě před hrou s obyvateli domu, že připravuje pro pionýry hru, a tak aby se nezlobili, až se na dvorku objeví.

"A jak ses ty Bědo, o tom kameni dověděl?" vzpomněl si Jiřík, když už se vraceli domů.

"Četl jsem o něm nedávno v jedné knížce o Starém Městě. Kámen prý asi pochází z nějakého starého hřbitova, kterých v té čtvrti bývalo několik. Víc se o něm ale neví."

"Hm, to je škoda," litoval Petr a Lenka najednou vykřikla: "Jů, já mám nápad! Co kdybysme tuhle hru připravili i pro jiné oddíly z naší skupiny?"

"To by šlo!" souhlasil Běda a Radek přidal ještě další nápad: "Takovýhle hry bysme si měli zase sami vymyslet! Třeba má ještě někdo nějakou takovou knížku o památkách doma!"

V tu chvíli je musel Běda za celé odpoledne poprvé napomínat, aby nekřičeli, že jsou na ulici. A že si o tom popovídají na příští oddílové schůzce.

Umíte pást krávy?

1 Autobus Čedoku lehce klouzal po vymydlené asfaltové silnici, která se kroutila horským údolím. Vysoko nad ním uzařovaly úzký obzor štítů hor - a mně bylo, jako by se mi : podvědomí vynořoval nějaký zapomenutý sen. A z odlehlého .

125

koutu paměti zazněla dávno zapomenutá, ale tehdy pro mě životně důležitá, otázka: "Umíš pást krávy?"

To bylo tak: psal se rok 1920, druhý rok po první světové válce. O podvyživené městské děti se tehdy staral spojek zvaný České srdce, a ten ve spolupráci se švýcarským Červeným křížem vypravil celý vlak pražských školáků do Švýcar. Výběr byl ovšem přísný, měli to být hoši slušně vychovaní, kteří by nedávno vzniklé republice neudělali hanbu. Naše škola v Praze-Vinohradech usoudila, že takovým slušně vychovaným hochem jsem kupodivu i já.

Nalodili nás do bývalého vojenského nemocničního vlaku číslo 202, každý měl na kabátě za knoflík přivázané své pořadové číslo - já měl 186 - a jelo se. Někteří chlapci se dostali do rodin ve velkých městech, mě osud zanesl do malé vesnice poblíž Neuchátelského jezera na statek pana Randina.

Randinovi ke mně byli velmi vlídní a hodní, ale první, co se mě zeptali, bylo: "Umíš pást krávy?" Jedním z mých pracovních úkonů pak bylo vyhánět skoro denně devatenáct krav na vzdálené louky.

Lidé mě začali mít rádi, což dodnes přičítám tomu, že jsem si večer nahlas zpíval. Selky a sedláci stáli na cestě pod otevřeným oknem a tiše naslouchali mým českým a slovenským písničkám - a já je sypal jednu za druhou. Skromně uvedu, že jsem byl jediný z naší třídy, kdo měl ve škole ze zpěvu jedničku ... A ten můj zpěv byl příčinou mého neštěstí.

Každou sobotu k večeru přišla do naší vesnice Armáda spásy a zpívala a mluvila k lidem na několika obvyklých místech. Kdejaká babička, jak zaslechla buben, popadla chléb a stoličku - a šup; už šupajdila v průvodu za ní. Když se Armáda zastavila, babičky si sedly, kousaly chleba a poslouchaly. Pak se šlo zase dál. A jednou Armádě spásy něco nedalo a vyhlásila, že příští sobotu uspořádá pro naši vesnici v sále místního hostince veliký večírek. A kdo by snad na něm chtěl účinkovat, ať se jen přihlásí. Tohle byla novina. Účinkovat sice nechtěl nikdo, ale všichni

Ji, že na večírek půjdou. A paní Randinová rozhodla, že já i budu zpívat ty svoje písničky, které si navečer zpívám ve

svém pokojíku.

Nejdříve jsem se bránil zuby nehty, styděl jsem se a div jsem nebrečel. Ale než se týden s týdnem sešel, smířil jsem se se svým osudem. Když nadešla obávaná sobota, ani mně to již nepřipadalo nějak hrozné a šel jsem večer s Randinovými jako dobytče na porážku.

V sále bylo už plno lidí. Než přišel můj výstup, šel jsem si ji jsednout do

hlediště. Jedno děvče, které sedělo za mnou, dávalo lnice a bradu pořád na moje opěradlo, takže jsem se nemohl opřít, ^u jsem byl velmi slušný, opřel jsem se jemně a dal jsem ně najevo, že mně její končetiny překážejí. Ona mě však adce odstrčila, div jsem nespádl ze židle, a začala mně pofran-bouzsku nadávat.

126

127

Opřel jsem se zprudka opět o opěradlo, přimáčkkl jsem jí ruct a drcnul do brady. Holka vypískla a vsolila mi pohlavek.

Uvědomil jsem si hned, že s děvčetem se prát nebudu. Chytil jsem ji tedy jen za vlasy a rozbalil jí drdol.

Dala mi pohlavek a škrábla mě na krku.

Lidé sedící kolem viděli, že já jsem vlastně nezačal, tleskali a volali na mě:

"Bravo, Čeko, bravo, Čeko!"

Mohlo to jít ještě dále, ale právě pro mě přišly dvě dámy od Armády spásy, že už je řada na moje zpívání. Strčily mě na jeviště, přede mnou se udělala červená kola a než jsem se vzpamatoval, opona vylétla nahoru a já stál tváří v tvář nedočkavému obecenstvu. Sálem se ozval bouřlivý potlesk, což mě velmi překvapilo, protože jsem ještě ani neotevřel pusu. Pak bouře utichla a já začal.

Zpíval jsem odjakživa slušně, ale jak jsem zpíval tady, to se nedá vypsát.

Tleskající obecenstvo si vynucovalo jednu písničku za druhou a já zpíval hlasem stále mohutnějším a jistějším - když jsem náhle s hrůzou zpozoroval, že ze mě padají kalhoty. Při potyčce s oním děvčetem v hledišti se mi totiž nějak přetrhly šle čili "kšandy". Nenápadně jsem tedy přestal rozhazovat rukama, a aniž jsem kvůli takové maličkosti přerušil svůj zpěv, dal jsem ruce do kapes a kalhoty držel.

Nikdo tu moji nehodu nemusil vidět. Ale najednou se přibatolila jedna dáma od Armády spásy a s omluvným úsměvem, který měl divákům říci - "Odpusťte mu ten nezpůsob, on je ještě malý ...", mi vyndala ruce z kapes.

Kalhoty - jako by na to jen čekaly. Svezly se mi z boků ještě níž. Lidé z prvních řad začali pozorovat moje neštěstí a hloupé se rozesmáli. A kalhoty padaly a padaly tiše a pomalu jako první sníh...

Co se stalo dál, nebudu už povídat. Jen tolik prozradím, že s\$ najednou z ničeho nic uprostřed písničky zataáhla opona a teprvt za chvílku jsem písničku dokončil.

"i

Mé zpívání se jinak velmi líbilo, všichni se smáli, tleskali, opona musila jít pětkrát vzhůru a pokaždé jsem musil přidávat a už jsem byl celý uzpíváný. Sedesát šest let jsem na tu švýcarskou ves a dva nezapomenutelné podzimní měsíce vzpomínal. A hlavně v těžkých dnech druhé světové války jsem často sníl o velkolepé kráse hor a o klidu pastvin na jejich úbočích. Nikdy mě pak kupodivu nenapadlo, abych se Randinovým připomenul alespoň pohlednicí. Avšak teď, když se náš autobus čirou náhodou ocitl v blízkosti té vesnice, kde jsem tak úporně zápasil s kravami i s padajícími šortkami, přepadla mě neodbytná myšlenka podívat se ještě jednou v životě v ta místa. Žije tam ještě Ran-dinovic rodina? Hospodář ještě někdo z nich na statku? A najdu tam vůbec cestu?

Ale našel jsem, vedl jsem řidiče neomylně a přímo, jako bych po té silnici projížděl každý den. I statek jsem našel. Byl jsem jako ve snách - jako by ta léta mezi dneškem a minulostí nebyla! Staříčká už paní Randinová ještě byla naživu, bylo jí více než devadesát let! I bylo shledání po té neuvěřitelné řadě let více než radostné a dojemné a měli jsme chvílemi skutečné slzy v očích. O mém maléru z dávných dob jsme nemluvili, já jej nepřipomínal a paní Randinová si už jistě nevzpomněla. A tak se mi splnil sen ještě jednou v životě vidět ten kraj, ten dům, kde jsem v chlapeckých letech prožil své švýcarské dobrodružství. Ale abych odpověděl na položenou otázku: Ano, umím pást krávy.

Rozsvícený čaj

Nejsem žádný mimořádný hrdina - odvážlivec, který by vyhledával nebezpečná dobrodružství za každou cenu, a přesto

128

129

jsem se během svého života ocitl několikrát v situacích, na vzpomínám vždy jen s hrůzou, případnou-li mne znovu na m;

Byl jsem tehdy velmi mladým úředníkem velikého renského podniku ve vnitřní Praze. Kancelářská práce se mi za mák nelíbila, proto jsem - více než všichni ostatní zaměstnán^ či - toužebně očekával každou sobotu (tenkrát soboty ještě nebyly volné), kdy se kancelářská nuda v podniku vždy náležitý rozplynula. V ten den se totiž už od rána sjížděli do podniku ze všech koutů republiky naši obchodní zástupci, prodávající náš papír do továren a tiskáren, kteří pracovali po celý týden mimo Prahu a u nás si pak vyřizovali různé záležitosti a jednání s

ředitelům podniku.

Vyslechli jsme přitom nejednu historku, která se našim lidem tam venku během týdne přihodila, vtip stíhal vtip a v podniku bylo jako v úle. Jedním z těchto mimopražských pracovníků byl pan Pilgram, už starší člověk, ale ke každé taškařici vždy připravený, pořád hovorný a veselý. A jen o jedné věci nebyl ochoten hovořit a tím méně vtipkovat, a to o spiritismu a o jiných věcech záhrobních. Byl spiritistou tělem i duší, účastňoval se různých seancí, kde byli domněle vyvolávání duchové zemřelých, a zpočátku sváděl s mnohými lidmi v podniku ostré slovní půtky, když se mu pro tuto tmářskou vášeň vysmívali a chtěli mu ji rozmluvit. To býval pak zpravidla vždy konec klidu a pohody v práci a pan Pilgram už po celý zbytek soboty na nikoho nepromluvil. Všichni jsme to věděli, a přesto se vždy občas našel mezi námi nějaký vtipálek, který riskoval pokažení dobré nálady a pana Pilgrama si začal pro jeho slabůstku dobírat...

A tak tomu bylo i v uplakanou listopadovou sobotu, kdy se stala ta událost, která otrásla námi všemi, ale nejvíce jistě mnou! Pan Pilgram přijel do závodu kolem desáté hodiny dopolední. Nevypadal dnes dobře. Oči se mu podivně leskly a já zprvu dokonce myslel, že slzí. Pravděpodobně byl trochu rozpálen horečkou.

130

Když mi podával cestovní účty, které jsem měl zpracovat, zdálo se mi, že se mu poněkud chvěje ruka. Byl nezvykle zamklý a neúčastnil se dnes takřka žádného rozhovoru. A snad právě to popíchlo skladníka Frankla k poznámce: "Proč tak smutný, pane Pilgrame? Snad vám nepřestal ťukat ten váš spi-ritistický stoleček?"

Rozesmáli jsme se hlučně, ale pan Pilgram zrudl a následoval vodopád zlobného křiku, jaký jsme u něho ještě nikdy neslyšeli. "Všichni jste tady hlupáci!" křičel, "všichni do jednoho a Frankl největší! Kdybyste věděli, co všechno je mezi nebem a zemí! Kdybyste věděli to, co vím já! Dělejte si vtipy z něčeho jiného - a neukazujte zbytečně svou hloupost!"

Tvář mu podivně rudla více a více. Opravdu ještě nikdy jsme ho neviděli tak rozčileného, ač rozčertěný nad výsměšky a vtipy kolegů býval často. Někteří zaměstnanci se snažili Pilgrama uklidnit - a za jeho zády dávali znamení ostatním, aby mlčeli. Skladník Frankl se ale cítil uražen tím, že jej pan Pilgram nazval největším hlupákem, a zpola žertem, zpola doopravdy začal znovu na něj dorážet. Snad by došlo k novému a ještě ostřejšímu střetnutí, kdyby se neotevřely dveře ředitelovy kanceláře. "Co se to tu děje?" zaburácel ředitel. "Jste na trhu nebo v kanceláři?"

Pan Pilgram zanechal rozčilené debaty a vešel do ředitelovy místnosti na pracovní jednání. My jsme se vrátili ke své práci - a nepadlo již ani slovo. Asi po hodině vyšel pak Pilgram od ředitele zpět, mlčky si oblékl svrchník a bez pozdravu odešel. Bylo to něco naprosto neobvyklého. Takto jsme pana Pilgrama ještě nikdy nepoznali!

Na konci pracovní doby mne zavolał ředitel a řekl mi: "Pilgram si u mne zapomněl obálku s novými vzorky a cenami. Mohl byste k němu odpoledne zajet? Bydlí někde na Letné, osobní oddělení vám dá přesnou adresu!"

Trochu neochotně jsem přisvědčil a převzal obálku. Nedalo se dost dobře odporovat. Za panem Pilgramem jsem se vydal na Letnou, ale až k večeru, nechtěl jsem si kazit sobotní volné

[.t odpoledne. Nemohl jsem nic zmeškat, Pilgram odjede na cesty stejně až v pondělí ráno.

Bydlel v jedné z tichých letenských ulic nad velikým náměstím a nedalo mi příliš velkou práci ji nalézt. Ve třetím patře smutného činžáku jsem se zastavil u dveří s Pilgramovým jménem. Za dveřmi se ozýval podivný zvuk, jako by někdo drhl podlahu. Nesměle jsem zazvonil a bylo mi těžko u srdce. Zvuk za dveřmi ustal, dveře se pootevřely a skulinou vyhlédl pátravě do potemnělé chodby pan Pilgram. Ihned mne i ve špatně osvětlené chodbě poznal, otevřel dveře naplno a vtáhl mne dovnitř, do kuchyně. Byt neměl předsíň. Chvíli se na mne zkoumavě díval a já si povšiml, že je ve tváři pořád ještě tak brunátný jako dnes dopoledne. V pravé ruce držel kartáč na podlahu, kbelík s vodou stál opodál. Zřejmě tedy on sám drhl podlahu - a červeň v tváři byla asi od shýbání a námahy.

Na můj uctivý pozdrav pan Pilgram neodpověděl, ale za chvíli skončil své nepříjemné prohlížení a pravil táhle: "A hleďme, hleďme - náš mladíček přišel - to je zvláštní - dnes ke mně přicházejí samé mrtvolky. No pojdte dál!"

Nepochopitelný žert o mrtvolách jsem nechal bez povšimnutí a stísněně jsem vkročil do středu kuchyně. Zde stál stůl a u něj mne pan Pilgram usadil.

"Zapomněl jste si u ředitele papíry!" řekl jsem.

Pan Pilgram vzal obálku netečně do rukou a zahučel: "Vida, to všechno pro toho

protivu Frankla! Vždycky s tím musí někdo začít! A vy, holobrádku, vy jste si taky smočil, vy jste se taky smál!" Jeho tvář, která se před chvílí trochu rozjasnila, se začala opět stahovat tak jako dopoledne v kanceláři.

"Ale pane Pilgrame, to já jen tak s ostatními - mne okultní věda naopak velmi zajímá, často jsem vás už chtěl poprosit, zda bych mohl někdy s vámi na takové spiritistické sezení jít!" snažil jsem se ho lži uklidnit. Potil jsem se nemilými rozpaky i jakýmsi neklidem. Byl jsem také pořád oblečen do svrchního a v kuchyni bylo z přetopených kamen vedro k zalknutí.

132

133

"Sundejte ten havelok, uvařím čaj!" změnil pan Pilgram náhle námět rozhovoru. Ze všeho nejméně jsem měl teď zájem o čaj! Mojí jedinou touhou bylo ukončit nepříjemnou návštěvu, a teď tu mám uvíznout snad na další půlhodinu. Zdráhal jsem se, děkoval, odmítal, ale pan Pilgram se už otáčel kolem kamen.

Náhle kdosi zazvonil. Paní Pilgramová se odkudsi vrátila. Dost odměřeně mne přivítala, ale u stolu se brzo rozproudila řeč, bohužel opět o věcech záhrobních. Zřejmě i paní Pilgramová byla vášnivou vyznavačkou spiritismu. Vytkla mi ostře naše posměváčkovství v podniku a debata se stávala pro mne znovu velmi trapnou. Oba manželé se rozohňovali více a více.

Pak byl dán na stůl čaj. Paní Pilgramová nalévala a konvice se jí v ruce neznatelně zachvívala. A pak to přišlo. Pan Pilgram přistrčil ke mně nádobku s cukrem a řekl: "Rozsviňte si č a j!" Myslel jsem, že jsem se přeslechl. Vzal jsem si kleštičkami dvě kostky cukru.

"To budete mít čaj ale málo rozsvícený!" pravila paní Pilgramová. Také její oči se podivně leskly a tvář jí rudla. Proboha - slyším dobře?? Nebo je to nějaký nepochopitelný vtip? Čaj může být hořký nebo oslazený, ale jak může být rozsvícený? Už podruhé to zde slyším! Nepřeslechl jsem se tedy předtím. Nejistě jsem zvedl oči k paní Pilgramové. Odvrátila se ode mne. Nevím, asi se nemýlím. Tito dva nejsou normální, jistě zešíleli. Byl jsem si tím skoro jist a zachvítila mne podivná bázeň. Pryč odtud a co nejrychleji! Chtěl jsem rychle dopít čaj, ale byl přímo vařící.

Pan Pilgram se zvedl od stolu a šel zvolna ke dveřím. Sledoval jsem jej očima. Kam jde? Přitiskl se tělem ke dveřím, ale já přece viděl, že zamkl dveře z kuchyně na schodiště. Neklid a bázeň se ve mně proměnily v hrůzu. Klíč trčel v zámku, ale bylo zamčeno! Můj kabát a klobouk visí v protilehlém koutě kuchyně. Jak se jen nenápadně a bez projevení strachu a nedůvěry odporoučet?

Dopil jsem čaj. Opařil jsem si jazyk a moje tělo se zalilo

ovu potem. V té chvíli jsem to však skoro ani nevnímal. Pan Jgram už je zase u stolu a nalévá mi druhý šálek čaje. Umiňuji si, že tentokrát odmítnu. Paní Pilgramová kutí něco u starodávné kredence, otvírá truhlík a vytahuje z něj dlouhý kuchyňský nůž. Položila jej na kredenční desku, ale ke stolu se nevrací. "Tak si přece ten čaj r o z s v i t t e!" pobízí mě pan Pilgram a znovu ke mně suně cukrenku. A dívá se na mne tak podivně, že můj děs se tím ještě jen zvyšuje.

V tu chvíli jsem byl u konce se svými silami. Už předtím jsem měl očima vyměřenou vzdálenost mezi zamčenými dveřmi a stolem. Vyskočil jsem, odstrčil jsem stůl ke svým podezřelým hostitelům a vrhl jsem se ke dveřím. Zábleskem oka jsem ještě viděl, jak paní Pilgramová uchopila nůž - ale oba mají ke mně na chvilíčku zatarasenou cestu odsunutým stolem. Do třeskotu nádobí se mísí hysterický křik manželů.

Podářilo se mi dveře odemknout ve zlomku vteřiny. Vyřítíl jsem se na tmavé schodiště a v překotné rychlosti jsem běžel, (klopýtal a padal po neznámých schodech.

Křik obou se za mnou přenesl na schodiště. Nenapadlo mne {volat o pomoc. Na ohybu schodiště jsem postřehl, že oba běží za mnou dolů po schodech. Vyběhl jsem do ulice, bez kabátu a bez klobouku - a hnal jsem se prostředkem jízdní dráhy mezi kolejemí električky ztichlými ulicemi, kde byli jen ojedinělí chodci, běžel jsem dlouho - dlouho, i když křik obou šílených {manželů se za mnou už dávno přestal ozývat. Nasedl jsem pak (na tramvaj a rozrušen na nejvyšší míru jsem odjížděl domů.

V pondělí ráno jsem hlásil v podniku, co se mi u Pilgramů ihodilo. Ředitel však již o té události věděl. Po několika dnech jsem dostal úřední cestou zpět i svůj klobouk a kabát. Za Pilgramovými se zavřely dveře ústavu.

Ale ulicí, kde jsem půl v hrůze svůj "rozsvícený čaj," se ještě les vyhýbám.

134

135

BSAH

1'



## Jestřábe, vypravuj 02 díl

ilvteriny hrůzy (Překážka na trati Mezi nebem a zemí Venda z města Nyam, nejlepší ze všech V nebezpečí života Štědrý večer Freda Hawkeye Jízda o život Boj na Čertovce Nevzdávej se! Váhy života a smrti Lov na netvora Chtěl být námořníkem Proměna Jima Perkinsona Vánoce Gordona Badocka První ze Žantovky Vrah přijde v noci Zápas o Modřínový srub Tábor u Sinovíru Záhadné zmizení Rudy Konváře Příběh ze tmy Velký den Vildy Mystery Můj první případ Málem by mě oběsili! Hledači záhadné věci Umíte pást krávy? Rozsvícený čaj

5 8 11 16

20

25

30

34

39

43

46

52

58

61

66

69

76

81

92

96

102

106

108

115

118

126

130

137

Prvním literárním pokusem Jaroslava Foglara - tehdy asi třináctiletého - byla báseň Měsíční noci, kterou kolem roku 1920 otiskly noviny. Pro zajímavost tuto báseň po sedmdesáti letech znovu otiskujeme:

Měsíční noci

Když měsíční nadejdou noci, já lesy toulám se sám. Jsem podmaněn kouzelnou mocí a podivnou touhu mám.

Chtěl bych jít na skály vysoké, kde měsíc v útes září, a opět v lesy hluboké, kde v tůni leskem vábí.

Jen daleko od lidí jít bych chtěl, tam kde sám bych mohl být, kde bych za druha jen zvíře měl, tam krásnějším životem žít!

PŘEHLED FOGLAROVÝCH POVÍDEK

138

Vítězství Po číslech \f Kdo jste vyhrál? Indiánské léto

5. Náš alpinismus

6. Uhaslé ohně

7. Za tichých nocí

8.0 dědečkově kufru a zapomětlivém Bohouškovi (část uvedena později v knize tábor smůly)

9. Půlnoční příhoda v osamělé krčmě (Půlnoční příhoda v osamělé chatě)

10. Zákon proti zločinu

11. Moje petrovské utrpení

12. Podivná ifeč Toníka aJůlky

13. Kdyby nás tak

ve "Slovíčku" viděli...

14. Myší ráj (pohádka)

15. Pětikoruna vypráví ...(pohádka)

16. Stodeset knedlíků

17. Nepřítel v táboře

18. Jak jsme vítali vojáky

19. Hovor ve skříni (pohádka)

20. Rozsouzený spor

21. Myší vzbouření (pohádka)

22. Jak se dělá papír (reportáž)

1923 Skaut

1924 Skaut 1924 Skaut

1924 Skaut

# Jestřábe, vypravuj 02 díl

1925 Skaut 1925 Skaut 1925 Skaut 1929 Skaut  
 Junák Junák Junák Junák Junák • Junák Junák Junák  
 1929 Skaut-Junák  
 1934 České Slovo-Slovíčko  
 1968 Pošumavský hlasatel  
 1930 Skaut-Junák 1930 Skaut-Junák 1970 Zpravodaj KPJF 1934 České  
 Slovo-Slovíčko  
 3/X. (30.12.) 8-9/X. (15. 5.) 2/XI. (15. 10.) 3/XI.(15. 11.) 5/XL(15.1.) 7/X3.  
 (15. 3.) 8/XI. (15. 4.) 8/XV. (1. 5.)  
 2/XVI. (1.11.)  
 2-3/H. (březen) 4/XVI.(1 1.) 7-8/XVI. (15. 4.) 6 (červen) 2-3  
 1935 České Slovo-Slovíčko 36  
 1935 České Slovo-Slovíčko 42  
 1935 České Slovo-Slovíčko 49  
 1936 České Slovo-Slovíčko 2 1936 České Slovo-Slovíčko 7 1936 České  
 Slovo-Slovíčko 37  
 1936 České Slovo-Slovíčko 50  
 1937 České Slovo-Slovíčko 4 1937 Mladý hlasatel 33/11.  
 1937 Mladý hlasatel 14/m.  
 1938 České Slovo-Slovíčko 46  
 23. Jezdíme na toboganu  
 24. Táborový oheň  
 25. O starém vagónu (pohádka)  
 26. Tajemství osamělého vozu  
 27. Jestřábe,  
 to bude "prima"!  
 28. Vteřiny hrůzy  
 29. Překážka na trati  
 30. Mezi nebem a zemí  
 31. Venda z města  
 32. Nyam, nejlepší z dobrých (Nyam, nejlepších ze všech)  
 33. Dobrodružství na rybníku (V nebezpečí života)  
 34. Štědrý večer Freda Hawkeye  
 35. Jízda o život  
 36. Boj na Čertovce  
 37. Nevzdávej se!  
 1937 České Slovo-Slovíčko 30  
 1937 České Slovo-Slovíčko 37 1990 Tramp 4 (srpen)  
 1938 České Slovo-Slovíčko 34 1983 Svobodné slovo-slo- (12.11.)  
 víčko  
 1938 České Slovo-Slovíčko 38  
 1983 Svobodné slovo (30. 7.) 1985 oddílový časopis T-T-T  
 1938 Skaut-Junák 1/xxv.(22.10.)  
 1942 Zteč 3/1.  
 1943 Nová čítanka v.dfl 1970 Rychlé šípy 2/9/Q.  
 1985 oddílový čas. T-T-T  
 1941 České Slovo-Slovíčko 36  
 1985 oddílový čas. T-T-T  
 1990 Mladý hlasatel 1/1. (6. 4.)  
 1943 Správný kluk 1/1.  
 1985 oddílový čas. T-T-T  
 1943 Správný kluk 4/1.  
 1985 oddílový čas. T-T-T  
 1943 Správný kluk 9/1.  
 1969 Junák 2/XXXEL  
 1984 Svobodné slovo- (28. 1.) Slovíčko  
 1985 oddílový čas. T-T-T  
 1944 Zpravodaj KOT (únor) 1964 ABC  
 5/VIII. 1985 oddílový čas. T-T-T  
 1945 Junák 6/XXVHI. 1968 Pravda  
 (23.12.) 1985 oddílový čas. T-T-T  
 1946 Junák 8/XXVUI.  
 1947 Vpřed 22/D. 1967 Pošumavský hlasatel 7-8/1.  
 1970 Rychlé šípy 6/13/H. 1947 Vpřed  
 30/EL 1974 ABC 2/xvn. 1984 Naše rodina  
 15

38. váhy života a smrti

39. Lov na netvora  
 40. Chtěl být námořníkem  
 41. Proměna Jima Perkinsona  
 42. Vánoce  
 Gordona Badocka  
 43. První ze Žantovky  
 44. Vrah přijde v noci  
 45. Zápas  
 o Modřínový srub  
 46. Táboru Sinovíru  
 47. Záhadné zmizení Rudy Konváře  
 48. Příběh ze tmy  
 49. Velký den vildy Mystery  
 50. Můj první případ  
 1947 vpřed  
 1967 Pionýr 1947 vpřed  
 1963 ABC  
 1985 oddílový čas. T-T-T 1947 vpřed  
 1947 vpřed  
 1973 ABC  
 1985 oddílový čas. T-T-T  
 1947 vpřed  
 1968 Pošumavský hlasatel  
 1969 Tulák  
 1985 oddílový čas. T-T-T 1990 květy  
 1964 ABC  
 1968 Vteřiny strachu (publ.)  
 1985 oddílový čas. T-T-T  
 1969 Správnou stopou  
 1969 OKZ  
 1971 Pionýrská stezka 1985 oddílový čas. T-T-T  
 1972 Pionýrská stezka 1985 oddílový čas. T-T-T 1985 svobodné slovo-slovíčko  
 1987 Naše rodina 1990 Tramp  
 51. Málem by mě oběsili! 1987 Naše rodina  
 1990 Tramp  
 52. Hledači záhadné věci  
 53. Umíte pást krávy?  
 54. Rozsvícený čaj  
 1987 ABC  
 1988 Naše rodina 1988 Nový čas  
 39-42/n. 4  
 4/m. 3/vh.  
 9/m. 12/m.  
 24/xvh.  
 17/m. 10-11/n.  
 6  
 10(7. 3.) 8/vffl.  
 7-8 4/1.  
 19/n. (8. 6.) 26  
 3/vn.  
 (červenec)  
 50  
 1/vh.  
 (květen)  
 6/xxxjj.  
 33  
 52 (28. 12.)  
 sestavil Ivan Vápenka - IVA